

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

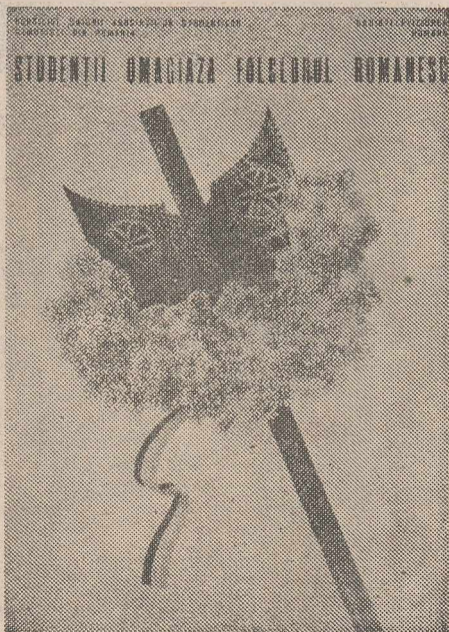
ROMÂNIA-CHINA: UN NOU ȘI RODNIC DIALOG LA NIVEL ÎNALT

Recenta vizită efectuată în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de tovarășul Hu Yaobang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, se înscrie într-o bogată și rodnică tradiție. Este bine cunoscut că relațiile de trainică prietenie și solidaritate, de strinsă colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, au cunoscut și cunosc o dezvoltare continuă, având ca bază trainică principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, principiul de o importanță decisivă pentru întărirea prieteniei, colaborării și cooperării româno-chineze pe cele mai diferite planuri. Un rol important în întărirea acestor raporturi — rod al unor îndelungate eforturi depuse cu perseverență de ambele părți de-a lungul multor ani, în care țările noastre au colaborat și s-au intrajutorat prietenește — l-au avut contactele nemijlocite la nivel înalt, convorbirile purtate de președintele Nicolae Ceaușescu cu președintele Mao Zedong și cu premierul Zhou Enlai. Rodnicul dialog la nivel înalt româno-chinez din aprilie 1982, prilejuit de vizita oficială de prietenie în R.P. Chineză a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, convorbirile avute cu tovarășii Hu Yaobang, secretar general al C.C. al P.C. Chinez, Zhao Ziyang, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, Deng Xiaoping, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, președintele Comisiei centrale consultative a P.C. Chinez, cu alți veterani revoluționari au constituit un nou și remarcabil

(Continuare în pag. 2)

ION D. GOIA ■

← Nașterea, copilăria, adolescența, nunta, munca, viața și moartea în obiceiurile folclorice ale românilor într-o reprezentare scenică strict autentică, de la prima și până la ultima silabă.

in pag. 12-13

Cum e piinea în țară?
Răspund reporterii noștri

in pag. 6-7

Personalitatea actorului este ca un vulcan care erupe pe scenă
afirmă
CONSTANTIN RAUȚCHI

in pag. 9

Skien 1975 - Göteborg 1983:
drumul consacării definitive a școlii românești de gimnastică

in pag. 20-21

Strigarea pământului către oamenii pe care îi hrănește: APĂ!

pag. 4-5

O NOUĂ ȘI IMPORTANTĂ CONTRIBUȚIE LA

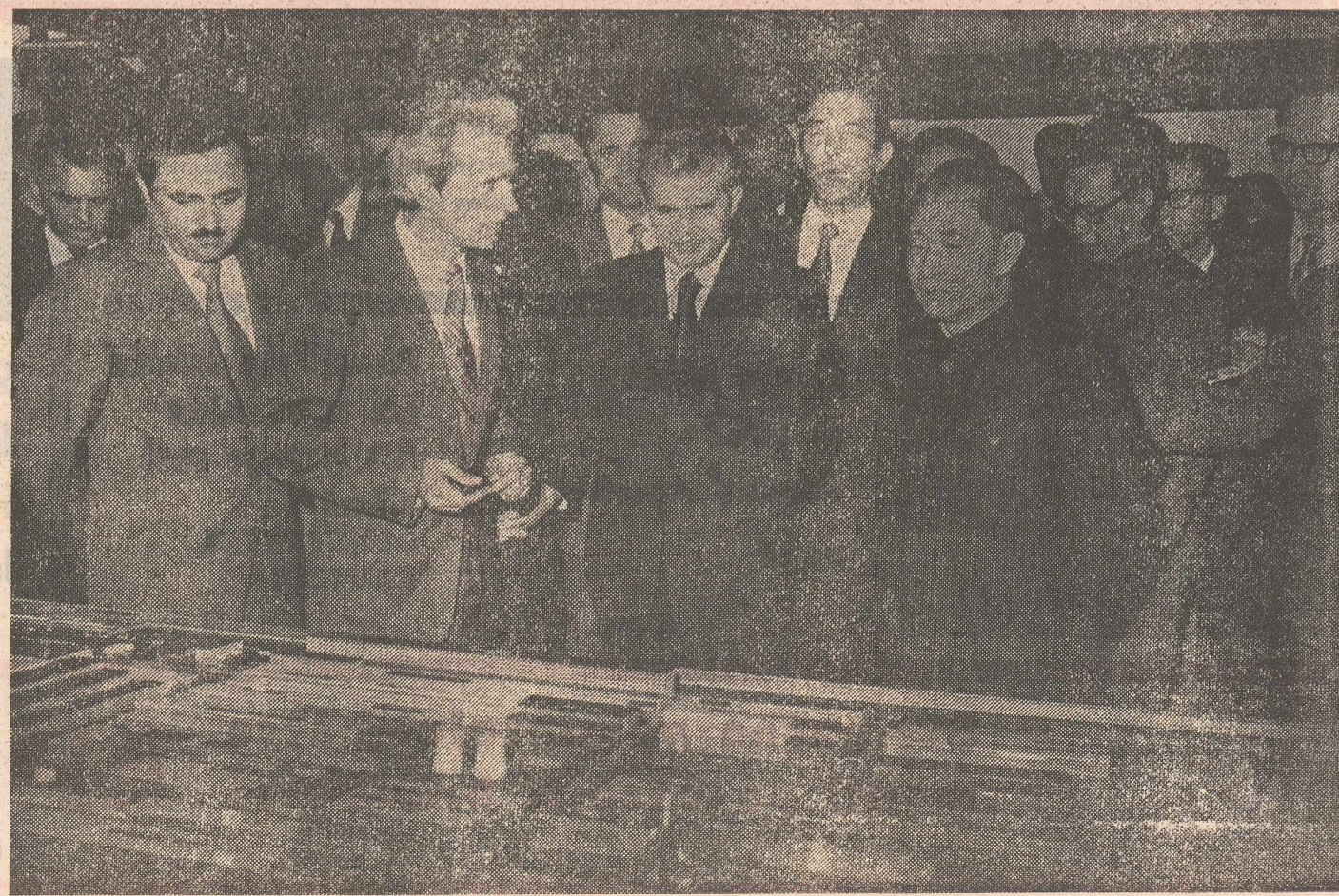
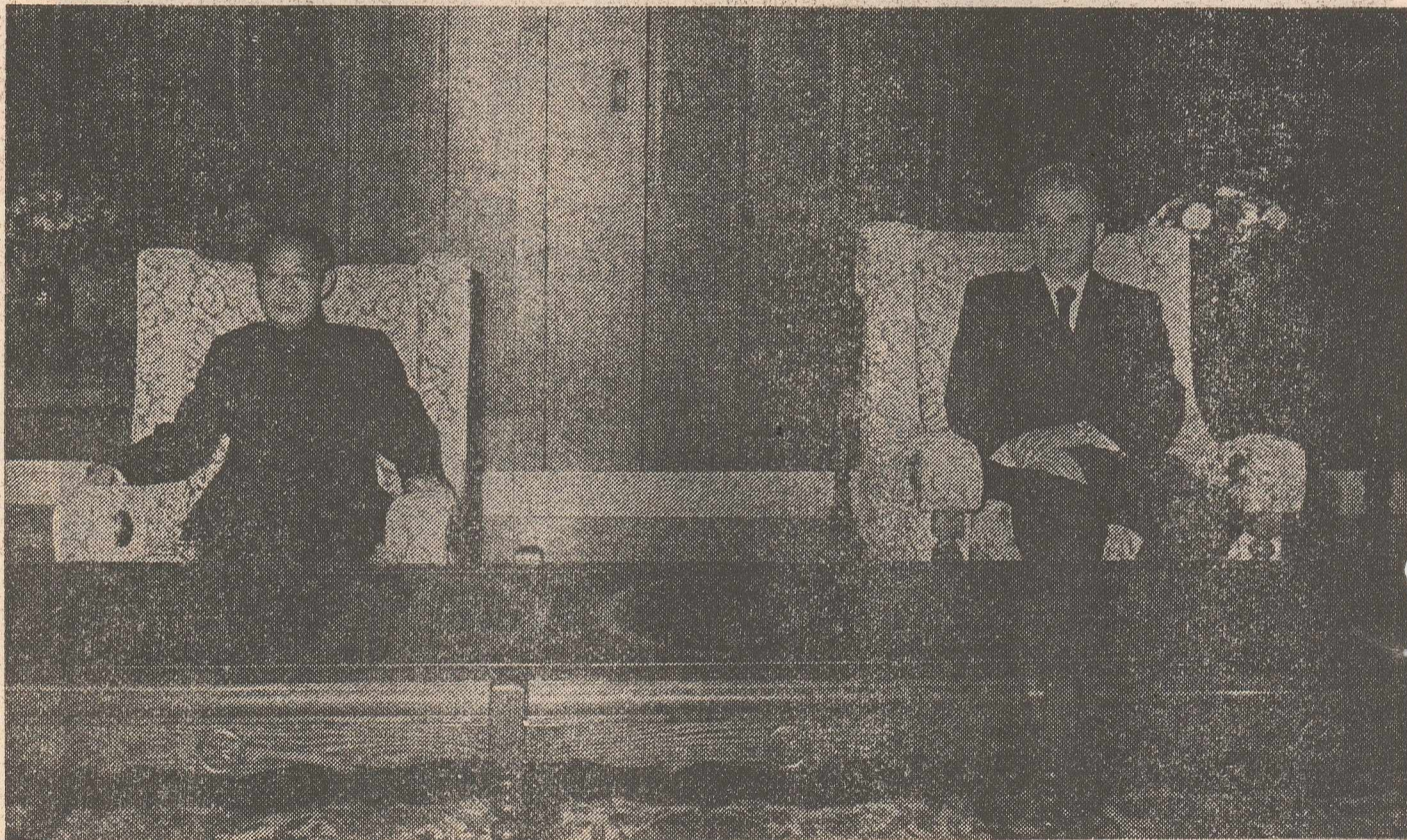
(Urmare din pagina 1)

moment în bogata cronică a legăturilor româno-chineze, având un rol determinant în aprofundarea nentreruptă a bunelor raporturi dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Vizita în România a tovarășului Hu Yaobang reprezintă o continuare firească a întâlnirilor de până acum la nivelul conducerii celor două partide și state. Expresie a sentimentelor de profundă stimă și înțelegere care leagă partidele și popoarele celor două țări, a hotărârii comune de a extinde și aprofunda colaborarea rodnică, reciproc avantajoasă, în interesul progresului construcției socialiste, al păcii și destinderii internaționale, vizita înaltului oaspete chinez a prilejuit un nou dialog la nivel înalt româno-chinez, desfășurat într-un spirit de profundă stimă și înțelegere reciprocă. În același timp, secretarul general al C.C. al P.C. Chinez a vizitat câteva obiective economice importante din București, Constanța, Galați, Brașov, putând astfel cunoaște nemijlocit unele din realizările și preocupările poporului român, entuziasmul și hotărârea oamenilor muncii de a infaptui neabătut politica partidului și statului nostru de edificare a socialismului și comunismului în România.

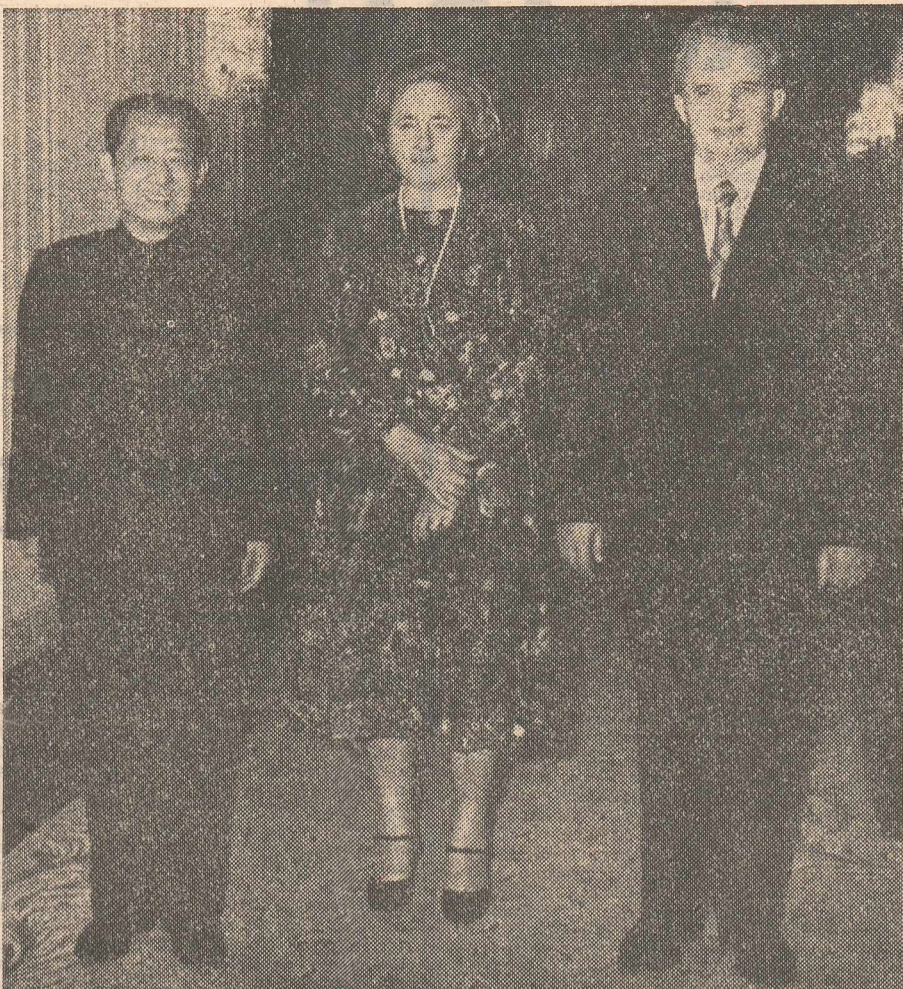
În cadrul noului dialog româno-chinez la nivel înalt, evidențiind marea importanță pe care o are întărirea conlucrării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez pentru amplificarea legăturilor prietenești dintre țările și popoarele noastre, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hu Yaobang au reafirmat voința ambelor părți de a adânci și mai mult, în spiritul încrederii, al stimei și respectului reciproc, colaborarea dintre cele două partide, de a sporii contactele și consultările, în probleme de interes comun, de a intensifica schimburile de experiență în construcția socialistă. Secretarul general al P.C.R. și secretarul general al C.C. al P.C. Chinez au exprimat hotărârea celor două partide de a acționa pentru amplificarea și aprofundarea continuă a relațiilor dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză pe plan politic, economic, tehnico-stiințific, cultural și în alte domenii de activitate. S-a apreciat că progresele importante înregistrate în promovarea colaborării bilaterale, precum și creșterea potențialului economic al țărilor noastre creează premise favorabile pentru extinderea în continuare a rodniciei conlucrării româno-chineze. Totodată, a fost reliefată necesitatea valorificării cât mai eficiente a posibilităților existente, în vederea intensificării cooperării în producție, creșterii și diversificării schimburilor comerciale, în folosul și spre binele popoarelor noastre, al progresului și prosperității lor, al edificării noi orânduri în cele două țări.

Referindu-se la dezvoltarea relațiilor bilaterale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Am exprimat hotărârea noastră comună de a acționa în continuare pentru ridicarea la un nivel și mai înalt a colaborării și conlucrării româno-chineze, pe baza principiilor socialismului științific, a deplinei egalități, respectului independentei și suveranității naționale, neamtecului și treburilor interne și întrautorării tovarășești în toate domeniile. Sîntem convingeți că aceasta este în interesul și spre binele ambelor noastre popoare. Al desfășurării cu succes a construcției socialiste în cele două țări și, totodată, reprezintă o contribuție la cauza generală a colaborării, socialismului, progresului și păcii în lume”. La rîndul său, tovarășul Hu Yaobang a spus: „Cu prilejul acestei vizite am mai abordat cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și cu ceilalți tovarăși români din conducere perspectivele intensificării continue a schimburilor și colaborării economice și culturale dintre China

DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ROMÂNNO-CHINEZE

și România. Odată cu creșterea forței economice a celor două țări, cooperarea noastră în aceste domenii se va intensifica neîncetat și se va diversifica tot mai mult.

Abordând probleme importante ale vieții internaționale actuale, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hu Yaobang au relevat îngrijorarea partidelor și țărilor noastre față de agravarea situației internaționale, ca urmare a manifestării politicii imperialiste de forță și dictat, de amestec în treburile interne și încălcarea independenței altor state, de reimpărțire a sferelor de influență, ca urmare a menținerii și accentuării climatului de tensiune și a stărilor conflictuale în diferite zone ale lumii, intensificării cursei înarmărilor, a-

dincirii crizei economice și a decalajelor dintre state. S-a considerat că în aceste împrejurări se impune mai mult ca oricând ca popoarele, forțele înaintate de pretutindeni să acționeze, strins unite, pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor spre confruntare și război, pentru afirmarea hotărâtă în viața internațională a unei politici noi, de colaborare și respectare a independenței naționale, de destindere și pace. În acest cadru, s-a relevat însemnătatea opririi cursei înarmărilor, trecerii la măsuri concrete, efective de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară. A fost, totodată, evidențiată necesitatea încetării conflictelor militare, a reglementării tuturor diferendelor dintre state exclusiv pe cale

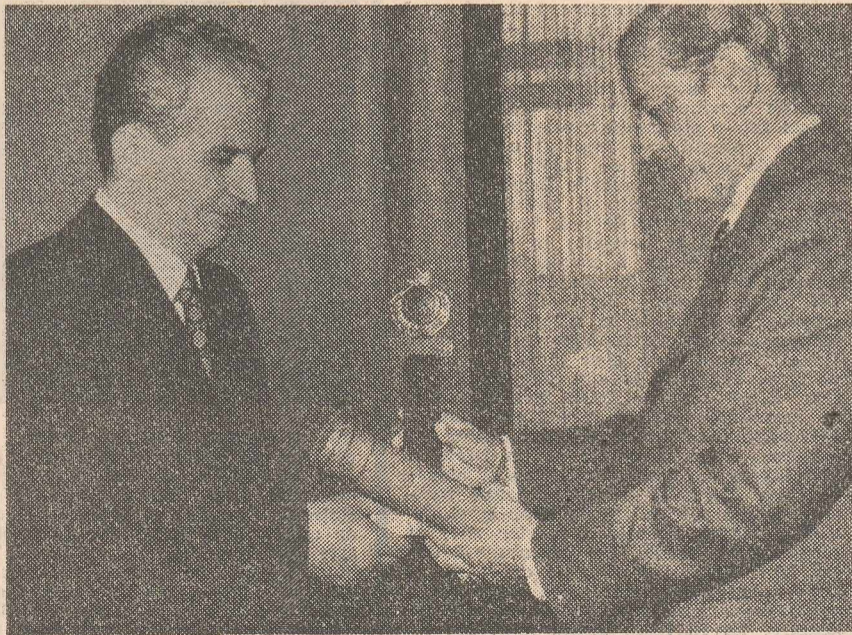
pașnică, prin tratative. Subliniindu-se efectele profund negative ale crizei economice, ale adincirii decalajelor dintre țările bogate și țările sărace asupra nivelului de viață al popoarelor, îndeosebi a celor din statele în curs de dezvoltare, a fost relevată importanța lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale, întemeiată pe egalitate și echitate, care să asigure progresul tuturor națiunilor, stabilitatea politică și economică mondială. S-a apreciat că, în actualele condiții internaționale, este imperios necesar să se acționeze pentru democratizarea vieții internaționale, reliefindu-se rolul crescând ce revine țărilor în curs de dezvoltare, țărilor din mișcarea de realiniere, care pot

și trebuie să-și aducă o contribuție din cele mai importante la lupta pentru pace și independență, pentru statornicirea unor raporturi echitabile între state.

Eveniment de importanță deosebită în cronică raporturilor româno-chineze, vizita efectuată în țara noastră de tovarășul Hu Yaobang, desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, stimă și înțelegere reciprocă, a evidențiat voința comună de a dezvolta și mai puternic colaborarea prietenească și rodnică dintre cele două partide și țări, în folosul și spre binele popoarelor române și chineze, al progresului și prosperității lor, al edificării noilor orinduirii în România și China, în interesul cauzei generale a socialismului și păcii în lume.

Expresie a deosebitei aprecieri pentru contribuția adusă la cauza păcii

Înalte distincții înmânate tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

În semn de înalt omagiu și de aleasă prețuire pentru contribuția adusă la cauza păcii, înțelegerii și colaborării în Europa și în lume, pentru fermitatea și consecvența cu care militează pentru triumful cauzei destinderii, asigurarea libertății, independenței și demnității fiecărei națiuni, tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, i-au fost înmânate „Diploma de onoare” și „Premiul Internațional al Relațiilor Diplomatie” pe anul 1982, conferite de Institutul de Relații Diplomatie din Bruxelles. Pentru înmânarea distincțiilor au sosit la București Emile van

Huynegem, președintele institutului, și prof. Francis Dessart, membru în Comitetul de conducere și în Marele consiliu ale institutului. La ceremonia care a avut loc cu acest prilej au luat parte tovarăsa Elena Ceaușescu, tovarășii Emil Bobu, Manea Mănescu, Gheorghe Rădulescu, Ștefan Andrei, Miu Dobrescu, Petru Enache, Ion Totu, Ion Ursu. Pe diploma de onoare este înscris următorul text: „Președintele Institutului de Relații Diplomatie, la propunerea Consiliului de Conducere, are deosebitul privilegiu de a numi pe Excelența Sa domnul președinte Nicolae Ceaușescu membru al Comitetului de Onoare al Institutului

de Relații Diplomatie, ca omagiu și gest de recunoștință pentru meritul și devotamentul său pentru cauza păcii în lume”. Premiul constă dintr-o sculptură decorativă de metal aurit și marmură. În partea superioară se află o efigie reprezentând globul pământesc înconjurat de frunze de laur și având deasupra porumbelul păcii. Pe o parte a efigiei sînt gravate cuvintele: „Premiul Internațional al Relațiilor Diplomatie”, iar pe cealaltă parte: „Excelenței Sale domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România 1982”.

În cuvîntul rostit de Emile van Huynegem cu prilejul înmînării înaltelei distincții se spune printre altele: „Premiul Internațional al Relațiilor Diplomatie — decernat de institutul nostru — are drept scop de a aduce un omagiu deosebit acelor șefi de state contemporani care au cele mai mari merite în promovarea cauzei păcii, independent de convingerile lor filozofice sau politice. Sînteți, domnule președinte Nicolae Ceaușescu, în mod sigur, unul dintre aceștia, și așume unul dintre cei mai importanți... Dacă permiteți, domnule președinte, mi se pare firesc de a asocia la omagiu pe care Institutul de Relații Diplomatie vi-l prezintă astăzi și poporul român, care, sub conducerea dumneavoastră, a dat Europei și lumii exemplul unei națiuni curajoase, iubitoare de pace și libertate, constientă de demnitatea sa intrinsecă, precum și de necesitatea cooperării cu celelalte popoare”. În același cadru, prof. Francis Dessart a spus: „Politica dumneavoastră consecventă, devotamentul neobosit pentru idealul absolut de pace și fraternitate intrinsec, incontestabil, sentimentul generației mele care, avînd fermitatea de a nu fi cunoscut al doilea război mondial, nu dorește ca un nou cataclism distrugător să se abată asupra Europei și lumii întregi... De asemenea, noi dorim să aducem un omagiu rolului po-

zitiv și activ pe care îl are personal doamna Elena Ceaușescu, prin modul cum știe să imbine remarcabilele sale calități științifice cu voința de promovare a păcii. Legind cercetarea științifică cu o abordare științifică a relațiilor internaționale, doamna Elena Ceaușescu a contribuit, totodată, la făurirea imaginii dinamice a României în lume”.

Luînd cuvîntul, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat principiile politicii noastre externe, poziția României în principalele probleme ale vieții internaționale actuale. „Consider — a spus conducătorul partidului și statului nostru — acordarea Diplomei de onoare, a acestei înalte distincții de către Institutul de Relații Diplomatie din Bruxelles ca un simbol al colaborării dintre popoarele noastre, ca o dorință de a întări conlucrarea pe toate planurile, atît între state, cit și pe plan obștesc, între popoarele noastre, între diferite organizații sociale, între oamenii de știință din cele două țări, care au un rol important în dezvoltarea economico-socială, cit și în lupta pentru pace”.

Conferirea „Diplomei de onoare” și a „Premiului Internațional al Relațiilor Diplomatie” tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă încă o dovadă a aprecierii de care conducătorul României, personalitate proeminentă a lumii contemporane, se bucură pe toate meridianele globului pentru contribuția inestimabilă pe care o aduce, cu deosebire în actualele circumstanțe politice și economice complexe, la promovarea idealurilor de pace, libertate și conlucrare între popoare, la afirmarea unor relații noi între state, bazate pe egalitate și echitate, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, în care să-și afle împlinirea aspirațiile și năzuințele tuturor popoarelor spre pace și prosperitate.

ION CODRU ■

Strigarea pământului către oamenii pe care îi hrănește: APĂ!

E secetă în țară, în multe locuri o secetă grea. În multe locuri, o campanie agricolă începută cu brio — grație unei bune organizări, unei temeinice folosiri a bazei tehnico-materiale, grație rodnicilor eforturi ale oamenilor cimpiei — tinde să-și adumbrască promisiunea roadelor. Griul așteaptă ploaia, porumbul așteaptă ploaia, dar dacă ploaia întârzie — ce-i de făcut?

Prezenți, în aceste zile, în câteva puncte fierbinți ale Cimpiei Române, în incinte cu mari sisteme de irigații dar și în locuri unde apa e scumpă și rară, reporterii noștri au urmărit, pe viu, o bătălie pentru apă care înseamnă, în România acestui ceas, o mare bătălie națională, o bătălie pentru viață.

„Roată, roată, te mai inventăm odată!”

Să fie de-atunci vreo două luni, poate ceva mai puțin. S-a întâmplat într-o noapte de martie, când o ploaie cu furtună, mișcată de înalte electricități, a clătit sticla cerului până la moleculă, a purificat aerul până sus, a făcut loc — dând la o parte ultimii nori hivernali — primelor păsări și primelor stele. Oamenii de jos, din satele Tătăraștilor, n-au mai dormit, s-au sculat să le vadă. Puncte albe și negre, escadrițele de aripi își începeau plutirea pe sub crîngurile de străluciri ale bolții, scuturînd, vesele, arborii stelelor, vrînd parcă să-i dea jos, cu crengi cu tot. Gata, și-au zis oamenii, a venit, în sfîrșit, primăvara, a venit, în sfîrșit, și ploaia, de-acum o să fie bine, de-acum pământul va înflori.

Dar n-a fost să fie așa. După o toamnă uscată, după o iarnă uscată, fără strop de zăpadă, ploaia din martie a fost numai o amăgire (doar cițiva litri pe metru pătrat, nici cît să-i bei dintr-o căciulă!), după care apele au fugit îndărăt în cer. De atunci și pînă azi, setea pământului n-a mai primit nici o gură de apă. Nici măcar rouă n-a mai căzut.

Pământul C.U.A.S.C.-ului Tătăraști nu-l irigat. Și nu-i pământ puțin, adună de pe șesuri, mături, văiuși și ripe mai bine de 23.000 de hectare. Și nici nu-i un pământ care să se bizuie pe cine știe ce seve proprii, Tătăraștii fiind în nordul Teleormanului, la fruntariile Argeșului, acolo unde cernoziomul nu mai aburcă ci, scotîndu-și misiia încheiată, cedează locul brunului roșcat de pădure. Când e secetă, ca acum, pământul asta se face ca scrumul, capătă culoarea scrumului și aspectul sfărîmicios al acestuia; de iel în palmă un bulgăre, acesta îți alunecă printre degete, nemaiînsuindu-ți pe ele decît un vag polen cenușiu. 10.500 hectare cu griu (care anul trecut au dat producții de cîte 3.400 kg.), pământ muncit ca la carte, hrănit cu sămînță tratată, 10.500 de hectare cu lanuri compacte (550—600 de plante pe metru pătrat), își trimt vilvâtea cununile verzi în sus, se sfoțtează să crească, să crească peste puteri, vrînd parcă să părăsească solul să se salveze de destinul crud al acestui sol calcinat de secetă. Dar dacă n-o să plouă în cîteva zile, ce se va întîmpla cu griul? Ce se va întîmpla cu porumbul, cu cele 4.286

de hectare, care în '82 au dat bine, au dat cîte 3.800 kg? Ce se va întîmpla cu floarea soarelui, cu soia, cu mazărea? Pe deasupra, o iarnă nespuse de blîndă, de dulce, de fapt nespuse de amară pentru oameni și pentru pământ, a dat putere dăunătorilor, ploșniței griului și țîntarului roșu, care, cruțați de ger, au crescut și s-au înmulțit, cel puțin ploșnițele roiesc cîte 65—70 pe metru pătrat de lan. Cînd intri într-un astfel de lan, zumzăitul dăunătorilor, pentru urechile care știu să audă, e ca un viscol. Plantele, logodite forțat cu insectele, capătă parcă aripi, prînd să zboare, se zbat în virtejuri, cern (pentru ochii care știu să vadă) o ninsoare verde-gălbui, ca o otrăvă, în care plîng, terfelite și detur-nate din rosturi, inima griului, snaga lui.

Dar oamenii nu stau cu mîinile în sin. Ei nu stau, nu așteaptă, nu vor să aștepte, ca pe-o fatalitate, ruina pământului și a muncii lor. S-au trezit repede din amăgirea ploii de martie și, încă de-atunci, s-au înarmat viguros pentru bătălia cu seceta. Știu că seceta o să vină, aveau semnele lor, cunoscute din moși-stămoși, această știință a lor fiind mai mult decît o alarmă atavică, fiind de fapt un sentiment istoric. Știau, dintr-o lungă experiență, că vin, că trebuie să vină puhoarele soarelui, știau că nu se pot re-trage din calea lor, știau ce pierd, știau că trebuie să se bată. Și au început să se bată.

Insoțiți de tînărul președinte al C.U.A.S.C.-ului, Ion Vărzaru, și de tînărul inginer șef, Gheorghe Dumitru, pînă, cu un ARO, spre punctele strategice ale bătăliei. Ne îndreptăm spre malul Teleormanului, ru firav, transformat de secetă într-o undă leneșă de mocrilă. Pe aici, pe aproape, este grădina de legume a C.A.P.-ului Tătăraștii de Jos, unul din punctele fierbinți ale bătăliei, dar pînă acolo ne vom opri în marginea unui lan de orz. Lanul e perie, e încă frumos, dar ar fi trebuit, la ceasul acesta de mai, să fie cu 10—15 cm mai înalt. Privită astfel, imaginea lanului devine, brusc, dezolantă. Paradoxal, această imagine s-a înscris totuși în ordinea normală a privelistii, a și constituit, s-ar putea spune, o altă ordine, care pare firească. E liniște, o liniște indiferentă peste această mare de verde potopită de soare. Undeva, într-o margine de tarla, o femeie cu palma la gură privește lanurile oprite din creștere fără uimire, fără să tresară măcar. Nici nu mai e un spectacol, e un dat. Un potop al soarelui devastînd pământul parcă de cînd e lumea.

Dar la cițiva pași mai încolo, bătălia e-n toi.

Imaginea, din nou, năucește. Parcă țîșnește nu din priveliște, ci de undeva, din adîncul memoriei. O roată uriașă, înfiptă în apa puțină a Teleormanului

(vechea „roată a grădinarului”, pe care n-am mai văzut-o din anii copilăriei!), se învîrtește lent, pusă-n mișcare de un căluț. Din cupele roții, apa alunecă, spumegînd proaspăt, într-un lung igghiab care o îndrumă către cîmpie. E, ni se spune, o roată veche, o roată uitată, de care oamenii, totuși, și-au adus aminte cînd nevoia le-a poruncit-o. Are 3,75 metri diametru și merge fără motorină, fără curent electric, doar prin strădania cîmîntă a lui Mișu, roibul cel harnic, deși nu prea voinic, fiindcă adunarea generală a C.A.P.-ului încă nu s-a decis să-i fixeze rația de furaje potrivită cu truda lui. Mișu se învîrtește, silit de funie, în cerc strîns, cercuri de foc ies din pielea lui aburîndă, alte cercuri de foc, ca niște grele valuri concentrice, adună în juru-i căldura incendiară a zilei, imaginea trudei e aspră, penibilă, dar treaba merge, roata asta irigă nu mai puțin de 25 de hectare, scotînd la fiecare rotire vreo 80 de litri de apă. Nea Gheorghe Năstase, omul care-l îndeamnă pe Mișu cu biciul, e, zice, „multumit de rezultat”, multumit de roată. A descoperit-o în șopronul lui Mihai Buscu, cetățean de-aci, din Tătăraștii de Jos, care o păstra, așa, cum păstrează țărănul multe-mărunte, utile și inutile, într-o anexă agropastorală a vetrei în care instrumentele trudei de generații se rînduiesc ca și armele într-o panoplie. Arme vechi, instrumente vetuste, dar care, iată, încă mai pot slobozi o putere a lor în bătălia cu seceta. După modelul roții lui M. Buscu s-au făurit, de către mesterii locului, încă vreo șapte roți, trei pentru C.A.P.-ul din Tătăraștii de Jos, una pentru C.A.P.-ul din Slăvești, 50 de hectare de grădină la Tătăraștii de Jos, 70 la cei de Sus și 10 la Slăvești sînt asigurate cu apă prin travaliul diurn al acestor arhaice roți, reinventate de niște oameni contemporani cu zborul în Lună. Sînt mari aceste cifre, sînt mici? Cei cu pămînturile străbătute de moderne canale de irigație ar putea zîmbi, privîndu-i pe acești reinventatori ai roții ca printr-un ocean întors spre ieri. Desigur, un ocean așezat astfel îi micșorează pe cei în cauză, le micșorează și truda, reducînd-o la dimensiuni de cromolitografie. Dar aceiași ocean, răsucit spre mîine, amplifică deodată imaginea, aducînd în orizontul privirii recolte pe care doar așteptarea ploii nu le-ar fi ivit din acest pămînt.

Oamenii se frămîntă, se zbat, caută apa și-n piatră seacă, efortul descoperirii și fructificării ei însemnînd, în ultimă instanță, treabă de gospodar care-și „ubește pămîntul și care știe ce se așteaptă de la el. La cițiva pași de roata acționată de Mișu, pe malul aceleiași girle pe jumătate sleite de secetă, cinci puturi arteziane, săpate la adîncimi de 25 de metri, slujesc la irigarea altor hectare ale C.A.P.-ului Tătăraștii de Jos. Tot în această comună, debitele cîșmelelor publice, unele abundente, sînt captate și dirijate prin lungi conducte spre toate zările cîmpului. Oprim să face o fotografie la o cîșmea cu trei harnice guri, surprinzînd (norocul confratelui nostru, fotoreporterul Gh. Neagoe!) momentul în care un bătrîn cu miini tremurînde privește, cu un gest parcă ritualic, o sticlă sub unul din jeturi. Cînd sticla a ajuns unde trebuia, miinile bătrînului nu mai tremură. Au intrat într-o siguranță a mișcării pe care numai plugul sau sceptorul o dăruiesc. Miini de gospodar, de stăpin absolut și fierbinte pe toate averile locului, de pe pămînt sau de sub. Îi cheamă Florea Anghelache, are 85 de ani, iar fîntina îi poartă numele, scrijelat în piatră. El, Florea Anghelache, a construit-o, sînt 42 de ani de atunci, iar de 42 de ani apa tot curge harnic, însă de-a surda, umplînd doar sticle și găleți, adică dărîndu-și doar o infimă parte din bogăția ei. Acum, dusă spre cîmp, va dărîi porumb, cartofi și tomate. Din toate cele șase C.A.P.-uri ale C.U.A.S.C.-ului vin, în aceste zile, vești despre fapte aidoma, aglomerîndu-se în rapoartele serilor de bilanțuri ca și știrile de pe un front în impetuoasă înaintare. Vești care se amestecă, se întretăie, se completează reciproc, într-o patetică și fierbinte confruntare cu aspra somație a acestor zile, cu seceta care dăinuie, cu apa absentă din sol. La Tătăraștii de Sus s-a construit un baraj lung de 2 kilometri, care adună apele Teleormanului, irigînd cu ele 70 de hectare. La Slăvești, grație unui dig de 1 km., s-a realizat o acumulare de apă din care se înrodnicesc 60 de hectare cu plante furajere. 25 de hectare cu legume și cu furaje ale C.A.P. Negrileni primesc apă dintr-o acumulare, nouă și ea, de pe Valea Dobrunului. Acumularea de pe Valea Clăniței scapă de secetă 150 de hectare din Scurtu Mare, cea de la Ciolănești irigă alte 165. Între timp se lucrează și la alte „roți ale grădinarului”, mai moderne, mai „tehnice”, roți cu palete și cu rulmenți, roți care (după o idee dată de ing. M. Rotaru, directorul S.M.A. Tătăraști) n-o să mai fie acționate de animale, ci prin căderea liberă a apei. Între timp se ridică alte baraje, se adună alte acumulări, se caută alte și alte surse de apă, nici un pîriu și nici un izvor nescăpînd din raza prospecției și a valorificării rapide.

Între timp, aici, la Tătăraști, o să vină cu siguranță, conchide președintele Ion Vărzaru, și ploaia. Dacă pămîntul e al celor harnici, nu se poate ca și binecuvîntarea, sau, dacă vreți, răsplata cerului să-i ocolească îndrîjit și la nesfîrșit.

ILIE PURCARU ■

La Cobadin, ploaia începe dincolo de cireși

La Cobadin, falmoșii cireși de pe marginea șoselei și-au pierdut din strălucire, seceta și furtuna dîndu-le chipul dez-nădejdiei. Vîntul puternic din ultimele zile spulbera orice vis de ploaie, dezvelind solarile și făcînd din foliile de polietilenă zmece care nu bucurau pe nimeni.

Este o performanță să irigi cu temel pămîntul pe o asemenea vreme. Unii afirmă că n-au mai trăit o astfel de secetă de o jumătate de secol. Alții își aduc aminte că prin '46, '47 pămîntul Dobrogei era încercat de o suferință asemănătoare. Exprimînd adevărat situația din acest an, specialiștii spun că există acum, în județul Constanța, ceea ce înseamnă că și la Cobadin, un deficit de peste 1.000 metri cubi de apă la hectar, pînă la adîncime de 80 centimetri — 1 metru, în unele zone lipsa de umiditate apropiindu-se de coeficientul de ofilire. Expresia „apă de ploaie” a început de mult să fie reconsiderată.

Pe furtuna asta, zbuciumul aspersoarelor pare inutil. Și, totuși, griul din Cobadin este frumos, potrivit de înalt pentru timpul acesta și des. Oamenii nu se vaită. Speră să plouă și, pînă una alta, gospodăresc apa Dunării pe cele 28.000 hectare care beneficiază de irigație. Au început s-o facă mai devreme ca niciodată, în primele zile ale lui aprilie, la timpul potrivit, o fac și azi, ziua și noaptea, în trei schimburi, o fac cu grija omului care de atîția ani n-a pomenit atîta uscăciune. Cauza tuturor e griul. Întreaga suflare a așezării, de la cei ce au drept meserie cultivatul pămîntului și pînă la mesterii și lucrătorii de tot felul din diversele ateliere ale cooperației Cobadinului sau chiar pînă la ospătarii restaurantului din comună, este programată să-și aducă obolul la udatul cîmpului.

Cînd am dat cifrele privind deficitul de apă și spuneam că situația este vala-

bilă și pentru Cobadin, ne-am referit, desigur, la ploaia care n-a venit și nu la ceea ce lipsește azi din solul terenurilor cultivate aici. Pentru că, iată, cele 18 stații de punere sub presiune și cele 152 de agregate se străduiesc să suplinească apa de ploaie. Și într-o măsură importantă reușesc, nu întîmplător griul avînd înfățișarea de care vorbeam mai sus. Ion Ion, instructorul de partid al C.U.A.S.C. Cobadin, om care cunoaște bine agricultura județului, fie și pentru motivul că gazetar fiind cu mulți ani în urmă, a scris mult și bine despre timpul griului sau al porumbului dobrogean, ne spune că „toată lumea respectă ca la armată disciplina impusă de această situație”. Disciplina înseamnă o calitate deosebită a udărilor, fiindcă nu stropești o grădină de cițiva metri pătrați, ci mil de hectare, adică, printre altele, o grijă deosebită pentru ca aripa de udare să fie perpendiculară pe antenă, precum și o presiune constantă a apei. „Mutările aripilor sînt mai frecvente pentru asigurarea apei necesare răsării, adaugă Ion Ion, iar pe suprafețele irigate prin brazde, sistem bun pentru porumb, dar unde avem acum griu și orz, specialiștii noștri au dat drumul la apă prin inundarea cu teuba”. Unul dintre specialiștii în irigații al

C.U.A.S.C.-ului Cobadin este cel ce răspunde de ele, inginerul Ilie Bențea, care știe foarte bine că de aceste udări depinde piinea anului viitor, care înțelege cât de importantă este obținerea săminței și care, de fapt, pricepe, că și aici, la Cobadin, primul sistem de irigații al țării, cel constanțean, dă acum, n-are ce face, un examen foarte serios. „De 25 de ani, de când sint în Dobrogea, n-am pomenit un pământ atît de uscat. Priviți la pământul excavat pe șantierul canalului dintre Dunăre și Mare. Dacă la irigația prin aspersiune lucrurile par mai simple, la irigarea prin brazde ele sint chiar complicate. rotația culturilor ne obligă să venim cu păioase și pe suprafețele amenajate pentru irigarea prin brazde, astfel că, în prima etapă, am legat conductele principale de la instalația prin aspersiune cu cele de irigare prin brazde. Irigăm astfel corespunzător griul și orzul. Nu este o invenție, ci un procedeu curent, numai că el trebuie aplicat”.

La Cobadin, numai prin șanțuri este toamnă, deoarece apa aruncată de aspersoare nu ajunge să stropască și iarba de sub copaci. Mai exact, ploaia începe dincolo de ciresii care mărginesc culturile. Poate au mai multă putere. Griul însă este aproape ca în zilele lui bune.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Plouă-n mai, avem
mălai. Dar cu lunile
celelalte ce facem?

Pe șeful secției mecanice a întreprinderii de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare (I.E.L.I.F.) Brăila îl cheamă într-un fel ce reclamă și fatalitatea și providența, și anume Bucșe. Inginerul Vasile Bucșe, prin urmare, la cu el niște oameni — patru electricieni, trei mecanici, un sudor — și pleacă urgent în Insula Mare pentru o seamă de intervenții la stațiile de pompare. Secția mecanică e înima instalațiilor de pompare, iar pompele sint înima sistemelor de irigații. Și pentru că, din cauza vremii secetoase, toate sint pe aici urgente și toți numai despre inimă vorbesc, iată-ne în inima chestiunii: irigațiile. Plouă în mai, zic țărani, avem mălai.

Acum, în primele zile ale lui mai, sistemele de irigații din județ lucrează în plin și media zilnică planificată de 7471 de hectare e depășită cu 300—400 de hectare. Fapt care poate să însemne că e bine — și dacă ne referim doar la miezul problemei, la inima ei, trebuie să o spunem cu un sentiment de ușurare că, într-adevăr, acum e bine. Dar pînă a vorbi de acum, trebuie să mai vorbim și de cum a fost pînă acum, și de cum va fi mîine, intrucît aceste sisteme de irigații trebuie să slujească în vreme de secetă și de urgență, nu în vreme de ploie. Și e bine — ori, mai corect zis, liniștitor în ce privește soarta recoltei în zonele irigate — că de sistemele de irigații se ocupă toată lumea. Cît despre oamenii ce muncesc efectiv în sisteme, ei n-au zi și nu prea au nici noapți. Se vădește în mai, la timpul speranței mălaiului, că problema irigațiilor din Brăila — ca și din celelalte județe unde se irigă — nu-i numai a Brăilei și a județelor respective. Dacă la I.E.L.I.F. atîtea treburi au devenit urgente și de inimă — adică sub mare tensiune și cu teme de infarcturi — e pentru că tot ce trebuia acum să funcționeze în sistem, tot acum arată și unele slăbiciuni. Planul zilnic de udări, este adevărat, e depășit, dar cu cite strădanii, cu cite suflimentări de forțe. Atelierul mecanic, spre exemplu, a devenit o veritabilă fabrică de reparat pompe, pentru că V.D.F.-urile 300, livrate de „A-versa”, n-au, cum spune Vasile Bucșe, „durantă”. „N-au viață, domnule, zice Bucșe, asta e problema. Le reparăm, le facem aproape din nou, livrăm repere în toată țara — fiindcă la nevoie nu te slujește nici o mie de adrese. Am pus la punct o turnătorie cu 30 de oameni, tocmai pentru că să nu depindem de cei care ar trebui să ne livreze piese de schimb. Cam din 10 aprilie, eu ajung acasă după zece-unsprezece noaptea și numai la pompa mă gîndesc. Oare cei care lucrează atît de neîngrijit pompele astea nu știu că de ele depinde și piinea lor?”

Inginerul hidrotehnician Ștefan Ionel, directorul întreprinderii, e într-o discuție foarte tăioasă cu inginerul electrotehnician Constantin Cernescu, despre care, la încheierea discuției, ni se spune că e unul din cei mai buni din țară în profesie, în sensul că e în stare să rezolve el tot ce n-au rezolvat nici proiectantul, nici fabricantul. Discuția are un caracter paradoxal: citeva întreprinderi din oraș se oferă să repare — tot urgent! — un număr de motoare arse — e vorba de „Progressul”, de „Laminorul”, de „Combinatul de celuloză și hirtie” — dar Cernescu nu prea vrea, din motive de strategie a lunii mai și a virfului de plan în irigații să dea și sîrma necesară reparațiilor. „Tovarășe director, zice el cu o voce încercată de nuanțe, de la rugămintea la înconstruire și iar la rugămintea, le facem noi. Nu dăm sîrma, că nu știu cum mai căpătăm de la Zalău. Tovarășe director, pe cuvîntul meu că le facem noi repede. Tovarășe

director, fără sîrmă sintem morți!” E un fel de a zice, desigur, dar și un miez de adevăr. „Județul nostru, ne lămurește Ștefan Ionel, irigă 230 000 de hectare, dintr-un total de 396 000 de hectare. Suprafața irigată va mai crește cu 20 000 de hectare, iar irigațiile aici sint vitale, pentru că media precipitațiilor nu trece peste 300—400 mm anual. Anul acesta, spre deosebire de anii precedenți, nivelul precipitațiilor a fost foarte mic. De astă toamnă a plouat cu totul cam 50 litri pe mp. Asta nu înseamnă nimic! Campania de irigații s-a declanșat, practic, din 31 martie, adică foarte devreme. Am dat ceva udări de rezervă la păioase și în toamnă, dar nu peste tot, pentru că au existat probleme cu energia electrică. Și acum frecvența nu trece de 50 de hertzi decît rareori. Sintem în plan cu udările și trebuie să o spunem clar că am fost ajutați substanțial, decisiv de Comitetul județean de partid, care a mobilizat și unitățile agricole. Noi, cum s-ar zice, livrăm apa, dar C.A.P.-urile și I.A.S.-urile trebuie să o distribuie. Au fost mai harnici cei de la Urleasca, Scorțaru Vechi, Lanurile, Cazasu, Tudor Vladimirescu. De fapt, tot cei care au dat și în anii trecuți recolte mari. Cine a irigat cum trebuie, n-are nici o problemă. Deficitul de apă din sol îl stabilim prin calculator. Se stabilește și cota de necesar și dăm apa pe rețea. Dacă C.A.P.-urile nu exploatează cum trebuie echipamentul din cîmp, intervin avarii de suprapresiune. Aici, în irigații, cînd unul lucrează prost, se resimte întreg sistemul. Sensibilitatea aceasta e un dezavantaj al sistemului, care poate fi transformat — cum ar fi și firească — în avantaj. Mari probleme însă avem nu cu mecanicii și motopompiștii din cîmp, ci cu fabricanții de motoare electrice de la Filași. E ciudat cum noi, care am pus la punct o industrie de motoare electrice excepțională, nu reușim să producem și pentru irigații motoare bune. Avem în lîtigiu cu întreprinderea de transformatoare și motoare electrice din Filași 13 motoare, care nu corespund sub nici o formă. Începînd cu 20 iulie '82, s-au ars la o singură stație de pompare, SPP2 Călmățui-Gropeni, echipată cu 8 agregate tip MV 303x2, un număr de 11 electromotoare. 5 din ele au fost trimise la rebobinat și nici măcar nu am primit răspuns că ni le fac ori nu ni le fac. Noi încercăm și reușim să le reparăm, iar Cernescu face minuni, dar cine dă banii pentru a repara niște motoare care au funcționat doar citeva ore și s-au ars? Sintem tare neajășiți cu povestea aceasta. Și tovarășii de la Filași ar trebui să înțeleagă că nu motoare fac ei, ci tot griu și porumb. Recolta o facem cu toții, nu doar cei ce trimit apă în cîmp”.

TUDOR OCTAVIAN ■

De-ar fi pămîntul
roza vînturilor

Pe cîmpul neted ca o tîpsie lumina aleargă ca argintul viu, încoace și încolo, strecurată printre norii care degeaba se fac și se desfac sus, pe deasupra înutului de miazăzi al Bărăganului și în lungul malului Dunării, căci n-a plouat, nu plouă și parcă îți vine să crezi că nici nu va ploua la Grădiște. De-ar fi să plouă, totuși, atunci ploaia asta ar cam trebui să se grăbească, fiindcă n-au mai rămas decît vreo citeva zile pînă cînd griul ar mai putea fi întors din drumul pe care a pornit, pe jumătate învins de secetă. În acest răstimp, munca oamenilor a deprins ceva din încrîncenarea rezistenței unor apărători în fața unui adevărat, cu toate că pămînturile comunei sint în întregime irigate și ne-am fi așteptat ca lupta împotriva secetei să se desfășoare nu cu zîmbetul pe buze, e adevărat, ci tot cu efort, dar măcar fără temeri și fără eșecuri. Pînă să aflăm din ce pricină nu s-a întimplat astfel aici, în acest loc în care pentru construirea sistemului de irigații s-au cheltuit destui bani încît el să-și merite numele că este o adevărată uzină de griu, să spunem că la Grădiște funcționau toate cele 49 de motopompe. Primarul comunei, Iancu Florian, împreună cu președintele C.A.P.-ului, Anghel Mușat, și-au transformat mașinile lor Dacia 1300 în autoturisme de teren și în repetate rînduri de zi și de noapte se zice că atunci cînd văd că s-a întimplat vreo defecțiune nu mai au răbdare să-i vadă pe alții lucrînd ci se

aplecă ei înșiși să facă reparația cuvenită, amîndoi fiind, de meserie, mecanici agricoli. La ferma 1, Tudor Vasile și Gheorghe Stanciu lucrează în schimburi de cite 12 ore cu Stan Panait și Constantin Florea iar cele 4 motopompe de care ei au grijă au adus destulă vigoare unui lan de orz, de 84 de hectare, încît șeful fermei, Stan Stanciu, să poată spune că lanul acesta „promite ceva”. Din echipa Suzanei Stoian, cite șase femei vin, de trei ori pe zi, și mută coloanele din care se desprind cele 8 aripi de ploaie. Dar ploaia artificială înaintază prea încet, de aceea oamenii sint parcă nerăbdători, ca și la fermele 2 și 4, conduse de Constantin Nicolae și Alexandru Voicu, numai aceia de la ferma 3, de care răspunde Ghiță Șerban, sint mai lipsiți de griji, acolo pinza de apă freatică se află mai la suprafață și tocmai acolo a și plouat, mai zilele trecute; a plouat tocmai unde nu trebuia, zice Anghel Mușat. S-a întimplat că pămîntul Grădiștei pleacă din malul Dunării și se întinde ca o fișie lată de vreo 2 kilometri pînă spre calea ferată Lehliu-Ciulnița, adică la vreo 25 de kilometri spre nord. Tocmai în capătul acela îndepărtat a plouat, așadar, și dacă Grădiștea ar fi avut pămîntul ca roză vînturilor încă s-ar mai fi putut nimeri, într-un alt capăt îndepărtat, un ropot de ploaie adevărată. Ar fi nevoie, adaugă Anghel Mușat, de 700—1000 metri cubi de apă la un hectar. Acolo unde pămîntul a apucat să fie o dată irigat, atît s-a și dat la o udare, dealtfel. Iar rezultatul se vede. În locul numit Dealul Prăjii, unde au fost irigate pe la 15—20 aprilie vreo 200 de hectare, griul arată frumos și n-are nimeni a se teme că nu va da o recoltă bună. Dacă de-atunci s-ar fi lucrat din plin, s-ar fi putut iriga cel puțin o dată întreaga suprafață de 760 hectare griu, 100 de orz și 100 de orzoaică. Dar nu s-a lucrat decît pe jumătate, iar rezultatele respectă proporția: numai pe jumătate din aceste suprafețe s-au desfășurat pînă acum, cite o dată, aripile de ploaie. Aflăm că vreo zece zile motopompele n-au funcționat pentru că n-au avut motorină. Anghel Mușat crede că răstimpul zilelor acelora a fost hotărîtor. Acum se face un fel de „respirație artificială” a griului, de fapt, și cel mai bine ar fi fost să nu se ajungă aici, fiindcă vrednicia oamenilor n-a fost și nici nu poate fi pusă la îndoială, după cum nici capacitatea tehnică a sistemului de irigații e a feri pămîntul de urmările secetei. Încît despre ceea ce am mai vorbit, mai vorbim o dată: cei de la Grădiște îi tot ațin calea directorului S.M.A.-ului, Ion Năstase, iar acesta le dă motorină cit se poate, frățește, căci la urma urmel, ne spune Costache Tănase, președintele Consiliului unic agroindustrial Cuza Vodă, în unitățile aparținătoare acestui consiliu trebuie să funcționeze 280 de motopompe. Zilnic ar fi nevoie de mai bine de 30 tone motorină iar situația, am notat, se prezintă astfel: „În urmă cu trei zile am primit 13 tone. Alaltăieri, tot 13. Ieri n-am primit decît 7,2 tone. Azi, ce-i drept, avem 26. Dealtfel, pentru toată luna mai ni s-au planificat 153 de tone. Astea ajung doar pentru patru-cinci zile!”. Lipsa de motorină are desigur și cauze obiective, pe care cei de la Grădiște și de prin împrejurimi le înțeleg bine, dar rămîne totodată de spus că proporțiile ei nu trebuie accentuate prin ignorarea realității că griul este, acum, în aceste zile, șantierul nr. 1 al țării. Chiar în ziua cînd am fost în această margine de sud a Bărăganului, o seamă de oameni care n-au despre agricultură viziunea conștopistului privind galeș pe ferreastra biroului lui se reuniseră pentru

a aprecia starea recoltei. Iată numele lor: Gheorghe Constantin, președintele C.A.P.-ului Cuza Vodă, Dan Nicolae, vicepreședintele C.A.P.-ului Ceacu, Anghel Mușat, președintele C.A.P.-ului Grădiștea, Tiberiu Lăzărescu, inginer-șef la C.A.P.-ul Rasa, și Gheorghe Costea, directorul tehnic al I.A.S.-ului Mircea Vodă. De față cu ei, Mircea Enache, inginer-șef al Consiliului unic agroindustrial Cuza Vodă, ne-a prezentat concluziile: „Din 5 205 hectare cu griu sint afectate de secetă 4 435; din acestea sint calamitate total 598 iar previzibil, dacă nu plouă în citeva zile încă 1 675. Din 1 947 hectare de orz sint afectate 1 247; calamitate total sint 92 iar previzibil 515. La orzoaică, din 650 de hectare sint afectate 500; compromise total 158 iar previzibil încă 218”.

DUMITRU ELIADE ■

Lupta cu obișnuințele
păguboase este
uneori mult mai
dură decît lupta cu
vicleniile climei

Cu peste 15 000 ha în regim irigat, C.U.A.S.C. Băneasa, din județul Giurgiu, traversează în aceste zile o veritabilă cursă contracronometru. La I.A.S. Prundu, în incinta îndiguită a fostei bălți Greaca, și pe tarlalele cooperativelor din Băneasa, Mihai Bravu și Frasin, aripile de ploaie se mută de două-trei ori în 24 de ore, zi și noapte, iar bălălia aceasta, firește, își are soldații ei: Elena Strimbeanu, Ioana Dogaru sau Constanta Nica, Elena Costea, Tudor Lisandru sau Rada Nuță. Rezerva de apă din sol fiind mai mult decît precară, mistuina de a o refaca nu stă doar pe umerii echipelor specializate și mai toți cooperatorii, într-un fel sau în altul, participă la buna funcționare a antenelor și a aripilor. Antenele și aripile insinuîndu-se acum în existența tuturor așezărilor unor axe dominatoare și imperioase. Adevărul acesta măturîndu-l și președintele întinsului C.U.A.S.C., Vasile Soare, și conducătorii cooperativei din Mihai Bravu, președintele Constantin Chirigiu și inginerul șef Vasile Predescu. Dar și Lucian Lăzărescu, directorul S.M.A. Băneasa, a cărui contribuție la realizarea programului prevăzut de udări a sporit considerabil în acest an secetos. Fapt constatat de noi mai cu seamă pe ogoarele de sub jurisdicția tehnică a șefului de secție Caragea Dascălu, unde prezența laborioasă a mecanizatorilor Ion Stoica, Constantin T. Constantin și Marin Dascălu, sau a mecanicilor de întreținere Ion Ciocoi, Nicolae Chiriță și Marin Androne, menține agregatele în regimul optim de funcționare, prin intervenții rapide și calificate, oriunde și oricînd este cazul. Încît, numai în incinta îndiguită a I.A.S. Prundu, cînd și cînd, lucrurile se potînesc.

Peste bucuriile și necazurile sale de zi cu zi, președintele Vasile Soare ne mai dezvăluie o satisfacție. În cuprinderea consiliului unic agroindustrial de sub responsabilitatea sa se află Institutul de cercetări și inginerie tehnologică pentru irigații și drenaje Băneasa. Experiența acumulată în largul celor 3 500 ha ale acestei puternice unități științifice și productive le prinde bine acum tuturor vecinilor apropiați. Există aici un puternic nucleu de cadre calificate a căror activitate și competență au influențat mai profund decît pe alte meleaguri însăși mentalitatea sătenilor. Promptitudinea și gestul precis au intrat în singele tuturor, formîndu-le agricultorilor zonei o doua natură. Și faptul, neîndoielnic, își are importanța sa. Comandamentele de irigații funcționează nu numai la scara întregului C.U.A.S.C., ci în toate comunele. Starea de mobilizare e generală. Iar controalele de zi și de noapte, spre deosebire de alți ani, constată mereu mai puține neajunsuri și neregulii. Răspata muncii destoinice a tuturor nemaifiind doar probabilă.

Ca un fiu al acestor locuri, Vasile Soare știe ce știe. Cu vorbă mai puțină și cu faptă mai multă, minuite cu o agilitate încă necunoscută pînă mai ieri sau alaltăieri, aspersoarele își fac datoria. La Băneasa, 24 de aripi de ploaie au scos de sub semnul incertitudinii 350 ha griu. Nu a fost nici orzul uitat. Iar din ziua descinderii noastre în zonă, echipele de irigații au atacat și culturile prăsitore. Oamenii care nici nu fac parte din aceste echipe vin cu rîndul să ofere o mîină de ajutor. Solidaritatea tinde să devină structurală, nu doar ocazională. Și acest cîștig, mai crede Vasile Soare, încorporat în existența țărănilor, reprezintă un cîștig de durată. Și din clipa aceasta, gluma fiind împlinită, după ce a călcat în lung și în lat vreo 20 000 ha, Vasile Soare își îngăduie și un suris cît se poate de destins.

Fotografii de GH. NEAGOE ■

MIHAI PELIN ■

Pîinea lor e chiar pîinea

Alexandria

Drumul de la brutărie la industrie

La centrul de desfacere, în jurul unui produs care se cumpără zilnic, oamenii se alătură la discuție fără multe invitații. Și cum ne găsim în județul onorat în panificație cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, ceea ce presupune că patru ani, la rând, a luat locul I pe țară, nu ne miră că ei apreciază faptul că mâncă ce mai bună pîine. „După mine-i pîine de expoziție!” (Ing. Simion Lestnic), „Are dulceața de la început chiar și după trei-patru zile” (Ștefan Ioana), „Cînd n-avea aspect comercial și era puțin arsă, oamenii o dădeau deoparte” (Irina Ciurea), „La Buziaș am mîncat pîine slabă, ai noștri știu s-o facă bună. Și ca gust, și ca aspect. Oricum își cunosc meseria” (Petre Constantin, pensionar).

La moară, cu maistrul morar Florea Mogoș: „Făina e așa cum e! Acolăși griu crește pe toată Cîmpia Dunării, totuși, n-am mîncat nicăieri pîine așa bună ca la Alexandria. Am fost la Pitești, la Drăgășani, la Vilcea, la Craiova... nu sînt buni meseriași. Noi separăm griul după calitate, după umiditate, îl dozăm... Plecăm de la aceeași materie primă, dar știm ce să facem cu ea ca să nu influențeze calitatea pîinii”.

La fabrica de pîine, în schimbul trei, ca șef de echipă Zoia Popa: „De la făina pleacă toate!... De la primele cuvinte ne dăm seama că cei care au cîștigat competiția nu au fost, deloc, privilegiați. Făina le-a dat și lor bătaie de cap, așa că sîntem curioși să știm cum s-au descurcat. „In funcție de calitatea făinii, intervenim în procesul de producție mîrînd sau micșorînd timpul de dospire, modificînd aciditatea maelelor. De fapt, acesta este singurul secret al succesului nostru cunoscut și recunoscut de fiecare din cei 17 oameni care alcătuiesc un schimb. Noi am introdus în fabrică disciplină foarte riguroasă, aproape ca la C.F.R. La intrarea în schimb verificăm cine e obosit și-l trimitem acasă. E foc continuu, deci, cel obosit nu-și poate permite să stea cinci minute pe-o ladă să se odihnească. După patru ani nu mai supără pe nimeni această „pretenție” a noastră, ne-a intrat în sînge și ne ordonează viața în general”. Discuția cu directorul întreprinderii, în șiner Ștefan Pleșa, urmărește aceeași întrebare: cînd e bună — de ce e bună pîinea și cînd e rea — de ce e rea? „Mergînd la minimă rezistență, pîinea iese rea. Griul, la ora actuală, produs în totalitate în județul nostru, nu este totdeauna cel mai bun cu putință. Calitățile glutenului sînt diminuate de dăunătorii. Combaterea lor se face foarte greu, iar făina ne dă probleme. Noi ne-am stabilit totuși o tehnologie proprie, încît nimic nu trebuie să ne scape. Respectăm parametrii stabiliți și nu facem rabat de la nimic. Așa am mers, an de an, de la mai bine la și mai bine și pîinea de aici a devenit renumită „pîine de Alexandria”. Acesta este stimulentele noastre. La un schimb de experiență cu Dolj, directoarea întreprinderii de acolo a rămas impresionată de pîinea pe care-am cîștigat-o din aceeași făină, drept care ne-a solicitat rețetele. Brutarul cooperatîi din comuna Brînceni ne-au sesizat că, din cauza parametrilor făinii, pîinea lor e slabă. Ne-au zis chiar, luați dumneavoastră făina și faceți pîine din ea! N-am luat-o, ci le-am dat doi oameni și au făcut pîine, la ei, din făina lor, și a ieșit incomparabil mai bună. Am hotărît să facem cursuri de calificare, dar nu în săli, ca „la ședință! La fața locului, pe concret, cum se zice, „la șabă”. Toți zic asta-i făina — asta-i pîinea! Secretul este unul singur: brutarul trebuie să-și însușească tîmna de brutar. Abia din acest moment poți să ai pretenții în plus, poți merge să ceri alte îmbunătățiri, de exemplu poți discuta asupra utilajului. La ora actuală, mașinile de divizat aluat se defectează mult prea repede. Distribuitorii de gaze ale cuptorului trebuie să ne corespundă, nici la grosime, nici la compoziție, motiv pentru care după două săptămîni de funcționare stăm cu linia tehnologică aproape o lună. Pîinea, la ora actuală, presupune o întregă industrie, nu mai este o simplă brutărie”.

ELENA GHERA

Buzău

Făina e „secretul”

Imaginea cu brutarul plin de făină și rînduind, cu lopata de lemn, pîinile în cuptor nu mai e azi valabilă, iar aici, la întreprinderea de morărit și panificație din Buzău, e cu atît mai puțin. Motivul nu trebuie căutat prea departe: se produce, la I.M.P.B., cam un sfert de milion de pîini pe zi, în 15 sortimente (au fost

50), fiind limpede că treaba asta e de-acum industrie, cu „foc continuu”, benzi și așa mai departe. Foștii brutari, între care Vasile Rădulescu tocmai a ieșit la pensie, iar Ștefan Stîlpeanu nu mai are mult, s-au adaptat și ei se numesc azi, după acte, muncitori specialiști, încadrați la categoria maximă VI, datorită vechimii care oscilează, la cei cități și la alții, în jur de 30 de ani. Cînd lucrau în mic, camera de coacere era închisă și pîinea, inclînă ei să creadă, mai gustoasă, căci anumite substanțe, adică cele capabile să dea aromă, nu se volatilizau. Azi, cînd cuptorul cuprinde, pe o vatră completă, 1500 de pîini, cam cite făcea Rădulescu într-o zi pe vremea tineretii sale, el e deschis și, deci, oamenii răspunzători de pîine au un dusman în plus. Aerul care intră. Dar ce pierde la calitate, în mod fatal, pîinea cîștigă la cantitate, dar nu trebuie să se înțeleagă din asta, ar fi păcat, că pîinea de Buzău e rea. Dimpotrivă, e bună și, argument la fel de important, e destulă, chiar dacă, cum ziceam, meseria de brutar e, pe ici, pe colo, amenințată și doar un tînăr, Ionel Feroiu, a îmbrățișat, aici, aceeași profesie cu a tatălui său, lucrînd cot la cot. Altfel, tinerii sînt destui la I.M.P.B., mulți ieșiți de pe băncile Facultății de industrie alimentară și ale liceelor cu profil, fete mai ales, căci meseria asta, citez vorbele inginerului șef

Speranța Dănulescu, e din cale-afară de migăloasă, orice abatere de la tehnologie fiind, cu desăvîrșire interzisă. Bătălia cea mare se dă, dacă am înțeles bine, la prepararea maelelor și a aluaturilor, o serie întreagă de lucruri trebuind respectate: dozarea materiei prime, timpul de fermentație etc., etc. Chiar dacă la Buzău se folosește, în mod curent, o tehnologie nouă, maia fluidă, „secretul” pîinii, dealtfel vechi de cînd lumea, îl constituie tot calitatea făinii. La acest capitol, Speranța Dănulescu, care e o femeie de ispravă și infiptă la vorbă, n-are de ce se plînge, chit că maiaua fluidă subțiază coaja pîinii. Griul care ne vine, zice inginerul șef, mai ales de la Constanța și Tulcea e bun, necazul e că aprovizionarea nu se face totdeauna ritmic. Dar acest necaz nu pare să fie singurul. Pîinea de Buzău, bună, gustoasă, destulă, n-are luciul cuvenit, pricină din care Speranța Dănulescu e mîhnită. Explică după cum urmează: dac-am avea mai mult abur, adică dac-ar merge ambele cazane, nu doar unul, am obține aburul necesar luciului, dar un cazan stă din cauza combustibililor. Sigur, o pîine cu luciul ar cîștiga în aspect, dar veți fi de acord cu mine, cei care știți, că franzela de Buzău, fie ea de 3,50 lei și 400 de grame (adică „Dimbovița”), fie ea de 5,50 lei și 700 de grame (adică „București”), fie ea de alte 14 feluri (în duminica documentării), e foarte căutată și, mai mult încă, apreciată. După coacere, ea mai ră-

mine 6 ore în depozitul fabricii, rațiunile acestei operații fiind mai degrabă medicale: pîinea foarte proaspătă îngreșă, deci nu face bine sănătății.

Cu pîinea, la Buzău, lucrurile sînt limpede. Nu însă și cu covrigii, capitol la care buzoienii erau cîndva vestiți, alte județe (ultima oară, Argeșul) trimițînd aici oameni ca să învețe meserie. Covrigii se produc și azi, destul, împlețiți și chiar tip „ochelari”, la 1 leu bucata. Dar localnicii, și nu numai ei, tînjesc după covrigii mici, de 25 de bani cercul. Aceștia au dispărut, deși specialiștii pentru producerea lor se mai găsesc, Ion Stamate sau Irina Trocaru, cea din urmă fiind „ultima cocătoare de covrigi din județ”. Încă o tradiție pare primejdă dintr-un motiv discutabil: nomenclatorul nu mai permite fabricarea de covrigi mai mici de 50 de grame, în timp ce aceia care au făcut fama Buzăului n-aveau decît 20! Nu pledez pentru încălcarea nomenclatorului, dar îmi permit să întreb dacă el nu poate fi, măcar în acest punct, modificat? Poate?

Altfel zis, pîinea de Buzău e bună, chiar și fără luciul. Ea va fi, se speră, și mai bună, și mai multă, în clipa în care creșterea și așezarea în dospitor, acum manuale, vor deveni operații mecanizate. Iar acest lucru, s-a angajat Speranța Dănulescu, se va întimpla cît de curînd.

OVIDIU IOANIȚOIA

București

Unul din cele mai constante alimente

— Stimată tovarășă Valerica Bejenaru, în calitate de director adjunct tehnic al Întreprinderii de morărit, panificație și produse făinoase București, ce ne puteți spune despre pîinea care se mîncă în București? Se deosebește ea cu ceva de pîinea din alte orașe?

— Se produce în toată țara același fel de pîine. Teoretic, ea trebuie să fie la fel. Activitatea desfășurată de noi, în București, are câteva aspecte deosebite. În Capitală exigența consumatorilor este mai ridicată, populația este mai eterogenă, sînt mai mulți străini, turiști sau veniți cu diferite treburi, aici au loc congrese interne și internaționale, numărul de români în trecere prin București într-o zi îl evaluăm la

peste 200 de mil. Activitatea noastră se deosebește de cea a altor întreprinderi similare din țară în primul rînd prin dimensiune. Producția de pîine a unor județe este cît jumătate din producția unei singure fabrici din întreprinderea noastră. Or, în București funcționează 8 fabrici de pîine.

— Să ai grijă de pîinea unui oraș ca Bucureștiul, iată o muncă de răspundere. Care sînt criteriile principale care vă dirijează activitatea?

— Satisfacerea necesarului de consum pentru toți locuitorii orașului și pentru flotanți, locuitori de toate vîrstele, pretențiile și gradele de sănătate. Deci, cantitatea și calitate. Un alt criteriu important pe care îl avem în vedere este economisirea judicioasă a fondului de griu al statului. Avem grijă să nu fie irosit atît de noi cît și de consumatori. Pentru un oraș mare ca Bucureștiul trebuie rezolvată diferența mare de comandă din partea comerțului de la o zi la alta. Numai într-o săptămîină diferența de comandă de luni pînă sîmbătă este de ordinul a 30—40 la sută. În cazul marilor sărbători diferența este și mai mare. Posibilitățile noastre sînt aceleași și trebuie să facem față virfurilor de producție cu orice preț. Începînd de joi, facem stocuri astfel ca sîmbătă să putem acoperi necesarul. Una din cele mai mari abateri de care sîntem pasibili este să rămîm un centru fără pîine măcar un sfert de oră.

— Cum se repartizează pîinea către centrele de vânzare? Cum se explică situația întîlnită uneori că la două centre vecine găsești la unul pîine proaspătă, iar la celălalt veche?

— Livrarea pîinii către populație este rodul unei strategii zilnice, bazată pe statistici, pe înțelegerea unor fenomene. Pîinea se livrează pe baza unor comenzi primite zilnic de la comerț, funcție de cerințele exprimate de fiecare centru. În București sînt peste o mie de asemenea centre, din care aproximativ 80 la sută funcționează în două schimburi. Sîntem condiționați deci de șefii de centre și chiar de distribuitorul nostru. O lege a activității noastre este ca pîinea să se livreze în ordinea fabricației. Aprovizionarea centrelor depinde de comenzile pe care le lansează fiecare. Trebuie să mai spunem că, în plus față de comenzi, avem mașini de intervenție care intervin ori de cite ori sîntem solicitați. Mașinile care distribuie pîine au un program fix, de regulă același, și repartizarea pîinii nu include nici o preferință.

— Gama de sortimente este suficientă? Ce părere aveți despre calitatea pîinii?

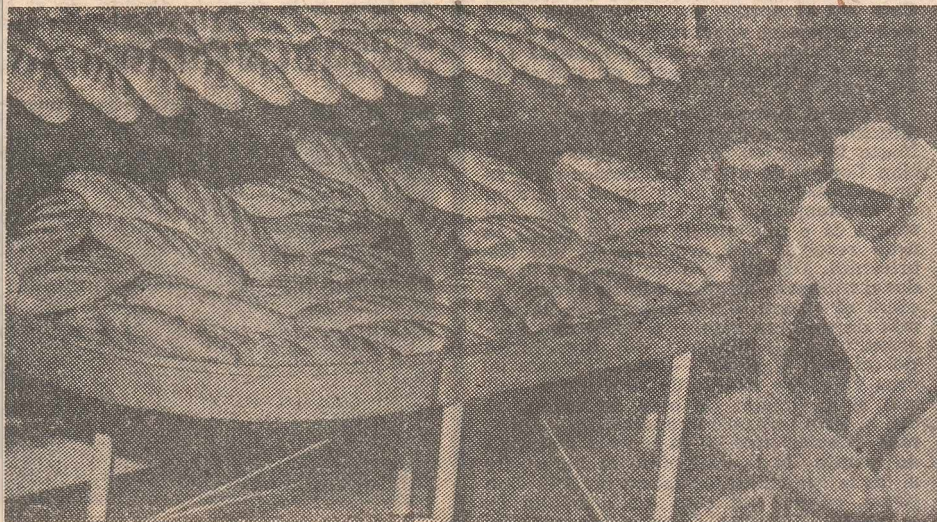
— Satisfacă exigențele consumatorilor, atît la pîinea de consum cît și la cea dietetică. Față de alte țări avem un sortiment foarte variat. Dealtfel, în fiecare an de două sau chiar de trei ori se rediscută gama sortimentală. Cu această ocazie pot apărea produse noi. Pîinea este unul din cele mai constante alimente și putem spune că prin introducerea unor adaosuri vitaminizante, cum ar fi lecitina de exemplu, valoarea ei nutritivă a crescut. Făina este bineînțeles cea care influențează în mod hotărîtor calitatea pîinii. Începînd din moară și pînă cînd pîinea iese pe poarta fabricii este urmărită, controlată cu cea mai mare atenție. Pîinea cu defecte, arsă sau strîmbă este returnată fabricii. Și șefii de centre au dispoziții precise în acest sens. Cuptoarele moderne de care dispunem, mai ales că anumite linii de fabricație au fost specializate, asigură uniformitatea calității pîinii.

— Au fost situații în care nu s-a putut livra pîine în cantități suficiente?

— Nu am fost niciodată într-o asemenea situație. E drept că dacă un centru rămîne pentru o scurtă perioadă fără pîine, nu trimitem special pentru el o mașină de intervenție cu 200 de pîini, să spunem. Din fabrică ies mașini pline, cărora li se face un traseu, funcție de o situație dată. Am avut întotdeauna cantități suficiente.

— Vă mulțumim și pentru timpul pe care ni l-ați acordat și îndeosebi pentru pîinea pe care ne-o oferiți în fiecare zi.

OPREA GEORGESCU

Premieră carboniferă în Dolj

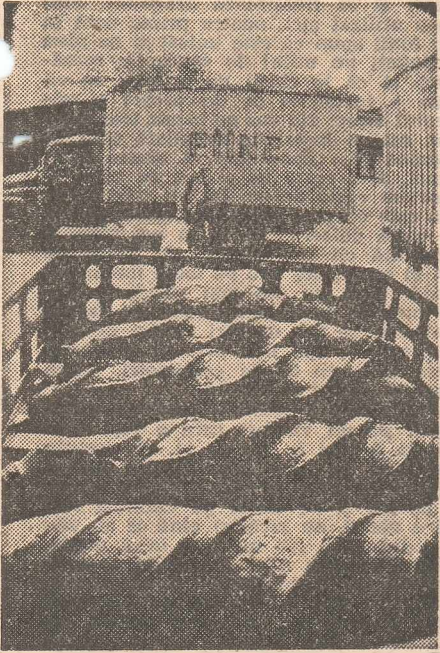

Făină, apoi apă, sare, drojdie, căldură și OM, mult OM

Dimineața unei zile de mai a început pentru mine la Fabrica de piine Pajura, secția I „Gh. Doja”. Mestri mari, Ilie Brănișteanu și Nicolae Tudorache și-au făcut rost de ceva timp, cam cât îi trebuie unei piini să se coacă, și vorbesc despre munca lor. Mai au 130 de colegi, muncind în trei schimburi ca să asigure cele 35 t de piine pentru zona Dorobanți-Piața Amzei. Piinea lor, cum zic ei, este cea mai bună din București. Am avut senzația că dacă cineva i-ar contrazice ar fi admonestat pe loc și poate chiar, ca Flămînză din Harap-Alb, ar fi silit să mănince atita piine până când s-ar convinge că ei au dreptate. Copios supliciu!

La această fabrică (și nu știu de ce locul de naștere al piinii se numește fabrică) se începe cu făina, apoi apă, sare, drojdie, căldură și Om, mult Om. Asta e rețeta piinii lor.

Piinea este vie, am văzut cum se mișcă, cum crește și cum, obosită că e gata, răsuflă abur cald și aromă de demult, de la o casă de țaran și o măsuță cu trei picioare. Și-apoi nu e totul gata. Piinea se

naște în trei ore, trebuie să stea 3 ore ca să poată fi bună de mincat. Brutarul însă, cel care-i dă piinii miezul și coaja, nu mănincă niciodată piine caldă. „Necazul pe care îl aduce piinea caldă nu justifică pofta... La noi e mai puțină mecanizare, tehnologia este mai clasică și mai aproape de cuptorul în care mama cocea piinea...” îmi spune Nicolae Tudorache, maistru principal.

Mă gîndesc din nou la „rețeta” piinii făcute de acești oameni. În lipsa unor aparate moderne, omul supraveghează făcerea piinii; acolo, în cuptor, la 92° omul care o privește din afară și-a lăsat sufletul și mintea înăuntru. Se plimbă peste fiecare piine, o încearcă acolo, în cuptor, și Omul știe cînd este gata. Fără nici o sonerie de avertizare, fără nici un ac indicator de punct terminus. Și poate că piinea asta, cu mai puține circuite integrate sau microprocesoare în ea, este mai vie, umblă în corpul celui care o mănincă și se așază în piele, în minte, în suflet și în inimă.

PAUL AGARICI ■

Intil — în Oltenia — au fost Rovinari Gorjului...

A venit apoi Valea Motruului, cu bogatele ei zăcăminte și exploatarea miniere, cu nesățioși consumatori precum termocentralele de la Craiova, Rogojelu și Turceni, trei din mărețele construcții ale socialismului...

A venit Mehedințiul cu primele exploatarea de ligniți, cu termocentrala de la Drobeta Tr. Severin.

Și, în sfîrșit, pe firmamentul cărbunelui oltean se ivește, iată, Doljul. El vine puternic, din urmă, precum alergătorul de cursă lungă, vrînd parcă să recupereze în tureș toți anii neîmpliniți din istorie...

Da, Doljul cel dintotdeauna dător de grîu, de porumb și floarea-soarelui, de struguri, fructe și legume, mai apoi de gaz metan și de petrol, se pregătește acum, spre bucuria oamenilor săi și a întregii țări, să dea patriei primele cantități de lignit. Ceea ce înseamnă că demult, demult de tot, în erele geologice, uriașele păduri de ferigi doborîte de cataclisme s-au afundat în milurile Cimpiei Române și, acolo, la înalte presiuni, neștiute de nimeni, s-au transformat în aur brun. Într-o comoară pe care doljenii, cu inteligența și uneltele lor, au izbutit azi s-o dibuie în nepătrunsele-i adîncuri, să-l comensureze potențialul și valoarea.

Despre destinele cărbunelui doljean mi-au vorbit mai deunăzi, îndelung și în deplină cunoștință de cauză, doi din responsabili de bază ai domeniului: economistul Vasile Popescu, secretarul cu probleme economice al Comitetului județean de partid, și inginerul Alexandru Galiceanu, directorul Institutului de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări miniere pentru lignit Craiova.

Aproape o treime din suprafața Doljului este cîmpușă cu lignit. De fapt — mi-au destăinuit cel dol, după ce și-au plimbat o vreme miinile peste harta economică a județului — există aici trei zone distincte: — una la sud de Băilești,

în perimetrul Negoii — Bistreț — Rast — Ghidici, pînă aproape de Poiana Mare, alta la nord-vest de Craiova, în perimetrul Mihăița — Predești — Brădești, iar ultima e prospectată în cimpurile petrolifere și de gaze naturale. Primele două sint exploatabile, ultima — deocamdată — nu, din motive lesne de înțeles.

Prospecțiunile au arătat că Băileștiusud se întinde pe o suprafață de aproximativ o mie de kilometri pătrați, fiind socotită cea mai mare zonă carboniferă din Dolj. Cele peste 150 de foraje executate pînă în prezent din 200 în 200 de metri precizează că straturile de cărbune existente aici ating grosimi ce variază între 1—12 metri și se situează la adîncimi de 1 pînă la 43 de m, ceea ce permite exploatarea la suprafață. Spre deosebire de aceasta, zona carboniferă din nord-vestul Craiovei cuprinde circa 600—700 kilometri pătrați, iar formațiunile cu cărbune se află la adîncimi de 100 pînă la 425 m, în 4 pînă la 8 straturi groase de 0,50—3,70 m, exploatarea fiind posibilă în acest caz numai prin puturi.

Rezerva de cărbune existentă în ambele zone din nordul și din sudul județului se estimează la cîteva sute de milioane tone, posibile de a fi scoase la lumina zilei în următorii 25—30 de ani.

Dar să revenim în actualitate. Să vedem ce se întîmplă, acum, în sus-numitele zone carbonifere.

Inginerul Alexandru Galiceanu povestește: La Predești, în perimetrul I, a început nu demult săparea primului put, practic a primei mine de lignit, la 250 m adîncime. S-au indesit forajele în gabarit de 400 — 400 m, pentru a preciza mai bine perimetrul exploatabil. Minele de aici vor începe să producă în următorii doi-trei ani. Vor da milioane și milioane de tone de aur brun.

Mai aproape de noi, în timp, este Băileștiul, adică zona de sud. Chiar în aceste zile de mai au început lucrările de decopertare la prima carieră din amon-

te de Dunăre. Din tranșea ce se excavază aici primele tone de cărbune vor fi scoase în preajma zilei de 31 decembrie anul acesta. Va fi atunci, în Dolj, încă o mare premieră. Dezlegătorii tănelor lignitului doljean vor fi și ei primii bucuroși și vor putea spune cu inima deschisă că, în sfîrșit, după ani și ani de trudă, institutul lor de cercetări și proiectări miniere nu va mai fi în afară, ci chiar în inima zonei, chiar pe cărbune.

Reintră în vorbă secretarul Comitetului județean de partid: Vom ajunge curînd — ne asigură dumnealui — ca cel puțin jumătate din cantitatea de cărbune energetic necesar termocentralelor de la Ișalnița, Craiova II și Calafat să fie asigurată din resursele proprii ale județului. Asta înseamnă, în etapa I, cam 3,5 milioane tone anual. Pînă în 1990, conform programului Rastul va deveni un port al cărbunelui doljean. De aici vor urca cu șlepurile în sus, pe Dunăre, pînă la termocentrala din Calafat, zilnic, mii și mii de tone de cărbune. O cale ferată de 25 kilometri, pornind din zonă, va face în același scop racordul cu Polana Mare — Calafat, iar de la Predești o alta, mai scurtă, de numai 15 km, va duce cărbunele direct în arzătoare termocentralelor Craiovei.

Cercetarea prospectivă și lucrările pregătitoare continuă. Spre zonele de operații se îndreaptă, grăbite, puternice excavatoare și dragline.

La sud de Băilești și la nord-vest de Craiova, pe un front larg de zeci de kilometri, s-a declanșat încă o mare bătălie pentru cărbune. Doljul carbonifer și-a început astfel, eroic, epopeea, marcînd aici, în mănoasa Cimpie Română, o nouă și impresionantă contribuție la ceea ce secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a numit lupta pentru independența energetică a țării.

MIHAI STANESCU ■

Sînt, recunosc, un pătimaș al florilor, cred că viața noastră poate fi mai frumoasă și datorită florilor, am luat, odată, apărarea florăreselor bucureștene, convins fiind că și azi că ele joacă un rol important în consolidarea tradiției și a farmecului urbei naționale, în sfîrșit, vin de la țară, din Oltenia, unde toate grădinile și cerdacurile sînt pline de flori, unde înfloresc cele mai frumoase mușcate, unde e cultivat siminocul și acea floare rară care se numește... și unde nu ieși în lume fără busuioac. Ei bine, tot de ani de zile scriu pe unde pot că numai cu garoafe nu răzbim noi în comerțul cu flori, că e păcat că florăriile noastre sînt atît de sărace, totuși, într-o țară vestită pentru florile ei, că am văzut, în Europa, florării care m-au umplut de invidie, și unde? în nord și ori de cîte ori a venit vorba de flori m-am întrebant cit am putut de tare ca să mai audă și cine trebuie! : de ce nu exploatăm noi, mai ambițios, flora românească tradițională și de ce nu ieșim în lume cu ea?

De curînd, ambiționat eu însumi de o expoziție de la Pitești am vrut să știu ce se petrece la Băneasa, la acel centru miniatural care, prin exponatele sale, a cucerit toate sufragiile la Pitești.

Așa am cunoscut-o pe maestra sportului la alpinism, mai în tinerețe desigur, care este ingineră Canarache Viorica, nora marelui arheolog, sufletul acestui centru miniatural unde cu o patimă rară se fac cele mai tulburătoare experiențe în spațiul destinat cercetărilor în domeniul acesta, al hor-

ticulturii și unde rezultatele sînt spectaculoase și demne de toată lauda și mai ales demne de tot sprijinul. Lîngă ingineră Canarache, cu aceeași patimă slujesc florile, inginerii Ana Dima și Maria Pirvu și o mină de tehniciene și de lucrători care au ceva de spus pe lumea asta.

Sigur, nu vreau acum să fac un re-

Opinia unui alegător

Pledoarie pentru flori și pentru o „afacere” cu flori

portaj al acestui centru miniatural unde, ca să dau un exemplu, numai experiențele inginerii Canarache cu floarea numită Anturium sînt literalmente spectaculoase dar mă simt dator să vă spun că am aflat aici argumentele tezei mele după care România ar putea cîștiga bani buni pe piețele europene și cu flori.

Am impresia că dincolo de pasiunea unor entuziaști și de un sprijin indiscutabil al unor specialiști cu anume putere de decizie, totul rămîne în zona poeziei care, se știe, oricît ar fi de strălucită, în toată lumea are tiraje

foarte mici, editorial vorbind. Ei bine cred că n-ar strica dacă am găsi timpul necesar să dăm florilor o atenție industrială, ca să zic așa, și să vedem dacă ele nu pot aduce, și ele, o bună valută și un prestigiu de care nu ne putem dispensa nici în acest domeniu.

Ce ar fi, să zicem, mă gîndeam, vînzînd experiențele cu Anturium, dacă am organiza o consfătuire națională a florarilor, dacă am acorda creditul moral și financiar unei meserii care se cuvine cred, rapid scoasă din spațiul restrîns, totuși, al centrelor experimentale și am proceda la consacarea industrială a producției floricole? Am impresia că investigația ar fi foarte bine răsplatită, că am putea foarte bine concura pe plan european și chiar dacă va fi taxată drept o viziune de scriitor, nu mi se pare deloc deplasată imaginea avionului care, de două ori pe săptămîină, pleacă de la Otopeni cu flori românești la Zürich sau la Londra sau la Madrid sau la Stockholm?!

Sugerez, așadar, colegilor mei de la Flacăra o intervenție de specialitate și un interviu care s-ar putea să fie revelator cu ingineră Canarache, unul din cei mai împătîmiți slujitori ai unei meserii, din cîți am văzut. Și iar zic, ca și altădată, ce oameni minunați sînt azi în țara noastră în plinătatea forței lor creatoare și pe care avem datoria să-i exploatăm exact acum cînd sînt puternici și deștepți și curajoși gata de jertfă, pentru că fibra lor e tînără și plină de sevă!

DINU SARARU ■

S-a împlinit zilele acestea un sfert de veac de la ieșirea de sub tipar a primului număr al revistei ŪJ ELET, organ central de limbă maghiară al Frontului Democrației și Unității Socialiste din România.

De-a lungul celor 25 de ani de apariție, ŪJ ELET a adus o contribuție însemnată la promovarea în rîndul populației de naționalitate maghiară din țara noastră a politicii Partidului Comunist Român și a statului nostru. Concepute în spiritul acestei politici, articolele publicate în revistă, reportajele ilustrate despre marile realizări în construcția socialistă în România, materialele tratînd diverse probleme sociale și etice care frămîntă omul contemporan, cronică vieții culturale și artistice, diverse alte rubrici și-au găsit un larg ecou în conștiința cititorilor, formată în spirit comunist și de cel ce au semnat și semnează în paginile revistei: ziaristi, scriitori, critici, savanți, specialiști în domeniul tehnicii, muncitori, țărani.

Creată prin grija partidului și a statului, revista ŪJ ELET îmbogățește rețeaua presei din România, care de aproape două decenii, în spiritul indicațiilor

date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, educă și însușește întregul nostru popor în opera de făurire în țara noastră a societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest context, printre cele mai importante sarcini ale revistei ŪJ ELET s-au aflat întotdeauna

ŪJ ÉLET 25

formarea conștiinței comuniste, educația patriotică, adîncirea frăției și întărirea unității dintre toți cetățenii României, români, maghiari, germani și de alte naționalități, sub semnul felurilor lor comune: înflorirea patriei socialiste.

Așa cum subliniază chiar ŪJ ELET într-un editorial publicat cu ocazia aniversării, după ani fructuoși de apariție de pînă acum, care coincid de fapt cu

treptele eforturilor creatoare ale întregului popor, în fața revistei stau, acum, la intrarea în cel de-al 26-lea an, sarcini tot mai mari. Înfăptuirea grandiosului program trasat de cel de-al XII-lea Congres al partidului, a programelor adoptate la Conferința Națională pune în fața fiecărui cetățean al patriei cerințe noi în activitatea de zi cu zi la fiecare loc de muncă: abnegație sporită, o disciplină mai fermă, o grijă mai mare pentru economisirea materialelor și a energiei, ridicarea calității muncii, promovarea fermă a principilor eticii și echității socialiste, toate acestea avînd drept scop ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație, sporirea continuă a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii. În satisfacerea acestor cerințe, presei din țara noastră, și în acest cadru și revistei ŪJ ELET, îi revine un rol important.

Cu prilejul acestui frumos jubileu, revista FLĂCĂRA transmite revistei ŪJ ELET felicitări călduroase și urări de noi succese în activitatea sa rodnică, pusă în slujba înfăptuirii politicii partidului de făurire a comunismului pe pămîntul românesc.

Viorel Olivian Pașcanu, adept și promotor al medicinei naturiste

Răspundem pe această cale celor ce ne-au solicitat amănunte în legătură cu „Micul îndreptar de medicină naturistă”, operă în manuscris datorată rădăuțeanului Viorel Olivian Pașcanu și pe care am avut prilejul să o prezentăm parțial în cuprinsul rubricii „Omule, fii primul tău medic”. Cititorii noștri s-au arătat, totodată, interesați să cunoască modul în care au fost probate prin practică recomandările tratatului. Ni s-au cerut, de asemenea, date privind vârsta și profesiunea autorului.

De la început, o precizare: Viorel Olivian Pașcanu nu este doar un pasionat colecționar de rețete și proceduri de medicină populară, ci în primul rând omul care a recurs nemijlocit la această terapie, iar aceasta după un stadiu îndelungat petrecut în saloanele spitalelor și mai ales după ce viața și necazurile l-au convins că drogurile farmaceutice sînt în stare să vindece și să îmbolnăvească aproape în egală măsură. Exemplul colaboratorului nostru ne întoarce astfel gândurile la un caz asemănător, este vorba de doctorul Mihai Zavergiu Theodoru, autorul unei metode originale de imunoterapie, elaborate și ea tot ca urmare a unei îndelungate și infructuoase confruntări cu prescripțiile medicinei tradiționale.

Micul îndreptar de medicină naturistă cuprinde 5 secțiuni. Prima este consacrată preparatelor din plante și legume, cea de a doua procedurilor prin hidroterapie, masaj, ventuze și clisme, cea de a treia, procedurilor prin presopunctură, poziții statice și exerciții de respirație, ultimele două capitole fiind dedicate unor considerații și recomandări privind dieta alimentară.

Viorel Olivian Pașcanu este inspector la Consiliul popular al orașului Rădăuți, are 52 de ani și locuiește pe strada Tudor Vladimirescu 2, sc. D, ap. 2. La această adresă l-am căutat și noi pentru a-i solicita următoarele amănunte în legătură cu geneza și valoarea terapeutică a „Micului tratat de medicină naturistă”.

De cînd mă știu, ne mărturisește interlocutorul nostru — am fost un abonat al policlinicilor și unităților spitalicești. Am fost pe rînd bîntuit de scarlatină, reumatism, febră tifoidă, pneumonie, parveză, oreion, adenită, ca să nu mai vorbesc de numărul fără șir al zilelor în care am zăcut bolnav de gripă, faringită, conjunctivită. Am contractat, de aseme-

nea, o afecțiune gravă pulmonară, urmată de una cardiacă ce m-au obligat să stau foarte mult timp la pat și să mă slujesc de baston în drumurile mele spre școală sau spital. Devenisem atît de dependent de cabinetele medicale încît imi petreceam sute de zile din an pe culoarele policlinicilor unde nu o dată am fost tentat să-mi exagerez simptomele pentru a mă bucura de un plus de atenție. Am înghițit mii de pilule și mi-am perforat tegumentul cu sute și sute de injecții. Am observat astfel cu cîtă ușurință întocmesc unii medici rețete mămūt și spre ce consecințe nefaste conduce abuzul de medicamente. La aceste concluzii a ajuns cercetarea medicală actuală, dar din nefericire eu am beneficiat în această privință de o experiență proprie. Tratatul medicamentos nu mi-a ameliorat starea de sănătate a organismului, ci dimpotrivă. Ieșind dintr-o boală intram în alta, astfel că în disperare de cauză am început să încerc și procedee de medicină naturistă. Am făcut-o îndemnat de unii și de alții și, evident, la început, fără prea mare încredere. Apoi, cînd am observat că ceaiurile, infuziile, decocturile, tincturile, masajele, ventuzele, presopunctura, pozițiile statice și exercițiile de respirație pot înlocui majoritatea medicamentelor de sinteză, am început să renunț treptat la drogurile din farmacie și să apelez tot mai insistent la recomandările medicinei naturiste. În acest sens am avut la dispoziție un „excelent laborator”, iar acesta a fost propriul meu organism hărțuit din nefericire de tot felul de afecțiuni. Am constatat, astfel, ca să dau cîteva exemple, că pentru îndepărtarea durerii de cap este suficient să îți mișci în apă rece cîteva minute, iar pentru regularizarea tranzitului intestinal se dovedesc excelente unele ceaiuri și procedee de presopunctură. Acum doi ani am observat la mina stîngă o umflătură moale, rozalie și consultînd un medic acesta mi-a spus că este vorba de o bursită. Mi-a prescris un tratament îndelungat cu antibiotice. Un altul mi-a propus de urgență să mă supun unei intervenții chirurgicale. Am apelat la o rețetă din medicina populară și am aplicat pe umflătură o compresă cu o soluție din castane macerate la soare în petrol. Pînă a doua zi, umflătura a devenit albă. După trei zile a dispărut complet. Am evitat medicamentele chiar și în cazul afecțiunilor mai grave. Numai în cazul anghinei pectorale, de care sufăr de mai multă vreme, folosesc aspirina, o pastilă la trei zile. Toate celelalte medicamente au fost substituie printr-un sirop realizat din păducel, busuioc, levănțică, visc, păpădie, coada șoricelului și puțină rostopască. În felul acesta, țin afecțiunea la distanță.

Nu sînt un om sănătos, dar nu mai sînt cel de altădată. Au dispărut angoasele, teama de boală, senzația de sfîrșeală și somnolența cronică, iar starea generală a organismului este mult ameliorată.

— Cum s-a născut „Micul îndreptar de medicină naturistă”?

— La început am notat și am folosit diverse rețete de ceaiuri și infuzii, precum și diferite metode de masaj și hidroterapie. Mai apoi, au început să mă intereseze procedurile medicale ale Extremului Orient și în mod special presopunctura, pozițiile statice, exercițiile de respirație și psihoterapia. După observații îndelungate am constatat (și din nou pe propria-mi piele) că asocierea lor este sinergizantă și efectele terapeutice benefice mult sporite. Acest lucru mi-a permis ca în decursul anilor să sistematizez întregul material și să-l grupez pe diverse scheme de lucru. Am obținut astfel scheme de tratament pentru aproximativ 120 de afecțiuni ale organismului uman, fiecare maladie în parte beneficiind de un anumit mod de asociere a procedurilor și procedurilor amintite.

— Să încercăm o exemplificare.

— Un bolnav care suferă de anghină pectorală va găsi în „Micul îndreptar de medicină naturistă” următoarele recomandări. **Hidroterapie:** zilnic, duș general la temperatura corpului. Mers pe jos prin iarbă udă, prin vaduri de ape curgătoare (evident, dacă nu suferă de afecțiuni reumatismale). **Exerciții de respirație:** sînt indicate trei procedee în funcție de vîrsta sau posibilitățile fizice ale celui în cauză. Se indică, de pildă, o inspirație lentă pe nas prin îndepărtarea maximă a coastelor, cu abdomenul și umerii immobili. Expirația se face prin contractarea cavității toracice. **Poziții statice:** 1. Din culcat pe burtă se apucă gleznele și se trag cît mai sus posibil. 2. Pacientul stă pe spate și cu picioarele strîmte și ridicate pe verticală. Se stă nemișcat în aceste poziții cîteva minute. **Presopunctură:** se masează un punct aflat pe axila stînga 1-2 minute (lucrarea conține și o schemă a punctelor energetice, dar ele pot fi găsite și în orice manual de acupunctură sau presopunctură). Urmează apoi tratamentul intern și în această privință îndreptarul are indicații și contraindicații. Sînt prevăzute: infuzie din anghinare, păducel, rostopască, traista ciobanului; infuzie din talpa gîștei (30 g), frunze de mentă (20 g), coada racului (10 g), rădăcina de valeriană (10 g), frunze de roiniță (20 g), flori de soc (10 g). Se beau 2-3 căni pe zi în timpul crizelor.

— Consultînd lucrarea dumneavoastră, am observat că accorziți o atenție particulară metodelor de psihoterapie.

— S-a scris și s-a scris despre importanța și forța sugestiei și autosugestiei. Se vorbește mult în ultima vreme și despre bioenergie și iată că în ultimul deceniu acest „misterios fluid” a fost făcut evident grație metodelor de electrografie. Este vorba de o emanație de natură energetică, ea a fost identificată, dar încă se știe mult prea puțin despre

această componentă a structurilor vii. Puține lucruri se cunosc și în legătură cu telepatia. Dar ele există și acest lucru ne îndreptățește să le folosim în scopuri terapeutice. Cercetători ai acestor fenomene au consensat, de pildă, următorul fapt: un medic într-un salon de bolnavi aduce întotdeauna în rîndul acestora o stare de reconfort psihic, în vreme ce el, medicul, simte aproape totdeauna un plus de oboseală și asta deoarece el devine ținta unor fluxuri energetice, acestea nefiind altceva decît mesaje neauzite ale celor ce-l inconjoară, speranța sau deznădejdea acestora.

Am constatat și eu ca și alții mulți că în timpul tratamentului este bine să avem atenția îndreptată asupra organului bolnav, să ne spunem în gînd că boala sau durerea începe să se amelioreze chiar dacă facem acest lucru prin repetare mecanică. În îndreptar am propus chiar un exercițiu în acest sens. El poate fi executat într-o încăpăere ferită de zgomote în timp ce persoana stă într-o poziție comodă, perfect relaxată și cu ochii închiși. Se repetă mecanic, de trei ori, următoarele fraze (fiecare frază în parte): mina dreaptă îmi este grea; mina stîngă îmi este grea; piciorul drept îmi este greu; piciorul stîng îmi este greu; inima îmi funcționează perfect (sau în locul acesteia, alt organ bolnav, ficatul, stomacul rinichii etc.); mina dreaptă îmi este caldă; mina stîngă îmi este caldă; piciorul drept îmi este cald; piciorul stîng îmi este cald; inima îmi funcționează perfect; miinile îmi sînt grele și calde; inima îmi funcționează perfect; picioarele îmi sînt grele și calde; inima îmi funcționează perfect; miinile și picioarele îmi sînt calde; inima îmi funcționează perfect. Se interzice cu desăvîrșire folosirea cuvintului NU. După cîteva zile persoana va simți o senzație de greutate și căldură la extremitățile corpului.

— De recomandările tratamentului au beneficiat și alte persoane?

— Îndreptarul s-a născut în timp, în decursul a mai bine de două decenii și s-a născut, ca să zic așa, de la sine. Gîndul de a întocmi un îndreptar s-a ivit abia la sfîrșit. L-am redactat în scopuri strict personale. Ulterior l-am dat și unor persoane apropiate și cu acest prilej am constatat că schemele mele de tratament își dovedesc din plin eficacitatea. M-am adresat revistei „Flacăra” în clipa în care am văzut că această publicație susține cu asiduitate dezvoltarea medicinei naturiste. După publicarea rețetelor mele am fost asaltat de scrisori așa că a trebuit să multiplic îndreptarul și să-l expediez unor numeroși solicitanți. La ora actuală beneficiază chiar de o cazuistică ce reconfirmă valoarea rețetelor mele. De fapt și de drept, ele nu sînt nici ale mele nici ale altora, ele aparțin de mii de ani medicinei naturiste și au fost verificate pe milioane de pacienți.

LIVIU TIMBUS

Dunărea în două „ipostaze”

Martor ocular acelu unde se naște un nou fluviu

Cînd am ajuns la Cumpăna, norii duceau încă tratative cu soarele iar noi nu bănuiam că, de fapt, aceasta ne va fi șansa pentru ceasurile pe care aveam de gînd să le petrecem la Șantierul național al tineretului de la Canalul Dunăre-Marea Neagră. E greu să redai acum, în cîteva cuvinte, ce a fost în acea după-amiază între kilometrul 45 și kilometrul 55, cel mai greu tronson de pe întreaga lungime a viitorului canal, tronson executat în întregime de brigadierei. Fiindcă la ora 14, nici o secundă mai devreme sau mai tîrziu, stihile naturii s-au dezlănțuit, din norul de praf roșiatice-vinețiu, care a venit în mai puțin de zece minute de la mulți kilometri distanță, au început, dintr-o dată, să cadă stropi grei, mari cît o mîrgică, totul a devenit instantaneu patinoar pentru oameni și pentru utilajele de zeci de tone, peste canal furtuna încerca să distrugă zadarnic tot ce s-a făcut, pîrînd un controlor de calitate hotărît. Înghetei cînd vezi imensele basculante frînînd, oprindu-se din derapaj la numai cîteva centimetri de hăl care se cască la marginea drumului, lanul de griu de alături parea o mare agîtată. Văzut acum, de la înălțime, canalul părea Marele Canion prin care se circulă într-un ritm amețitor, autobasculantele de 120 tone par jucării mecanice într-o continuă mișcare perfectă.

Cu greu ajungem la o baracă în care să ne adăpostim. Constantin Andrei, comandantul adjunct al Șantierului național, și cu Sorin Crăciun, comandantul taberei de la Cumpăna, sînt și ei aici, aprîndem cîte o țigară umezită de ploaie și, o vreme, privim tăcuți prin sticla ferestrei la urgia de afară. Apoi, cineva sparge liniștea, se bănuiește că pe mare valurile se măsoară acum cu metrul, uteștiții au excavat peste 50 milioane metri cubi de pămînt, au turnat 360 mc betoane în zidurile de sprijin și au realizat protecția la 400 metri patrați de taluzuri, valoarea totală a lucrărilor depășind 3,5 miliarde lei, din care numai în 1983, peste 150 de milioane. Și pînă acum au lucrat peste 43.000 tineri din toate județele țării, vreo 7.000 calificîndu-se aici, pe cel mai mare șantier al țării. Acum se excavază ultimii metri de pămînt, se cară piatră și cretă cu 600 de autobasculante de mare capacitate.

S-a oprit vijelia, au trecut aproape

două ceasuri, este aproape cinci după-amiază și pornim spre tabăra elevilor. Vin brigadierei cîntînd, aflăm că sînt de la Călărași și ne oprim să schimbăm o vorbă, două cu Dumitru Chirtu, comandantul de brigadă, activist al Comitetului județean Călărași al Uniunii Tineretului Comunist. Sînt 63 de elevi-brigadierei de la Liceul industrial din Sărulești care au făcut, în două luni de cînd sînt aici, lucrări în valoare de peste 71.000 lei, sînt pe locul al treilea dintre brigăzi, au amenajat taluzuri și au turnat betoane. Cei mai buni dintre ei sînt Gheorghe Lungu, Dorin Toditișcă, Constantin Zaharia, Gheorghe Boghiu, Ion Butnaru, Nicolae Iurciuc și muncesc la punctul de lucru Straja. Ploaia asta, spunea maestrul Nicolae Șerban, a prins bine și pentru agricultură și pentru cei de la excavatii de cretă. Cînd este căldură mare creta scrișnește între dinți. Vasile Pricop, de la camera 8, ascultă muzică de Bach înregistrată pe un radiocasetofon, Florin Botoșeanu scrie o scrisoare la ai săi, în timp ce Dumitru Chirtu, comandantul, prepară cafea pentru toți.

În curte se petrec momente unice. Emoționante, se înmînează carnetele de membru al Uniunii Tineretului Comunist unui număr de 60 de elevi veniți, prin coincidență, tot din județul Călărași. Este greu să urmărești trecerea timpului pe șantier sau în tabără, sînt prea multe de văzut, prea multe de auzit, aici, unde, în aceste zile, se pune serios umărul la realizarea uneia dintre cele mai mărețe construcții hidrotehnice din cîte s-au făcut vreodată în România.

O legătură numită canal

Ca peste tot, mai întîi a fost desenul în tuș. Pe hîrtie de calc. Aprobabil și parafat. Apoi au apărut ei, oamenii care au măsurat, au trasat, au proiectat și au avizat începerea lucrărilor. La prima vedere, simplu. Dincolo de acest simplism, ziua lui Eminescu. Ar fi implinit 126 de ani. Era 15 ianuarie 1976. Dată la care oameni pricepuți au început să scurme pămîntul, să muște cu excavatoarele din pîntecele lui cu gîndul să aducă apele Borcei și, mai apoi, ale Dunării la porțile Combinatului siderurgic Călărași. A fost ziua în care au început lucrările.

Ar fi, poate, prea simplu să spunem că este vorba doar de acest canal navigabil, care leagă acum o apă mare de un combinat mare. De aceea trebuie să adăugăm că acest canal a fost dimensionat pentru convoaie de barje de cîte 3.000 tone special construite pentru transportul minereului pînă la gurile cuptoarelor, că are o lungime de 5 kilometri și este lat de 120 metri iar pentru realizarea lui au fost excavati — la un calcul aproximativ — vreo 3,5 milioane mc de pămînt și s-au dragat alte 4 milioane mc, s-au turnat vreo 120.000 mc betoane, infrastructura cheurilor s-a realizat pe pereți mullați la 24 metri adîncime, s-au turnat (cine ar fi crezut cu ani în urmă?) grinzii din beton în greutate de 50 de tone și lungi de 17 metri fiecare.

Între toate aceste cifre se află inginerul Radu Trapiei, șeful șantierului. A ajuns aici după un stagiu la Metrou, repartizat la absolvirea facultății pentru proiectul său de diplomă referitor la tronsonul de metrou dintre Piața Unirii și Liceul „Gheorghe Șincai”. E greu să-l prinzi, să poți sta de vorbă cu el, discuția, atunci cînd vine vorba de șantier, de oamenii lui, se leagă anevoie și, ca un făcut, în biroul lui Radu Trapiei încep să sune telefoanele. „Cum?... La Cap Canal?... Da. Bine!...” ridică din umeri semn că nu are ce face, stația, inginerul Filip nu răspunde, recepție, iar apel, lasă vorbă. „Spuneți!”, zice inginerul, dar nu apucă să deschid gura, telefoanele încep să sune din nou, iar ridicat din umeri, e nevoie de răbdare aici și, la capătul dinspre siderurgic al canalului este nevoie de o mîșină cu ciment, „să se ducă cineva, eu dau interviuri acum, așa că, vedeți, sînt persoană importantă azi, lăsați-mă și voi o clipă să stau de vorbă cu omul ăsta”. În sfîrșit, telefoanele tac pentru cîteva momente și reușim să mai aflăm că lucrările de terasamente au fost terminate. La fel cele de la cheuri.

Propunem o ieșire în teren, e mai bine așa, scăpăm și de telefoane și vedem și ce se face, trebuie să simți șantierul prin praful lui, nu la cafea, în birouri răcoroase. Chiar dacă aici nu e cazul de asemenea chestiuni, aici birourile înseamnă barăci, cum barăci înseamnă și casele șantieristilor, într-o izbitoare asemănare cu toate casele de șantieristi din țară.

Afară este căldură înăbușitoare, nu mai adie nici o pală de vînt, praful se ridică la fiecare pas pe care îl faci. Întreb pe inginerul Trapiei dacă s-a gîndit vreodată la ultima zi, aceea în care va „preda” canalul marinarilor. Tace, calcă apăsat prin pămîntul devenit faină, schimbă vorba.

Am ajuns. La cota zero se lucrează la

apărări și se finalizează dragajele, află că s-a utilizat aici, pentru prima dată în țară (unii spun că este unicat și pe plan european), un utilaj de concepție românească și că la cheul de primire se va monta o instalație de descărcare a minereului direct din vas pe banda transportoare, este o instalație asimilată ceea ce înseamnă că... „Inseamnă că, spune Radu Trapiei, asta costă lei și cea pe care o importam costa dolari. Iar eu cred că aceasta este cel mai important lucru: că nu mai costă dolari!” Pe lingă noi trece o basculantă cit un munte, am ajuns de mult la canal, are apă pe toată lungimea, împede cum nu am mai văzut, se zăresc pietrele la 8 metri adîncime iar la Cap-Canal se fac dragări cu jet de apă sub presiune, apa iese printr-o conductă groasă de vreo 80 de centimetri, odată cu apa și pietre și pămînt.

Șoseaua înspre Ostrov—Constanța a fost deviată pe un viaduct care a fost construit în 5 luni în loc de 14, era nevoie mare de el iar oamenii maestrului Marcel Petrache au lucrat pe rupe, ziua și noaptea, pe ger și pe viscol (la Călărași viscolul e viscol, nu jucărie) pînă ce au văzut podul gata. Nu mai miră nimic, Marcel Petrache este „omul de echipă” al inginerului Radu Trapiei de mulți ani, amîndoi au fost la Metrou, au construit primul tronson tot pe pereți mullați, au terminat și au turnat atunci prima sticlă de șampanie în cupa excavatorului, apoi au venit la Călărași să facă albi de ape. Odată cu ei Gheorghe Răducanu, șeful echipei de fierari betonisti care au țesut toate armăturile peste care Ioje M. Ioje avea să toarne betoane, zidarul Ion Buturugă, Marin Rusu, inginerul Dan Fătu... Sînt toți tineri și entuziaști, media de vîrstă nu depășește 30 de ani dar oamenii s-au învățat cu șantierul de parcă ar fi aici de cînd lumea, copiii se nasc aici și cresc odată cu obiectivele care se construiesc, odată cu șantierul.

Îl întreb din nou pe inginerul Trapiei ce va face cînd vor începe să circule barjele pe canal. „Ce fac și acum. Canal!” Îl ivesc nedumerit, simte și se explică: este vorba de două etape, prima cea pe care o vedem apropiindu-se cu rapiditate de cotele finale, a doua urmînd să înceapă după. Concret, insula dintre Borcea și Dunăre va fi tălată în două, asta înseamnă încă 1.200 de metri de canal și, abia atunci, lucrarea va fi gata. Și după? Ce vei face Radu Trapiei?... Întrebarea rămîne în aer, inginerul tace, îl înțeleg, ne gîndim că între Dunăre și oțel există totuși o legătură și legătura asta e canalul.

CEZAR HIRJESCU

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Constantin

Rauțchi

Personalitatea

actorului

ce ca

un vulcan

care erupe

pe scenă

— Stimate tovarășe Constantin Rauțchi, dați-mi voie, aici, în cabina 23 a Teatrului Național, să-mi bag sufletul. Alerg după dumneavoastră de aproape două săptămâni și de fiecare dată îmi scăpați printre degete. Nu ați refuzat întâlnirea dar, curios, ea nu a avut loc. Nutriți cumva vreun sentiment de repulsie față de noi, gazetarii?

— Dacă-l aveam, nu am sta acum de vorbă. Sint bolnav. N-am putere să vorbesc nici despre prezent, nici despre trecut. Steaua mea — dacă a existat cumva — lucește palid. Așa că prefer să-mi petrec singur durerea, alături de puțini prieteni. Poate că ar fi bine să ne vedem fiecare de drumul nostru, mulțumindu-vă că ne-am cunoscut și că n-ați uitat că pe scenele bucureștene mai apare din când în când unul căruiu îi zice Rauțchi.

— Să fim serioși: credeți că degeaba alerz după dumneavoastră? Am venit aici pentru a sta de vorbă cu un mare actor al scenei românești, care în ciuda faptului că joacă puțin, este o personalitate, evident cu lipsurile și calitățile ei. Vreau să cred că mai aveți un cuvânt

greu de roșit pe scena românească, pentru că de pe acum unele creații ale lui Rauțchi sint puncte de referință. Vă reamintesc că un interviu, pentru a fi crezut, cere din partea celor doi ceva mai multă incisivitate, existind pericolul — mai ales pentru interviueat, — să fie zgândărit exact acolo unde nu-l convine. Nu sînteți obligat să-mi răspundeți la toate și la tot dar în numele meseriei pe care o practicați, vă rog să nu mă respingeți aprioric, cu atât mai mult cu cît nu am de gînd să atac acele cîte ale sufletului care, așteptate pe hirtie, ar fi prilej de gileavă. Dorese să vă provoc pentru o discuție sinceră, bărbătească, prietenească.

— Bine, să fim prieteni pentru cîteva ore, pînă la începerea spectacolului cu „Cuci”, unde dețin un rol pe care nu-l iubesc nici de frică. Deci, care e prima întrebare a gazetarului de la „Flacăra”, revistă care-mi place și pe care o urmăresc cu interes și plăcere, „atunci cînd sint acolo”.

— Cine sînteți și de ce ați ales teatrul? — Am avut o copilărie nici prea-prea, nici foarte-foarte, pînă în anul 1940, cînd tata, în urma unor mașinațiuni, ne-a pă-

răsit, evident, nu de voie. Am venit la București. Mama, cu vigoarea recunoscută a femeilor, ținea loc de mamă, dar mai ales de tată. Uite-așa, tîrîș grăbiș, am terminat o școală tehnică de matrieri, care funcționa pe lîngă uzinele Electronica. În anii aceia — eram deci în 1952 — după terminarea școlii, ca să fiu angajat ca lucrător la un mic atelier de pe lîngă Piața Obor, numit Acta, maestrul mi-a dat o lucrare de probă. Lîngă Podul Izvor, am întâlnit un prieten, Igor Haucă, — oare unde-o fi? — care mi-a zis: vino, mă, la Institutul de teatru, poate te fac actor.

— Și? — Am început să frecventez institutul, fără nici un fel de plăcere și interes. Era supapa mea. Dimineața plecam de-acasă în salopetă, mama îmi pregătea pachetul, eu aveam impresia că nu intuieste nimic, luam drumul spre fabrică dar ajungeam la institut. Figura asta a ținut pînă în ziua examenului cînd, stupoare, dimineața, am găsit în loc de salopetă singurul meu costum „pe puncte” cîlcit, alături de o cămașă scrobîtită și de cravată. Am rămas uimit. Deci, mama știa unde-mi port plicisul de-aproape o lună. Am dat examen și am intrat.

— Ce-a spus la examen tînrul candidat?

— Nebunul de Petöffi, Gropi comuna de Ehrenburg și ceva din Eminescu. După ce-am intrat, am alergat să-i spun mamei vestea, dar culmea, știa totul. Mai mult, mi-a mărturisit că mă lasă să merg la institut dar e convinsă că voi fi un actor prost, căci plecam și veneam de la lucru cu salopeta la fel de curată, ceea ce nu se întimpla altădată. Apoi mi-a zis: Prea multe lucruri rele ai făcut în viață ca să nu faci și un lucru bun. Și-am devenit student la clasa lui Bălășteanu. Mare actor, din păcate pedagog de valoare indoielnică, motiv pentru care clasa noastră mergea cam în dorul leii. Bălășteanu mă iubea foarte mult, credea, probabil, în talentul meu.

— Era, după mine, un mare actor. Sînt surprins cînd afirmați că a fost un pedagog slab și fără personalitate.

— Personalitatea o avea pe scenă. Probabil, clasa nu-l interesa. Vezi mătă-luță, un mare creator nu e obligatoriu să fie și un bun pedagog. Ce ne spunea la curs, se adresa direct creierului. Turna în el. Cine avea puterea să-nțeleagă era un om fericit. Căci în meseria noastră totul pleacă de la talent și intuiție. După mine, noi am avut doar un singur profesor: Ființă. Acesta era capabil să facă un talent dintr-o valoare indoielnică.

— Aș vrea să-mi definiți mai limpede ce înțelegeți prin personalitatea unui actor.

— Personalitatea nu se poate explica. Vine ca un vulcan care erupe ori de cîte ori apar pe scenă. Benedict Dabija, dacă vi-l amintiți, avea și el personalitate. Din păcate, n-a avut timp să ne arate ce mare actor ar fi fost. În rest, ne împărțim în actori mai mult sau mai puțin talentați.

— Cînd ați terminat institutul, împreună cu toată clasa ați plecat la Craiova și după un timp ați venit la București cu acel fantastic „Bunbury”, făcînd senzație. Toată lumea vorbea de clasa craioveană. De pe atunci, Constantin Rauțchi se anunța a fi un mare, un foarte mare talent. Trebuie să recunoaștem că a avea statut de vedetă nu

este un lucru prea ușor atunci cînd nu numeri prea multe primăveri mai ales, Oare succesul de atunci nu v-a deturnat viața?

— Ce viață de mizerie am dus la Craiova! Să nu mai vorbim. Este adevărat că dădeam mulți bani și pe băutură, dar asta e altă poveste. Vă mărturisesc ceva: mama, auzind de izbînzile fiului, mi-a telefonat că va veni să ne vadă. Nu aveam bani. Am împrumutat 1.000 de lei — pe atunci însemna foarte mult —, am mers la gară, i-am sărutat mîna și-am dus-o acasă urmînd s-o văd după spectacol. La despărțire, caut banii, dar i-am de unde nu-s. Am plecat la teatru val-virteț, n-am spus nimănui nimic, dar în seara aceea m-am bilbit de mama focului, ceea ce nu-mi prea era în fire. Am mers acasă, de data asta amețit de necazuri. Am găsit o curățenie de zile-mari, iar înainte de culcare mama îmi arată 1.000 de lei care-mi căzuseră din buzunarul rupt, dar, spre norocul meu, s-au agățat de o altă gaură a pantalonului. Asta eram eu.

— Dacă-mi amintesc bine, acolo ați stat foarte puțin și ați venit cu întreaga trupă la București.

— Nu este așa. De mine s-a îndrăgostit Zaharia Stancu și pur și simplu m-a furat. Odată cu Sanda Toma. Trebuie să recunosc că de pasiunea lui Stancu am profitat nelimitat și cred că dacă ar fi fost ceva mai aspru, astăzi alta ar fi fost situația mea. Dar directorul îmi accepta capriciile și eu, bineînțeles, profitam.

— Un mare succes ați reușit la Notara cu „Scaunele”, spectacol despre care v-aș ruga să-mi spuneți cîteva cuvinte după ce au trecut alina amar de ani. Dar înainte, o întrebare: insuccesul v-a ocolit?

— Primul spectacol din București — „Hanșia” — a fost prima cădere răsunătoare. Nu puteam înțelege ce s-a întimplat cu mine. Grea este căderea pentru noi, actorii, atunci cînd ai curajul să privești lucrurile în față. „Scaunele” au fost altceva. Mare victorie, plătită însă foarte scump. Trebuie să știți că „Scaunele” au căzut în lumea întreagă. Numai la noi și în Israel au avut succes. Rafael, regizorul, a avut buna idee de a distribui actorii foarte tineri. Autorul cerea personajelor să aibă 90 de ani. Acei regizori care s-au gîndit să distribuie oameni de 50—60 de ani au eșuat pentru că nu au sesizat efortul fizic enorm cerut de piesă. Vă rog să notați: după fiecare reprezentație vomitam două ore, apoi treceam în clasică criză de ficat specifică maratonistilor, care mă scotea pur și simplu din circuit pentru două zile. Și cînd te gîndești că mai sint unii care cred că noi, în teatru, ducem o viață roză! După cum vedeți, sint slab. Am 50 de kilograme. Această greutate infantilă m-a ajutat să traversez rolurile dificile și, mai ales, mă ajută la menținerea unui timbru constant.

— Este adevărat. Cînd v-am ascultat la telefon, glasul dv. m-a izbit în ureche ca un ciocan. Acum jucați Hagl Tudose într-o nouă versiune. Sînteți un norocos. Pînă la Constantin Rauțchi, numai doi actori bucureșteni s-au încumetat să atace rolul: Notara, în 1912, și Bălășteanu, în 1951. Vreau să vă întreb dacă,

(Continuare în pagina 10)

DAN BIRLADEANU ■

Noua frontieră

a sufletului uman

fermecat de pictura

lui Botiș

Impactul picturii lui Teodor Botiș cu spectatorul expoziției se produce direct, aș spune chiar arzător.

După secunda de stranie intrare într-un univers cu un alt punct de fugă, fenomenul de surpriză începe să se distileze în spațiile colorate propunînd un dramatism liric și în același timp asumîndu-și o epică de tip romantic, ridicînd mișcarea sentimentelor concrete la grația ideii abstracte, de la ondulă la unghi, de la un spațiu de timp mioritic la o aură colțuroasă.

Materialitatea culorii, palpabil-

(Continuare în pagina 14)

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

Nea Radu Boureanu

Zic nea Radu Boureanu și aud tobe ropotînd:

Din Amsterdam,
Din Rotterdam,
Grasi olandezi priveau pe geam,
Tristi olandezi de spleen minai
Cu ochi de lacrimi instelati,
Oftau spre pajisti de lalele
Bolnavi de spleen in vechi castele...

Furtună de cat și cal de apocalips, noi, scriitorii români, sîntem cabotînii unui singur mare oraș: București. Adică, mamă-n fiul tău se zbate, o neagră singurătate. Îl cunosc pe nea Radu Boureanu de cînd am descoperit că în vin se invirtesc, turbure, roiri de albine, scrumbii trăsînite cu sfire de salcie și pui în mușdei cu toți prietenii de inimă. De la nea Radu știu cînd se face seară în Munții Carpați și miroase a lapte afumat și a negură din cetină de brad. Dat în grijană Bucureștilor (s-a născut pe strada Romană), aia care înțeapă ochii și se blestemă singură în poala Patriarhiei, soarta lui nea Radu a fost să fie marea surpriză a zborului alb, o taină, o povestire (Ustîme sau colina goală), un roman (Enigmaticul Baical) și un impuls spre vesnicia sărbătorilor spintecate cu izei și cu miel. O să-mi pun Academia română în cap, anunțîndu-vă că nea Radu Boureanu nu ocupă un fotoliu în saloanele ei. Dincolo de timp, dar în tingirea acestui secol fără simboluri brave și plin cu fărădelegi votate, poeții mari înzăpezesc în

mari iluzii. Catapeteasmă de liliac, pulpă de jug, răbdare și amar. Noi românii sîntem o patrie domoală, trăim vitreg cu marii poeți și-l punem la încercare peste poate. Incolțește în mine o icoană plină de ostroave și o leafă amară. Singer roșu, vorbesc prin gura lui nea Radu Boureanu:

Lalele negre cu potire pline
de aur vegetal și de mireasmă,
închipuind lumină și alasmă,
duh nevăzut a prins să se incline...

Poezia lui nea Radu Boureanu răpește dezordinea ca s-o organizeze. Mîntea și inima lui nu au la îndemînă decît cuvîntul, cuvîntul ca o rățacire difuză. Repet: de la nea Radu Boureanu poți învăța definitiv că întemeierile poeziei abdică de la rațiune, la fel cum ceasul devenirii scapă înțelegerii. Curajul de a te lăsa sedus de primejdie. La început de începuturi, nea Radu Boureanu a bătut la fereastra surealității, cu degete subțiri și împodobite cu diamant de mazărice. Dar cei dinăuntru au suflat în lampă, au stins-o, și atunci el s-a întors frumos acasă — și bine a făcut! S-a întors acasă și s-a apucat să privească lumea prin chihlimbar.

Ai călărit și tu, pe rînd, cîte-o culoare,
adesea în anii pierduți,
la bilciul deschis pe maidan,
pe călușei de lemn, zugrăviți
ca în Apocalipsul lui Ioan.

Despre nea Radu Boureanu domnesc în mine cele mai frumoase amintiri. Nea Radu Boureanu, Mihai Dragomir și Victor Tulbure, m-au dus la circumile lui Dobrică și Picu. Numai cînd mă gîndesc la ele sint beat funie. Nea Radule, nucul plantat la timp a dat roade. De la matala știu că atunci cînd vine furtuna,

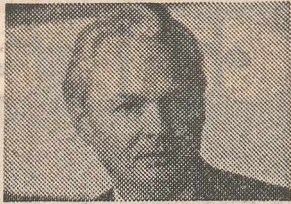
(Continuare în pagina 16)

FANUȘ NEAGU ■

CAROL LITVIN:

„Avem o pleiadă de compozitori de un profesionalism excepțional”

— Carol Litvin, cum a început drumul dumneavoastră în muzică?

— În primul rând datorită dragostei pentru muzică insuflată de către părinții mei din cea mai fragedă copilărie. Mai târziu, fiind elev la Liceul „Aurel Vlaicu” din București, aș putea spune că mi s-a decis cariera. În cadrul liceului am alcătuit, din mai mulți elevi, un ansamblu de cor și orchestră pe care îl dirijam. În același timp am început să lucrez la Ansamblul C.F.R. Giulești. Ceea ce învățăm aici aplicăm la orchestra de la Vlaicu. După o vreme am început să fim prezenți la postul de radiofonicare, am început să dăm spectacole. În urma activității noastre artistice care câpătase faimă am fost prezentat în anul 1950 maestrului Constantin Silvestri și maestrului George Georgescu. În urma acestor întâlniri am devenit student al Conservatorului „P. I. Ceiaikovski” din Moscova. Acolo am absolvit clasele de dirijat cor, operă și orchestră.

— Ați avut, de la început, multă șansă.

— Da! În anii 1951—1953, în timpul studiilor la Conservatorul din Moscova, am lucrat cu dirijorii Boris Haikin, V. Sokolov, i-am cunoscut la orele de curs pe Oistrach, Hacıaturian, Neuhaus, am dirijat concerte simfonice și spectacole de balet cu Bovt și Liepa în multe ocazii, i-am avut colegi pe Olah, Grigore Vieru, Ludovic Baci, Amiraș. Am avut nenumărate întâlniri cu profesorii O. Drimba și Avachian... Apoi fiind conducător artistic al corului Radioteleviziunii și redactor șef al direcției muzicale am colaborat peste șapte ani cu entuziaștii redactori ai acestei instituții. Timp de zece ani am fost lector la conservator la aceeași catedră de operă împreună cu V. Cotescu, J. Rinzescu, H. Lupescu, Groșanu, avind ca rector pe D.D. Botez.

— Ce simțiți atunci când apăreți în fața unui ansamblu?

— O mare răspundere. Când teși în fața colectivului trebuie să-ți inspire încredere, astfel încât fiecare să fie sigur că-l vei duce spre realizarea intenției artistice. Răspunderea asta comportă nu numai pregătire muzicală ci și stabilirea unor relații umane deosebite. Mă refer în special la dirijorul permanent. Dar nici celălalt nu e un sfînx coborît cu parașuta. Chiar și când te duci într-un colectiv străin acesta te simte dacă are ce să învețe de la tine sau nu și îți răspunde în consecință.

— V-a cuprins vreodată panica aflându-vă la pupitrul dirijorului?

— Uneori intervin lucruri neașteptate pe care, dacă ai experiența necesară și prezența de spirit, reușești să le rezolvi în așa fel încât să nu se „prindă” prea mult din sală.

— După ce timp de 30 de ani ați dirijat formațiile radio, sinteți acum prim-dirijor la operă. Care mai e starea operii?

— La operă m-am întâlnit cu mulți din foștii mei elevi de la Conservator și în general cu toți aceia cu care, în decursul anilor, am prezentat concerte sau am făcut înregistrări ca soliști, coriști, instrumentiști. Deci, de fapt este o continuare în relațiile noastre artistice. Am descoperit însă și noi probleme, noi relații de muncă, relații sociale și chiar... absurdul. În sala de repetiție nu mai avem timp-pani, iar la apariția acestor rinduri s-ar putea să nu-mi mai avem nici în fosă, la spectacol. De asemenea, cred că alfa spectacolului de operă este condiția sonoră în care se realizează. La noi, aceasta e foarte vitregă. Scena și fosa sînt necorespunzătoare din punct de vedere acustic.

— În ceea ce privește publicul de operă?

— Din punctul de vedere al publicului este o afluență care ne face să fim foarte exigenți. Spectatorii noștri au văzut cu siguranță înregistrate pe peliculă reprezentanții de înaltă ținută artistică sau au ascultat discuri, casete cu interpreți celebri. Aceasta este un stimul deosebit pentru noi în tentativa de a le

oferi la rîndul nostru spectacole de calitate. Sînt lucruri pe care le putem face prin noi, dar altele ne depășesc. De pildă, 75 la sută din montări au o vechime de 20—25 de ani.

— Deci, la operă situația rămîne aproximativ la fel cu cea din urmă cu cîțiva ani.

— Nu-i chiar așa. Avem o pleiadă de compozitori de un profesionalism excepțional. Îmi face plăcere să-i amintesc pe maestrul Gh. Dumitrescu a cărui operă, *Marea iubire*, am dirijat-o nu demult la Radioteleviziune, pe Doru Popovici ale cărui două opere, *Noaptea și interogatoriul din zori*, le voi prezenta în premieră la operă în curînd (după ce le-am înregistrat cu ani în urmă la Radioteleviziune). Și sper să se realizeze și proiectul prezentării operelor *Iona* de Anatol Vieru după piesa lui Marin Sorescu. Toți aceștia și alții, ca Tiberiu Olah, Ștefan Niculescu, Theodor Grigoriu, Aurel Stroe, Pascal Bentoiu sau mai tîrziu Șerban Nichifor nu merg pe căi bătute de alții și bine fac. Muzica lor e mai rațională, mai rece în aparență și ascultătorul trebuie să se obișnuiască treptat cu o nouă exprimare, mai apropiată de epoca noastră.

— Putem fi mulțumiți de felul în care muzica românească de azi — pe care o apreciați ca fiind deosebit de valoroasă — e cunoscută în lume?

— Avem unele succese care s-au datorat unei propagande mai intensive a lui Enescu sau Lipatti. Dar școala noastră contemporană, chiar dacă e uneori incununată cu lauri — cum a fost anul trecut cazul lui Cornel Țăranu — este încă departe de a fi știută pe alte meridiane. Cel mai supărător lucru este faptul că lucrările majore ale acestei școli de o excepțională valoare nu se află încă pe disc. Cehii, polonezii — ca să dau doar două exemple — „trag” totul pe disc și împrăștie în toată lumea. O orchestră simfonică în repertoriul căreia se află câteva lucrări ale unor compozitori contemporani nu poate face singură oficiul de ambasadore a muzicii românești de azi.

— Dar numai creația românească ar trebui să fie cunoscută mai bine?

— Aveți dreptate: și interpreților români ar merita să li se acorde mai multă atenție. N-aș socoti deloc că ei se află pe o treaptă mai jos decît compozitorii.

— Ce părere aveți în legătură cu felul cum este comentat spectacolul de operă?

— Țin minte că în urmă cu nu prea mulți ani spectacolele de operă erau întimpinate și comentate cu mai mult interes de către presă, decît este întimpinată azi de către unii o premieră. Orice spectacol este un unicat în felul lui. Chiar cu aceeași distribuție, fiecare spectacol are o viață a lui deosebită. El ar trebui cunoscut nu numai la premieră de către criticii de specialitate, cînd sînt emoții inerente unui început de drum. O mai atentă urmărire a fenomenului artistic de către cei avizați, care să-l și comenteze pe larg, și nu în fugă, ar fi binevenită.

— Ce mai doriți pentru mersul înainte al muzicii românești?

— Aș dori ca elementele valoroase, la absolvirea Conservatorului, să-și poată găsi direct drumul către instituțiile centrale, astfel încît să evităm momentul periculos al pierderii lor, sau al stagnării lor profesionale. Să fie aduse mai repede în colectivele pentru care au și fost pregătite de fapt.

— Altceva?

— Mai visez ca valorosul nostru tezaur muzical, de la primii noștri compozitori și pînă la cei de azi, să se afle pe discuri, în așa fel încît oricînd să putem fi informați corect și cu ușurință și totodată să-l putem informa și pe străini, despre ceea ce reprezentăm din punct de vedere al muzicii. Mai ales că avem destule forțe interpretative care merită o soartă mai bună.

GEORGE ARION

Constantin Rautchi:

(Urmare din pag. 9)

avînd în vedere pe cei doi predecesori, nu v-ați apropiat de rol cu emoție.

— Hagi-ul lui Delavrancea m-a obsedat de multă vreme și a fost înscris în repertoriu la cererea mea. După cum v-am spus, sînt bolnav. Sufăr de o boală boierească. Mai mult stau internat. Dar m-am gîndit că am datoria să atac rolul, pentru că aveam un fel propriu de a-l gîndi. Vreau să vă precizez că pentru Notara a însemnat o cădere, iar Bălățeanu l-a făcut cam straniu, pentru că nu-i plăceau partenerii, cu toate că s-a bucurat de o regie exemplară, a lui Șahighian. Spectacolul nostru are o poveste ciudată. A fost lucrat pe două fronturi: eu repetam singur la Sinaia, ajutat fiind de doi prieteni, de asistentul Dinu și sora Alina Mazilu, pentru care nu voi găsi niciodată cuvinte de mulțumire. Căci una e să fii de meserie actor și alta e să vezi un nebul repetînd la nesfîrșit un text, care poate pentru tine nu înseamnă nimic. Colac peste pupază, actorul e bolnav cobză, tu, doctor, ziua îi recomanzi odihnă, pentru ca seara să uși ce-i spui dimineața și să repeți alături de el pînă la epuizare. Așa mi-am pregătit rolul de dragul de-a lăsa ceva teatrului românesc. Am venit la București cu rolul învățat și datorită marelui regizor Ion Cojar, care, în același timp, repeta în paralel, cu restul distribuției, am putut da premiera într-o lună. Un gînd de căldă mulțumire se cuvine trimis marelui Piliuță, care asistat de foarte talentatul Mihai Gheorghe au asigurat un cadru plastic excepțional piesei lui Delavrancea.

— Să vă mărturisesc ceva: văzînd spectacolul, am sesizat acest lucru. Hagiul este mai puțin penetrant în primul act, pentru că s-a devenit bulversant spre final, cînd schizofrenicul Tudose își dă sfîrșitul. După mine, zgîrcenia lui este mai mult o boală decît o patimă, adevăr pe care l-ați intuit perfect. În final, am văzut o lacrimă în ochii marelui Rautchi. Spuneți-mi, pe cine plîngeați: pe erou sau pe dumneavoastră?

— Ai dracului mai sînt gazetarii! Vedeti, cînd cade cortina, actorul se dezbară de obsesia personajului. Lacrima aceea este exact la granița dintre joc și realitate. Poate că încep să plîng pentru erou, dar termin să mi-o șterg în cabină, atunci cînd mă demachiez, și rămîn în tăcerea singurătății, cu durerea și viața mea.

— Cîtită mult?

— Dostoevski, Cehov, Gorki; adică îi recitesc. Dar am toane. Citesc la nebulie o lună, apoi capăt scîrbă și rămîn doar cu zărele și revistele.

— Probabil că acest fel de a privi viața v-a adus neacazuri. Ați avut de suferit? Faptul că unii regizori vă cam ocolesc nu vă deranjează?

— Cel mai sever judecător al meu este mama. Care, în ciuda anilor, mă analizează cu mare severitate. Cînd e tare supărată pe mine, mă ia în brațe — am doar 50 de kilograme — și mă așvirlă pe pat cu toată puterea pentru ca, peste cîteva minute să plîng, să mă alinte cu căldura care-i cuprînde ființa. Nu am fost prea distribuit pentru că de 6 ani sînt foarte bolnav. Acum, colegii s-au obișnuit. Pe vremuri... Să vă mai povestesc una: Repetam în *Patima roșie*. Eu mă grăbeam încet. Un „grup de prieteni” s-au dus la Zaharia Stancu să mă reclame. Directorul i-a ascultat, apoi le-a răspuns: Sînt 4000 de circiumi în București, unde să-l caut? Mai lertați-l și voi. Eu de fapt îmi făceam veacul în cabina pe care o ocupam la teatru, împreună cu marele actor, regretatul Aurel Munteanu. Aveam casă, dar locuiam la teatru. Era mai bine și scăpam de cicălele mamei. Exasperată că locuiam la teatru, a venit în lipsa mea, a spart cabina, mi-a luat lucrurile pînănd astfel capăt stării mele de nomad. Dar, de lecut mi m-am lecut.

— Ultima premieră a Naționalului, „Zbor deasupra unui cuib de cuci”, s-a bucurat de elogioase cronici. Personal am eu totul alte păreri despre spectacol. Dar, cum nu facem critica piesei, v-adresez o întrebare: ce cauți acolo Constantin Rautchi?

— Întrebarea asta mi-am pus-o și eu și am cerut să fii schimbat. Este o piesă sinistrală. Nu-i înțeleg succesul la public.

Pa' ce vreți, viața nu e plină numai de deștept.

— ... urmărit pe stradă: aveți un meș greoi, bătrînesc. Purtați o vestimentație care vă trădează totalul dezinteres față de îmbrăcăminte. Pe scenă vedem un alt Rautchi: spontan, alert, spus chiar să facă tumbă, ca-n finalul lui Hagi Tudose. Care-i adevăratul Rautchi?

— Vestimentația nu m-a preocupat niciodată. Eu zic că omul trebuie să fie curat. Restul „e” vorbe. Cum merg pe stradă, nu interesează pe nimeni. Pe scenă sînt în largul meu, acolo este viața mea, de aceea fac totul cînd mă aflu în fața spectatorilor. Nu accept nici un rabat artei.

— Vă este frică de moarte?

— Grozav. Sînt înspăimîntat de ea, dar vă rog să nu mă nîrebați de ce nu-mi îngrijesc sănătatea, pentru că asta ar însemna că am pierdut degeaba cîteva ore împreună. Asta este Constantin Rautchi: cu cît sînt cu atîta cînt. Altul n-am.

— Sînteți însurat?

— N-am fost niciodată. Să vă povestesc o intimplare. Regretatul Dabija, stîndu-l pe Ciubotărașu nebul după fiica sa, m-a indemnă s-o cer în căsătorie. Totul era pus la punct rezizoral. Și iată-mă, ducîndu-mă, gales, spre viitorul meu socru. M-a ascultat cu atenție, apoi, cît era de greoi m-a pus pe fugă preț de cîteva străzi. De atunci, m-am lecut. Am rămas celibatar. Cu toate că n-am cumpărat o piine în viața mea, fără mama cred că aș muri de foame.

— Aveți prieteni?

— Sînt un însingurat. Cu toate că iubesc oamenii, fiind chiar capabil de sacrificiu. Prietenii mei se numesc Gheorghe Dinică, Gheorghe Cozorici, Mircea Cojar. Sînt destul. Prietenii mulți, decepții multe.

— Sînteți la o anumită vîrstă, cînd marii actori își fac bilanțul. Ce roluri vă lipsesc în preajma orei 12?

— Sînt mulțumit de rolurile făcute în teatru, dar mai ales de cele de la Televiziune. Așa că nu-mi doresc nimic. Mi-ar face plăcere și cred că ar fi un lucru bun dacă s-ar reprograma unele dintre ele. Există în arhivele televiziunii *Oameni sărmani*, făcută împreună cu Poldi Bălănuță, și *Unchiul Vania*, unde joc alături de Silvia Popovici și prietenul meu Cozorici. Televiziunea reia vechituri de 30—40 de ani, dar filmele de acum zero ani, mai moderne și mai aproape de gustul nostru, le uită. Păca!

— Ce reprezintă filmul românesc în „experiența” Rautchi?

— Amintiri rele și bune. Despre lucrurile rele nu-mi place să vorbesc. Rețineți că am făcut filme de care îmi amintesc cu plăcere, cu toate că în ansamblu vorbind, aici în cinematografie, lucrurile nu stau de loc pe roze. De prea multă vreme așteptăm saltul care însă se lasă greu. Un film făcut în urmă cu ani imi stăruie pregnant în memorie. Craii lui Mateiu Caragiale pe care l-am făcut cu o echipă de pasionați: Stere Gulea și Băleanu, ca regizori, și regretatul Tibi Vătășanu, operator.

Cabina 23 este o cabină spațioasă, luminoasă. Pe perete, un tablou al tinărului Rautchi, zimbitor și destins. În fața mea, pe fotoliu, stă marele actor și mă cercetează cu o privire caldă. Barba monahală, lăsată pentru Hagi Tudose, îi dă o aură de sfînt. Mereu și-o scarmănă și și-o aranjează, mai mult dintr-un gest reflex decît din pedanterie. Își scoate pantofii pentru a-și aduna picioarele. Astfel adunat aduce mai mult a copil. Vorbește rar, precis, într-o perfectă limbă românească, în ciuda faptului că de mic i-a fost dat s-audă și-un alt grai. Se simț rău. Oprim discuția, merge spre oglindă, ia o sticlută și un șervețel și se duce la baie. Revine parcă mai înviorat. Își reia locul pe fotoliu. Se apăsă ora spectacolului, deoarece difuzorul din perete a-nceput să prindă viață. Doar o ultimă întrebare.

— Am auzit că aveți o idee năstrușnică pentru un Gorki?

— Doreș să se realizeze un *Azi de noapte* într-o formulă mai puțin obișnuită. Este vorba de patru sau cinci roluri care să fie încredințate deopotrivă unor colegi talentați ca Albuțescu, Dinică, Cozorici, Beligan. Deci, fiecare actor să știe perfect aceste roluri. În seara spectacolului, regizorul, prin tragere la sorți, stabilește ce joacă fiecare. Cel ce iubește teatrul, sper că înțelege exact despre ce poate fi vorba.

• CAP LIMPEDE

MARIA ȘI CİNTECELE EI

Ori de cîte ori o ascult mi se pare că griul înfloreste și macii izbucnesc în roșu iar roua încearcă să prindă cu lăcomie și împămîntenire ultimul tril al ciocirleii ridicată spre zări. Chiar circumspunîndu-se nu se poate să nu vibreze, să nu tresară măcar și o singură dată la trilul sau oftatul înălțate sau înginate de-această mare artistă a cîntecului popular oltenesc care, lată, de 20 de ani își poartă pașii prin mereu proaspătul și mereu necunoscutul pe de-a-ntregul folclor românesc. Acum cîteva zile am reintîlnit-o pe scena Sălii Palatului. O mulțime de oameni așteptau prelungul și inimitabilul „Lie Ciocirle” al Mariei Ciobanu. Sute de inimi

veniseră să-și încălzească dorurile ascultînd glasul cristalin și unduitor al celei care nu-și vaită nici dragostea, nici singurătatea ci le înlînțuie într-o statornică și irepetabilă îndurare. Emoționată mereu ca întîias dată, Maria a primit florile și aplauzele sprijinîndu-și privirea în pămînt. Știa și nu vroia să uite că prospețimea și fiorul cîntecelor ei de-acolo i se trag și nu trebuie să-l părăsească. Și, dincolo de toate emoțiile, Maria a cîntat ca pentru ultima oară. Încheindu-și prima parte a recitalului cu acel zvon de cîmpie cu griul în pîrg, numit „Lie Ciocirle” (acompaniată de orchestra Doina Argeșului din Pitești, dirijor Ionel Budîșteanu), am avut sentimentul că dintr-o dată sub cupola Sălii Pa-

latului se legănau spicele galben-aurii. Reușind să împace lacrima cu fericirea, gîndurile cu întrebările, dîndu-le culoare și forță, cum numai un artist de talent știe să o facă, Maria și-a lăsat întinderea vocii sale să cuprîndă toate tăcerile și îndoelile. Cîntecul ei nu poate fi ascultat în singurătate. Vocea ei are nevoie de spațiu și bucurie. Nu te invită la introspecție. Ea ca și pasărea al cărei cîntec îl transformă în emoție nu-și găsește auditoriu decît acolo unde ecoul glasului ei se izbește de adîncul fîntînilor și nemărginirea orizontului. Tocmai de aceea cred că la orice sărbătoare prezența Mariei, prin cîntecul său, dă amplitudinea necesară aceluia moment.

(Ioana Proca)

O PIESĂ DE ACTUALITATE

Piesa lui Ilie Ștefan Domasnea, *Scadența neliniștii*, a cărei premieră pe tară a avut loc săptămîna trecută la televiziune, ridică direct și explicit problema răspunderii omului de știință în zilele noastre. Savantul nu trebuie să-i fie indiferent ce destinație au invențiile sale, dacă ele sînt folosite pentru binele oamenilor sau împotriva lor. În demonstrarea acestei teze, personajele sînt gîndite ca prototipuri: John este savantul care crede, cel puțin pentru o vreme, că știința se poate situa dincolo de bine și de rău, Oliver și Ruby sînt oamenii cu conștiință trează, care se desprind clar în rezoneri. Frank este reprezentan-

tul mirșav și laș al forțelor malefice. Peter este carieristul s.a.m.d. (acțiunea se petrece într-o țară occidentală).
Însă cel mai tare frapă pe atmosferă terifiantă, de coșmar, creată de permanenta tinere sub observație și sub control a vieții celor din jur. Monitoare-spion sînt instalate pretutindeni: în birouri, în laboratoare, în dormitoare. Individului i se urmărește fiecare acțiune, fiecare gest, i se ascultă fiecare cuvînt pe care-l rosteste. Omul nu-și mai aparține, se depersonalizează, este redus la condiția de obiect. Pentru că, în ultimă instanță, ceea ce i se răpente în întregime este libertatea. Nu poți fi liber — spune la un moment dat unul dintre eroii piesei — dacă n-ai nici măcar sentimentul

libertății. Iar eroii purtători de cuvînt ai autorului se zbat, deopotrivă, și pentru folosirea euceririlor științei numai în scopuri pasnice; pentru triumful păcii și pentru restabilirea încrederii între oameni, pentru înlăturarea suspiciunii, pentru intronarea libertății. O problematică de mare actualitate.
Regizorii Constantin Dinichiotu și Vlad Bîtcă au încredințat misiunea de-a da viață personajelor lucrării lui Ilie Ștefan Domasnea, unei echipe valoroase. Alături de Silviu Stănculescu, în distribuție au fost incluși Adela Mărculescu, Adina Popescu, Ion Marinescu, Emil Hossu, Constantin Bălățeanu, Dan Condurache, Dinu Ianculescu, Hamdi Cerchez și alții. (Ion Codru).

POEZIE

Nostalgiile secrete

Atît de limpede, de explicit e programul liric al lui N. Grigore Mărășanu în *Distanța dintre mine și un iepure* (Eminescu, 1983), încît chiar ideea poetică pare un produs logic al înfruntării dintre o stare cerebrală și una afectivă, dintre un sentiment de acceptare și unul de refuz, în fine, dintre o lume agresivă, rigidă, oriplantă și una naturală, blîndă, genulină.

În fapt, majoritatea poemelor se organizează în jurul unei aporii, sugerate de chiar titlul volumului, căreia autorul îi dă o turnură lirică: orice încercare de identificare a eului poetic cu natura, cu împărăția apelor, proiectează o detașare conflictuală față de mitologia tehnică citadină. Refuzul teoretic al tehniciștilor și trăirea concretă a efectelor ei, pe de o parte, după cum acceptarea naturii și neputința asumării ei, pe de alta, sint elementele contradicției care prefigurează mecanismul poetic al autorului. De aici, iritarea ironică față de carnavalul tehnologic („Și iată-mă în miezul de foc al acestui vacarm, / dictind mașinii mele de scris poemul pietonului mecanic, / lovindu-mă de geambasi și academicienii cu monoclu, / de doctori optimiști galopînd pe scări sociale, / de sceptici doctoranzi crezînd că Revoluția e o haină demodată, / bună de a fi dată spre purtare pensionarului sărac”) ori complicitatea afectivă cu lumea acvatică, surprinsă într-o ceremonie fabulos-naturalistă („Veniseră la borsul de pește călîfarii, / dogii Veneției, / spuma Levantului. / În strai mătăsos / au sosit craii cetăților de Sus și de Jos / ale Dunării. / Înflorise de fanți cherhanaua, / cisma de cauciu era lingusită, / adulată / pentru vinătoarea bogată”). E de notat că deși N. Grigore Mărășanu investighează liric un spațiu colindat și de alți scriitori (Bănuțescu, Fănuș Neagu), ochiul poetului vede altfel lumea Deltei: el e fascinat mai puțin de arhaicitatea, de ritualul străvechi al acestei geografii și mai mult de latura ei spectaculară.

O mitologizare (cinică) imaginează poetul și cînd revine la oraș. Robotii și alte produse tehnice sînt privite însă cu un fel de scepticism, dacă nu cu repulsie, fiindcă insinuează o inautenticitate greu acceptabilă. Între aristocrația naturii și tehnocrația orașului, poetul nu are de ales decît o fugă sofistică.

Totuși, nu în această viziune, în fond maniheistă, stă nota cea mai personală a poeziei lui N. Grigore Mărășanu, ci în acele radiografii subtile ale stărilor ambigue, autentice tocmai prin neputința delimitării nostalgiilor de disperarea eufemistică. Fuga din Michigan e, în acest sens, o poezie demnă de toată atenția și, probabil, o matrice lirică pe care poetul ar trebui s-o dezvolte în continuare: „Hai / și-om fugi din Ținutul-Fără-de-Sîtinci, / bătrîne Carl: / unghiile caprelor ca marea cresc și cresc / și spaima ne-a înflorit cît magnolia // Hai / și-om fugi și din Michigan — tranșeele ca o rană urîtă acoperă păsuna / și cisma unui soldat mercenar / o simt pe coloana mea vertebrală... // Zău / dacă știu încotro vom mai mîna caprele / atîta sîrmă ghimpată ne iese în cale, / încît teamă imi e că vom ajunge să păstorim / doar o turmă de coarne...”.

Disponibilități reale dovedește autorul și în poezia așa-zis clasică, unde prozodia îl constrînge în chip fericit la o concentrare eficientă, fără plebolarisme și discursivități. O superbă baladă precum *Vinătoare de cormorani* impresionează nu doar prin muzicalitatea ei, ci mai ales prin dozarea efectului dramatic. Voi reproduce doar penultima strofă din care se va vedea cum spectaculosul exterior se preface într-o tulburare lăuntrică vecină cu angoașă: „Zăceau gîscarii rupți de cap pe punte / cit pîrgăteam uneltele mărunte, / în care-nfipti îi rumeneam pe vatră. / Simțeam în mine foamea cum mă latră”.

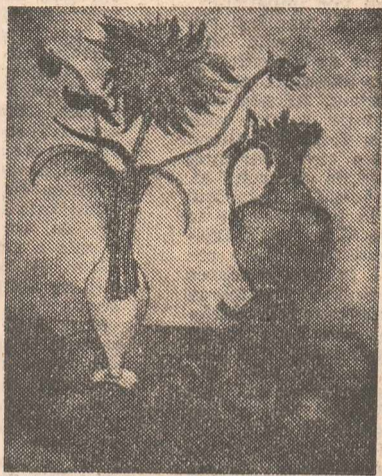
Numeroasele reușite semnalate îndreptățesc o evoluție plină de surprize.

RADU G. ȚEPOSU ■

PLASTICA

O expoziție insolită

Vera Marina Somogyi (Austria), pictură, acuarelă și pictură pe sticlă, sala Argezi. O simplă lectură a activității artistice a pictoriței Vera Marina Somogyi — a frecventat, în 1955, atelierul Lucy Carvalho din Rio de Janeiro (precizăm că artista s-a născut în capitala Braziliei), apoi cursul de ceramică al Școlii de arte decorative din Bruxelles, după care, 10 ani mai tîrziu, adică în 1966, a frecventat cursurile Școlii de artă din Amsterdam, acestora urmîndu-le cursurile de Istorie a artei din cadrul celebrei Ecole du Louvre — ne arată că, pe o perioadă de aproape 30 de ani, artista a ucenicit cu osîrdie și pasiune în această nobilă preocupare. Dar, între atitea și atitea cursuri teoretice și practice, la loc de cinste se înscriu și cele urmate la Școala populară de artă din București, clasa profesorului Iorga N., cursuri în cadrul cărora pictorița s-a întîlnit și si-a însușit, cu o uimitoare precizie și cu un indubitabil talent, tehnica picturii pe sticlă. Dealtfel, punctul forte al actualei expoziții (este cea de-a treia pe care Vera Marina Somogyi o deschide în București), îl reprezintă tocmai pictura pe sticlă, domeniul în care, dacă ar fi să ne oprim doar asupra citorva lucrări, cum ar fi *Iarnă în România, Toamnă în România și Început de primăvară în România*, artista se manifestă plenar, atît în planul compoziției, de factură folclorică, tradițională, cît și ca linie a desenului, inclusiv a culorii, în care se străvede limpede că Vera Marina Somogyi a fost captivată de anecdotică simplă și naivă a lirismului nostru popular. Ne aflăm, cu alte cuvinte, în fața unui demers plastic care, asimilat nu doar ca tehnică

propriu-zisă, ci și ca sugestie picturală, surprinde în mod plăcut și confirmă totodată capacitatea de expresie a artistei. Cu atît mai mult credem în această afirmație, cu cît în alte lucrări, executate tot în tehnica picturii pe sticlă, cum ar fi *Fructiera albă, Fructiera de cristal, Perele verzi, Flori de cîmp, Flori și fructe, Flori de primăvară sau Garoafe și flori*, pictorița se îndepărtează de linia noastră folclorică, dar, în baza tehnicii deprinse aici, la noi, reușește să ne propună un comentariu despre lumea pe care vrea să o exprime, o lume în care domină mediul intim, al casei, al familiei. Ceea ce incită și surprinde plăcut în compozițiile mai sus amintite este amintirea unor influențe plastice insolite, de origine braziliană, poate, cum ar fi, de exemplu, o tratare naturistă a elementelor de compoziție, un colorit intens, pe-alocuri violent, transant, și un desen în forță, plin de mișcare. Cu atît mai mult subliniem aceste calități, cu cît în dificila tehnică a picturii pe sticlă ele sînt destul de rar întîlnite. În ceea ce privește pictura propriu-zisă, cea a uleiului pe pînză, inclusiv acuarela expusă, temperamentul artistei se mai atenuază, Vera Marina Somogyi fiind preocupată de un cromatism transparent, cu precădere cald, apt să emoționeze, să transmită sugestiile lirice, confidentiale, pe care pictorița le trăiește de-a lungul contactului său cu piesajele țării noastre, fie ele naturale, fie de factură arhitecturală, urbanistică sau rurală. În orice caz, atît pictura cît și acuarela, ca să nu mai vorbim de pictura pe sticlă, fac dovada că Vera Marina Somogyi nu este doar o prezentă fortuită și trecătoare în contextul plasticii noastre, ci, dimpotrivă, una de care, lată, ne bucurăm și ne vom aduce aminte cu plăcere.

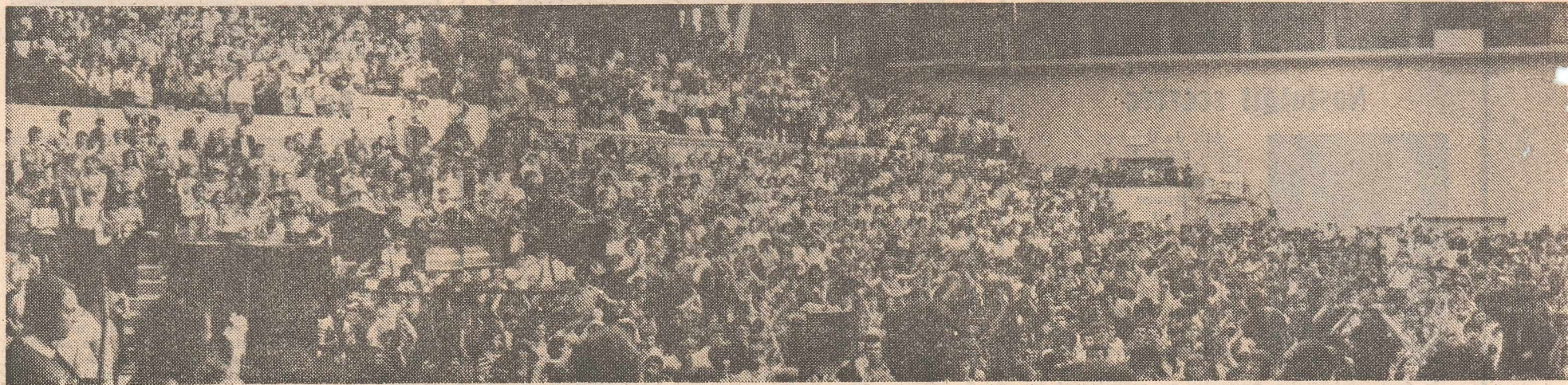
VICTOR NIȚA ■

CARTE

Un nou Gulliver*)

Nici nu-mi mai amintesc bine de cîtă vreme n-am mai ris de unul singur... Dar, vai, să nu se bucure dușmanii, fiindcă nu e vorba de risul acela (știm care), ci de un cu totul altul care ne cuprinde pe neașteptate, citind, de pildă, o carte. Cum este această suită de povestiri și schițe în care umorul cel mai suculent — inspirat superior din teme arhistră-cunoscute — ne stîrnete un ris nestăpînit și sănătos. Reputatul scriitor pentru copii și-a dovedit de mult marele talent pentru umor, — în chiar literatura destinată celor mai tineri cititori, gen pe care-l ilustrează cu o autoritate greu egalabilă — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...*), a doua și a treia (*Kritica rațiunii dure, Pistoane*), vestejînd kitsch-ul comportamental, prețiozitatea, stereotipiile și alte raclie care ne minează integritatea fără măcar să le bănuim subterana forță — ne dă pe nesimțite o superbă lecție despre (încă) marea putere a greii egalabile — dar nu ne arătase decît în parte, sau în doze mici, marile rezerve de har pentru literatura umoristică adresată oricărui vîrste. Iar acum, în cele trei secțiuni ale noii cărți — prima, dedicată lumii pescărești (*Un Gulliver...</*

La Bistrița-Năsăud, proiect de public campion

Localități: Bistrița, 4 și 5 mai 1983, orele 19, Sala sporturilor; 7 mai, orele 12 și 30 de minute, în fața hotelului „Coroana de aur”; Năsăud, 6 mai, orele 19, stadionul din localitate.

Durate: 4 ore și 20 de minute și 6 ore și 18 minute, cele două spectacole din Sala sporturilor din Bistrița; 5 ore și 3 minute, spectacolul de la Năsăud; trei sferturi de oră la plecarea din Bistrița.

Număr de spectatori: 8 000 în manifestările de la Bistrița și 5 000 la Năsăud.

Calitatea spectacolelor: bun primul dintre cele desfășurate la Bistrița, excepțional cel de-al doilea — între cele mai bune desfășurate în săli în ultima vreme; manifestarea de la Năsăud, desfășurată în condiții grele (ploaie și frig), a egalat-o pe aceea consemnată ca vîrf al ierarhiei valorice, la Satu Mare.

Atmosfera: primire caldă în prima seară; entuziasm și competență în cele două manifestări care au urmat.

Noutăți: au debutat elevii Carmen Bulgăr și Daniel Rădulescu, cu cîte un cîntec; grupul Papirus, cu un cîntec sîrbeșc; au revenit pe scena cînaclului George Muntean, Ioan Pușcaș și Betay Arpad cîntînd la nivelul la care-i cunoaștem și ne-a impresionat prin progresul făcut Gheorghe Ani, folkist adevărat și aflat în plin progres.

Aportul organizatorilor: exemplar. Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Bistrița-Năsăud, tovarășului prim-secretar Mihai Marina, pentru deschiderea arătată împlinirii nevoilor spirituale ale tinerilor, integrînd-o preocupărilor edificării noului în viața oamenilor, rezolvării problemelor concrete de muncă, de aprovizionare, de odihnă și culturale. Mulțumim pentru puntea de cordialitate creată între noi și conducerea organizației de tineret din Bistrița-Năsăud, celor doi activiști care s-au ocupat în mod nemijlocit de organizarea manifestărilor noastre, tovarășii Radu Bilegân și Ion Berințan, cărora li se datorează multe dintre lucrurile bune realizate de noi aici.

Așa cum spuneam și în cronică trecută, am hotărît să punem capăt turneului nostru în județul Cluj, la Dej, în plin triumf. Vă închipuiți însă ce probleme a creat această schimbare pentru organizatorii de la Bistrița care ne așteptau o zi mai tirziu și care se aflau astfel în situația de-a pune la punct amănunțele ce tîneau de ei în ființarea unei manifestări de o asemenea amploare într-o singură dimineață. Sala din Bistrița, așa cum am găsit-o, ne-a confirmat însă că tinerii noștri prieteni din conducerea organizației de tineret n-au stat degeaba. Pînă la ora prînzului biletele fuseseră epuizate, vorbind prin aceasta și despre interesul pe care-l suscita cînaclul aici, înroleumul care protejează suprafața de joc a sălii

fuseseră întins, cîteva zeci de bănci fuseseră aduse din întreprinderi pentru a mări capacitatea sălii, pentru a da posibilitatea de a participa la acest spectacol unui număr cit mai mare de oameni. Această primă seară, așa cum s-a desfășurat, a fost în totalitate o pledoarie pentru cultura vie, pentru dialogul cu oamenii, pretextul dar și mijzul manifestării noastre, scopul dar și mijlocul eficient al acțiunii cu largi valente pe care o realizează Cînaclul Flacăra. La capătul acestui dialog Suzi conchidea: „Am uitat să-ti mai șoptesc ceva: indiferent ce se va întimpla, acești zece ani cu Cînaclul Flacăra vor rămîne unde se află acum: în inimile noastre ce nu vor îmbătrîni”.

În cea de-a doua seară, manifestarea noastră desfășurată în aceeași sală din Bistrița avea să se bucure de o participare excepțională. Căldura degajată ar fi putut topi sufletul oricui. Al nostru a rămas prelin pe marginile acestei cutii de rezonanță pe care-au format-o tinerii bistrîteni, atunci cînd s-a cîntat cu drag de întreaga țară, cu drag de cîmaclul ei, garantul libertății românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu. De la înălțimea de la care au vibrat „Iancu la Tebea”, „Trăiască România” sau „Treceți batalioane române Carpații” putem aprecia valoarea acestei seri, a acestui public. Implicarea sa în actul artistic, cooperarea la desăvîrsirea unui efort pe care l-am simțit comun, senzația de competență și sinceritate degajată în fiecare clipă ne-a determinat să facem programul acestei seri exact după măsura sufletelor acestor oameni. N-au lipsit cîntecele de pace, cîntecele dansante, recitalurile largi (între care și acela al noii perechi Magdalena Finna — Tatiana Filipoiu dînd în această seară întreaga măsură a posibilităților lor). N-au lipsit momentele de destindere între care intervenția lui Ilie Ștefan, pe care actorul Mihail Stan pentru timbrul vocii sale l-a poreclit „Corbul Abraxas”, povestind despre Porumbelul git-golas și Găina Lilii, a făcut deliciul sălii. N-au lipsit nici momentele de profunzime, cum a fost și acela în care s-a cîntat „Dor de Eminescu”, încheiat cu strofa: „A fost noaptea cea mai bună / Și nebună ca un vis / Toată Bistrița cea jună / Către țară s-a deschis” caracterizînd pe deplin această întîlnire. Și iată și imaginea acestei seri trecută prin sufletul unei părți de sală, semnează Simona, Cecilia și Lică: „În aceste cîteva ore ne-ați făcut să simțim că tineretul României este o mare familie ce are un numitor comun — dragostea pentru țară și cultura sa. Știți să faceți din sală o orgă cu mii de tuburi și mai ales știți să cîntați la acest instrument. Este evident că la zece ani de la apariție, Cînaclul Flacăra a devenit un fenomen original, grandios, înrădăcinat solid în marele edificiu, niciodată finalizat, al culturii românești contemporane”.

A doua zi, la Năsăud, în aer liber, pe stadionul din localitate a avut loc manifestarea care avea să egaleze, prin participare și devotament pentru cultură, cea parcă inegalabilă seară sătmăreană. Tribunele s-au înfășurat de lume, iar aceia care n-au mai încăput ne-au privit de pe acoperșurile celor două blocuri de vizavi, de la ferestre și balcoane. La numai cîteva minute de la debutul manifestării noastre amenințarea ploii devine inevitabilă; întrebăm oamenii dacă vor să întrerupem sau nu. Ploaia ar fi descumpanit pe mulți. Cînaclul Flacăra continuă

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI

însă! Ca la un semn, toți membrii cînaclului acționează. Acoperim instalațiile cu cîteva prelate, făcînd din bratele noastre stîlpii de susținere deasupra amplificatoarelor. Cele patru remorci improvizînd scena acestui spectacol par o imensă glugă, iar noi — ochii vii ai acestui chip căruia pare să nici nu-i pese de vremea nefavorabilă. Cîntăm pentru țară cu participarea excepțională a tuturor membrilor cînaclului, chiar și a instrumentiștilor și a celorlalți din trupe care pînă acum nu participau la aceste momente. Simțim în felul în care primesc oamenii mesajul nostru, în dăruirea cu care ni se alătură că vitejia bravilor grăniceri năsăudeni care au vegheat la integritatea teritoriului României, trăiește nealterată în demnia lor urmași. Așa cum cîntăm, trecem pe nesimțite în noapte. Ploaia a stat, dar frigul este mai pătrunzător. Pe blocul de vizavi se aprind făclii apropiindu-ni-l parcă. Valeriu Penișoară cîntă pentru Oltenia și pentru Tricolori. I se răspunde scandîndu-se cîteva minute în șir: „Flacăra, Flacăra!” Adrian Păunescu remarcă: „Dacă numele unei instituții de cultură este scandal de oameni cărora li se adresează, înseamnă că adresantul a fost găsit acasă de marea scrisoare a culturii”. Participarea la cîntecul „Poporul român, Opere complete” dovedește încă o dată vocația pedagogică a Năsăudului. Realmente „avem impresia că ne aflăm în fața unui imens tablou al unui liceu pedagogic etern, cu toți descălii pe care i-a dat Năsăudul de-a lungul vremurilor”. Apoi, pe rînd, latirile stadionului au prelungit parcă spre infinit făclia refrenului cîntecului „Viitorul”: „Să învățăm ce-nseamnă omnia / Și comunisti să învățăm să fim”. Din tribune se serveste o convingătoare lecție de patriotism și competență culturală. Momentul de profunzime dovedit în catedrala ridicată peste recitarea poeziei lui Adrian Păunescu, „Pacient” împlinește imaginea acestei seri intruchipînd receptivitatea oamenilor deschisă prin marea lor dragoste de cultură.

Fantasticul Maramureș

Localități: Baia Mare, 7 mai 1983, orele 19, Sala Sporturilor; Sighetul Marmației, 8 mai, orele 19, Sala Studio; Baia Borsă, 9 mai, orele 19, Sala Casei de cultură.

Durate: 5 ore și 50 minute la Baia Mare, 6 ore la Sighetul Marmației, 5 ore și 5 minute la Baia Borsă.

Număr de spectatori: 7000 la Baia Mare, 1 000 la Sighetul Marmației și 1200 la Baia Borsă.

Calitatea spectacolelor: toate cele

trei manifestări din Maramureș s-au situat la un nivel ridicat al expresivității scenice. Au fost un triumf total!

Atmosfera: la Baia Mare atmosfera încalzită de la începutul spectacolului a fost transformată într-o puternică participare; la Sighet a fost caldă acasă; Baia Borsă ne-a pus în fața unui public ascultător, discret, deschis culturii vii, a spiritului tinăr.

Noutăți: au debutat Lucian Perța (umor) și grupul format din George Gheorghe Cotruș și Grigore Prodan (folk). Ducu Bertzi a cîntat în premieră piesa „Pe cine și cîte țărări” (versuri Radu Stanca) și Magdalena Finna a scos în public un cîntec terminat în timpul spectacolului la Sighet, „Elegie atlantă” (cîntări Adrian Păunescu); Ilie Ștefan a interpretat în premieră o piesă de chitară clasică, „Souvenir de paname”.

Aportul organizatorilor: Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Maramureș, tovarășului prim-secretar George Vaida, pentru modul în care a înțeles să integreze între preocupările lor pe acelea legate direct de necesitățile spirituale ale oamenilor. Foarte bun a fost aportul organizatorilor, al oamenilor din conducerea organizației de tineret, a primului secretar, tovarășul Viorel Deghid, care au făcut în așa fel încît falsele probleme să ne ocolească.

Oboseala acumulată în aceste zile de turneu, de loc ușoară, ba chiar dintre cele mai epuizante trăite de noi, desfășurată în condiții dintre cele mai diverse l-au făcut pe conducătorul cînaclului să pună pentru prima oară, acum și aici, cu toată seriozitatea, problema întreruperii turneului. Absența sa din scenă pe o perioadă mai întinsă a manifestărilor noastre a fost din acest punct de vedere absolut motivată. La Baia Mare, interesul arătat manifestării noastre pe perioada începutului său nu s-a concretizat într-o receptivitate așteptată. Mărturisim aici greutatea pe care au înfîmpinat-o aceia dintre noi, chiar dacă se numeau Iris sau Vasile Șeicaru, în încercarea de a comunica în răstimpul în care Adrian Păunescu n-a fost pe scena cînaclului. E clar pentru toți, cînaclul este și el o orchestră complexă și nu poate funcționa fără dirijor. Dar cu ce eforturi, cu cit consum fizic și mai ales nervos? În fine, la apariția sa, se produce răsturnarea atmosferei. Programăm cîntecele noastre de țară, exprimate în așa fel, încît conducătorul cînaclului afirmă: „Buletin de știri: la orele 23 în Sala Sporturilor a apărut un vulcan tinăr”. Adrian Păunescu mulțumește totodată fostului prim-secretar al județului, Gheorghe Pop, activist de partid și popor, căruia li datorăm redescoperirea cîntecului „Treceți batalioane române Carpații”. Dar nu doar entuziasmul s-a ridicat în această

Programul cînaclului

GALA 1 000 CONTINUA. În zilele următoare, pînă la sfîrșitul lunii, iubitorii de poezie și muzică tinără din județele Iași, Vaslui, Galați, Brăila, Buzău, Ialomița, Călărași și București vor avea prilejul să se întîlnească cu membrii Cînaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

CONFIGURAȚIA PROBABILĂ A TURNEULUI NOSTRU ÎN PERIOADA VIITOARE ESTE DECI URMĂTOAREA:

13 mai — Fălticeni, orele 19,00
14 mai — Pașcani, orele 19,00
15 mai — Iași, orele 14,30
16 mai — Iași
17 mai — Iași
18 mai — Iași
19 mai — Huși
20 mai — Vaslui

21 mai — Birlad
22 mai — Tecuci
23 mai — Galați
24 mai — Brăila
25 mai — Buzău
26 mai — Slobozia
28 mai — Călărași
29 mai — București, Arenele Romane
30—31 mai — Slatina

Cînaclul Flacăra regretă că, deși acceptase să susțină noi spectacole în județul Suceava, la Siret, Rădăuți și Gura Humorului, organizatorii au comunicat în ultimul moment că nu-și mai pot onora propunerile.

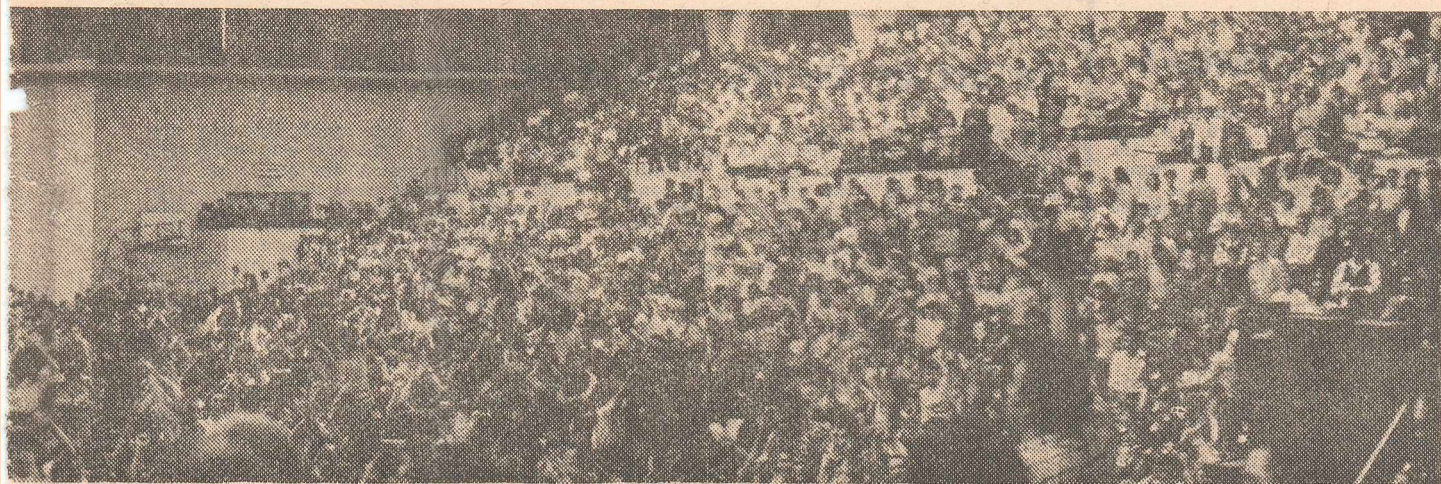
Topul Cînaclului Flacăra

Clasamentul cînteecelor cînaclului realizat în această săptămînă inițiază de fapt topul nostru realizat din scrisori. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile lor pe adresa redacției, sub mențiunea Topul Cînaclului Flacăra, alăturîndu-le talonului de participare. Iată configurația topului acestei săptămîni.

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	212
2. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	183
3. Totuși iubirea	Majay Gyözö	Majay Gyözö	151
4. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	112
5. Cîntec pentru Oltenia	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	109
6. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	68
7. Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	62
8. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	58
9. Maria	Costas Caracostas	Folclor grecesc	54
10. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	45

Titlurile pieselor clasate în ordine pe următoarele trei locuri, sub cele intrate în clasament, vi le oferim ca propunerii pentru topul următor: Să ne iubim (Gil Ioniță), Te salut generație în blugi (Pro Musica) și Telefon greșit (Ildiko Szabo).

VERETULUI REVOLUȚIONAR

parte la cotele unei maxime exigențe, ci și dovezile înclinației către profunzime au fost mai numeroase. Dacia și Fănică (ce nume adunate într-o aceeași semnătură) ne trimit un superb gând pentru marele revoluționar român Nicolae Bălcescu și tocmai din acest nord de țară. Și iată ce sugera dovada înclinației către istorie: „Cred că alături de duhul lui Iancu poate sta și duhul lui Nicolae Bălcescu. Vă rugăm să ne recitați „Bălcescu la gurile Dunării”. Cîntecele Maramureșului istoric, păstrate în tezaurul neprețuit al folclorului nostru sînt redactate aici. Duce Bertzi, păstrătorilor lor de miine, oamenii aceștia care, aflîndu-le, vor putea să le transmită apoi mai departe. Cineva își aminteste: „Vă mulțumesc și nici pe stadionul din Craiova nu ne-a uitat și ați zis despre noi ce n-ați zis despre nimeni”. Se referea, desigur, la acea strofă din Cîntec pentru Ottenia reluată și aici de-a dreptul extraordinar: „Salut fratern Moldova, Bucovina / Salut fratern Ardeal și tu Banat / Muntenie și Dobrogea senină / Și Maramureș neingenușiat”. Iar numele acesta, se pare pe deplin meritat, de urmașii bravilor păstrători de identitate națională din acest colț de țară, mai ales cînd își cîntă cu patos și bucurie valorile din afirmarea cărora președintele Nicolae Ceaușescu și-a făcut patetic program de viață și de acțiune. Păstrăm în minte imaginea acelei tinere păduri de brațe în legănare, purtînd lumini de cînstire și aducere aminte, cîntînd de dor de Eminescu, numele dorului nostru de cultură, într-un ritual rămas definitiv al acestei generații.

S-a legat însă Pur și simplu. Iată de ce manifestările noastre sînt intîmplări ale spiritului liber în proprie dezvoltare, în expansiune adaptîndu-și realității și adaptîndu-se la rîndu-i la datele realului.

Cea de-a treia manifestare programată în județul Maramureș ne-a prilejuit intîlnirea cu publicul din Baia Borsă, care s-a dovedit ascultător de la un capăt la altul, receptiv, fără extreme. A fost din acest punct de vedere un cald spectacol, ale cărui forme de relief au fost determinate de scenă, într-o măsură mai mare în raport cu participarea sălii. Totuși, publicul acesta de mineri și țărani, binevoitori și decenti, ne-a creat o senzație reconfortantă. A doua zi, înainte de plecare, curiozitatea ne-a împins să ne alăturăm conducătorului cînaclului, pentru a vedea cu ochii noștri minunea ieșită din miinile țaranului român din Borsă și sus în munte, în acest colț de rai coborît pe pămînt, a avut loc o emoționantă intîmplare. Ea avea să se replete la coborîre, cînd țărani de la poale ne-au așteptat, invitîndu-ne să le călcăm pragul casei lor. Aici, la Mihali Grigore, înconjurăți de întreaga sa familie, cîntecul lui Valeriu Penișoară „Copii de țărani” avea să ne miște cel mai mult. Și tot aici, sentimentul utilității faptelor noastre ne-a reîncărcat parcă rezervoarele de afectivitate. Deci — dacă sănătatea și puterile ne vor mai ține — la drum!

Crai nou, Crai nou

Localitatea: Vatra Dornei, 10 mai 1983, orele 18,45 minute, Sala cinematografului din localitate.

Durata: 5 ore.
Număr de spectatori: 1.000.
Calitatea spectacolului: foarte bună.
Atmosfera: senzație de intimitate în momentele de profunzime, dăruire fierbinte în momentele care cereau participare.

Noutăți: chitariștii noștri de rock au interpretat piese pentru chitară clasică, la ideea lui Adrian Păunescu de a le proba calitățile și formația profesională.

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Am intrat pe teritoriul județului Suceava cu sentimentul că nu am fost dorii. La Vatra Dornei însă, sala cinematografului, neîncăpătoare pentru o astfel de manifestare, era plină cu mult înainte de ora de începere. La 18,45, conducătorul cînaclului hotărăște începerea spectacolului, pentru a oferi oamenilor mai mult, răspunzînd astfel acestei dovezii de devotație față de cultură. După evoluția trupei Iris, cu Florin Ochescu în postura de lider absolut (chitaristul Ion Olteanu lipsește de mai multă vreme, nemotivat și cu totul reprobabil, iar pentru faptele sale de indisciplină repetată a fost exclus din cînaclu), Adrian Păunescu are o idee ce pare a fi mai adecvată ambianței decît rockul în manieră hard, practic de trupele noastre. Astfel, tot ei, chitariștii de rock, au venit în fața microfonului să dovedească cu o chitară acustică că virtuozitatea lor nu este o aglomerație haotică de formule, ci dezvoltarea unei culturi muzicale temeinice. Pe rînd, Ilie Ștefan (cel mai bun la acest capitol) Florin Ochescu, Alexandru Zărnescu și Ilie Adrian, se transpun învingînd șocul surprizei, în interpreți de clasic. Apoi, Dietrich Krauser face dovada extraordinarelor sale calități, interpretînd o improvizație la chitară bas. Ideea prinde la public și este extinsă și asupra celorlalți instrumentiști de valoare ai cînaclului. Ionuț Văduva alege fragmentul „Cu care ar trece în paradisi”, motive folclorice românești și — la sugestia lui Adrian Păunescu — citeva acorduri din nemuritorul „Crai nou” al lui Ciprian Porumbescu. Cel mai în formă dintre bateriștii noștri, Ion Dumitrescu, de la Iris, face și el o demonstrație de virtuozitate, rotunjind această idee, care l-a luat pe mulți prin surprindere, dar care a reafirmat caracterul de intîmplare al manifestării noastre. La cîntecele lui Costas Caracostas, atmosfera devine una de comunicare totală. Cîntiva dintre membrii cînaclului, sub conducerea lui Grigore Bujor Hariga, de la Pro Musica, dansează, iar cei din sală, cum pot, cum nu pot, îi imită. Cîntecele lumii, cîntecele păcii, dar și cîntecele de țară, ne descriu întreaga imaginea entu-

ziasmului declanșat de manifestarea noastră. Faldurile tricoului desfășurat aici peste chipurile din care se plămădește, ca o atitudine mai degrabă, decît ca un argument, acordurile muzicii lui Ciprian Porumbescu, învăluind versurile despre Bucovina ale lui Adrian Păunescu „Nu candidez pentru scaune înalte, / Nu mă doare de temenele ridicole splina, / Atît mai doresc de la viață — vacanța finală / Să mi se-nîmple în Bucovina.” Au dat culoare acestei intîlniri dense, prima din șirul celor propuse în județul Suceava.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Selea care devine izvor

Localitatea: Cimpulung Moldovenesc, 11 mai 1983, orele 19, sala Casei de cultură.

Durată: pînă la ora transiterii, 5 ore
Număr de spectatori: 1.500, în sală, alături de uși și pe scenă.

Calitatea spectacolului: extraordinară

Atmosfera: frenetică și competentă. Nu ne-a fost dat nicăieri să vedem o atmosferă atît de fierbinte și tulburătoare la începutul unui spectacol ca aici.

Noutăți: au debutat grupul Magnolia (Cecilia Gheorghe, Mihaela Popovici și Cătălina Bolohan, Cornelia Danieluc, Dana Lăcățiu, Angelica Gramsim și Cristian Dirlirău).

Aportul organizatorilor: bun.

Cînaclul Flacăra evoluează la Cimpulung Moldovenesc într-o atmosferă fierbinte. Multimea este așa de mare în jurul sălii încît ne dă impresia că din motive stranii publicul nici n-a intrat încă în sală. Vom afla în curînd că sala este arhiplină iar cei de afară ar dori să intre (o parte a și intrat ocupînd toate spațiile libere de pe scenă). Publicul din sală este așa de paletic că participă la evenimentul ce se numește Cînaclul Flacăra încît nici nu poți să definești modul său de a se manifesta: cîntă, dansează, se bucură, freamătă, tace cînd e de ascultat.

Sînt mulți oameni afară, mulți oameni în sală și o trăsătură ce-i unește — selea nebună de artă și nu de orice fel de artă. Iată ce scrie un elev într-un bilet modest venit la Adrian Păunescu din mină-n mină: „Dragă Adrian, mă numesc Găman Silviu, sînt din Caracal — Olt, iar în prezent învăț la Liceul silvic din Cimpulung Moldovenesc. Îți scriu pentru că iubesc mult muzica tinăromânească și ca mine sigur sînt și celelalte mii de tineri din România. Aș vrea să vă

spun că iubesc enorm cîntecele despre țară, partid, libertate și spirit nou. Vă spun sincer, ascult toate emisiunile de joi seara, mi-a plăcut enorm emisiunea din 26 ianuarie, m-au impresionat pînă la lacrimi acele cîntece despre țară, partid, despre eroii noștri, de la Ștefan la președintele Nicolae Ceaușescu. Parcă aș vrea ca această seară să nu se mai sfîrșească și cînaclul să fie parcă tot timpul!”

Molipsiți de entuziasmul, puritatea și căldura publicului, membrii cînaclului se dăruie total și evoluează așa cum o fac cînd sînt singuri și cîntă doar pentru ei, cînd sînt prea fericiți sau prea triști sau au o sărbătoare a lor. Tatiana Filipoiu a cîntat în seara aceasta așa cum n-am mai auzit-o vreodată cîntînd. Vocea ei, asemănătoare unui pîru cristalin de munte, deosebit de frumoasă, așa cum remarcă la unul dintre spectacolele Dan Iordăchescu, dar rece ca apa pîrului cu care seamănă, devenise caldă, emoționantă prin acest fior impus de spectatori. Grupul satiric Mesaj s-a întrecut pe sine stîrnind chiar și hazul și aplauzele membrilor cînaclului. Dacă despre o voce se poate spune că este genială, acest calificativ îi se potrivește fără rezerve Mihaelei Popescu, cu al său cîntec de jale, în celelalte cîntece — vocea ei e mai rece și distantă. Membrii trupei Flapo trebuie amintiți nu numai datorită muncii lor, mai intensă decît a celorlalți colegi, avînd în vedere faptul că ei sînt prezenți mereu în spectacol, acompaniînd cu mult talent pe cei care evoluează, dar sînt ei înșiși soliști talentați, cunosători fără rezerve ai instrumentului la care cîntă. Alexandru Zărnescu parcă se joacă atunci cînd își ia în mînă masiva sa chitară dublă, Ibanez sau Cunoaste meserie, nu glumă și cînd spun asta mai pot afirma că acest meseriaș excelent este de fapt un artist. Orice debutant atunci cînd Alexandru Zărnescu îl acompaniază se liniștește, devine mai sigur pe el. Oricare dintre membrii trupei ar putea susține cu brio un recital. Nu știu dacă acum se pot face ierarhizări, dar o trupă foarte bună, care știe multă muzică și interpretează cu simțire și talent este trupa timișoreană Pro Musica, al cărei solist, Dietrich Krauser, atrage atenția prin calitățile particulare ale vocii sale și execuția plină de excepțională măiestrie la chitară sa bas. Ilie Ștefan, șeful formației, este exemplu de corectitudine, muncă și cultură muzicală. Pentru el muzica nu mai are multe taine. Spuneam muzica, fiindcă l-am auzit interpretînd și muzică clasică și o făcea cu același talent. A revenit în cînaclu de cîntiva timp Valeriu Sterian. El cîntă în seara aceasta cîntece ce ne poartă cu 5 ani în urmă, amintindu-ne de cînaclurile de altădată, mai altfel dar frumoase, teribil de frumoase. „Doamne, vino, doamne, / să vezi ce-a mai rămas din oameni” (Nopti). Totuși, trupa nu-l favorizează. El e folkist. Fiînd la ora entuziasmului pot vorbi, de ce nu, despre trupa Voltaj ca despre o trupă cu un solist comparabil cu cei mai buni din lume și despre compozitor, Adrian Ilie, ce se potrivește de minune stilului de muzică pe care trupa îl abordează și mai ales solistului Cristian Minculescu. Este ora la care articolul trebuie transmis. Regret că trebuie să închei și totuși n-o fac pînă nu încerc să prezint ceea ce văd. Ușile s-au dat în lături, lumea de afară ia contact cu sala. Acum cei de afară, departe, aud prin ușile deschise. Publicul în picioare cîntă și aplaudă eroii neamului, Ștefan, Mihai, Iancu, Ceaușescu. În sală, majoritară este, ceea ce Adrian Păunescu numește, generația născută după Congresul al IX-lea al partidului, o generație fără complexe și străină de dogmă, pentru că a fost nutrită din părinți eliberați de complexe și dogmă.

„O generație care va impune probabil în lume un mod românesc de a fi”.

ELENA GRECESCU

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933.

Anunțăm un eveniment artistic de excepție

Prima consemnare: costumele membrilor ansamblului artistic Rusca al studenților din Hunedoara au fost împrumutate, pentru o cit mai deplină autenticitate, de la pădureni din Munții Polana Ruscăi.

A doua consemnare: jocurile de brio ale ansamblului artistic Doina Timișului al studenților din Timișoara au fost învățate la fața locului, adică la horele din satele întregului Banat, și au intrat în concurs numai după ce sătenii au confirmat că ele sînt jucate exact așa cum au fost ele dintotdeauna.

A treia consemnare: toate, dar absolut toate piesele au fost avizate ca strict autentice de un larg juriu alcătuit din somitățile folcloristicii noastre contemporane între care Mihai Pop, Dumitru Pop, Emilia Comisel, Teodor Vasilescu, Vasile Crețu, Traian Mărza, Octavian Păun, Vasile Adăscăliței și Ioan Chiș Șter.

Deci, sub titlul Studenții omagiază folclorul românesc, ni se promite, pe o durată de trei zile, adică luni-16, marți-17 și miercuri-18 mai, la Sala Palatului, începînd cu orele 20,00, un veritabil recital folcloric de o autenticitate fără cusur.

Deci, protagoniștii acestei tentative,

pe care, deocamdată, o anunțăm și pe care o vom urmări cu sufletul la gură pentru a o relata cu lux de amănunte în numărul viitor al revistei noastre, sînt studenții, studenții-artiști amatori, tineri care, de peste 10 ani, sub supravegherea Societății studențești de etnografie și folclor s-au întîlnit și au susținut an de an, în diverse centre universitare din țara noastră, Festivalurile artei și creației studențești. În acest an, recent, în aprilie, Festivalul a avut loc la Tirgu Mureș. Dată fiind reușita sa, reușită asigurată de valoarea interpretativă, dar mai ales de autenticitatea tuturor pieselor intrate în concurs, care autenticitate, la rîndul ei, a fost confirmată de părerea specialiștilor și cercetătorilor de folclor din țara noastră, s-a luat hotărîrea ca laureații de la Tirgu Mureș să ofere marelui public din Capitală trei spectacole strîns legate între ele, astfel încît să fie reproduse pe scenă obiceiurile privind nașterea, viața, munca, nunta și moartea la români. În consecință, cele trei spectacole, despre care e bine să spunem că vor fi filmate în întregime pentru a fi depuse în arhiva de aur a Televiziunii române, se vor intitula Bună dimineața, omule, Elogiul vredniciei și Bucuria roadelor.

Ultima, deocamdată, consemnare: sîntem convinși că în fotoliile Sălii Palatului se vor afla toți marii iubitori ai artei populare, ai folclorului.

VICTOR NIȚA

Cînaclul Flacăra
al Tineretului
Revoluționar
TOPUL
MUZICII TINERE
Talon de
participare
nr. 2
mai 1983

Cartea de literatură. Citeva observații de structură

O primă condiție a manualului de literatură din liceu este aceea de a forma și nu a informa. Manualul de clasă a IX-a, deși are o documentație bine pusă la punct, realizează o abordare simplistă, prozică mai mult pe plan orizontal a fenomenelor literare, cu preponderența istorismului, în defavoarea esteticului. De aceea el nu oferă instrumentele de lucru necesare elevului în efectuarea comentariilor literare. O carență fundamentală o constituie faptul că acest manual nu are încă un capitol rezervat noțiunilor de teorie literară. Acest neajuns pornește și de la programa analitică care recomandă rezervarea doar a 4 ore pentru recapitularea noțiunilor de teorie literară din gimnaziu și nici o oră pentru cunoașterea noilor noțiuni de teorie literară necesare realizării comentariilor literare și a sarcinilor metodice recomandate de aceasta. Nu este cazul să dezbaterem modul superficial și neconcludent în care sunt prezentate noțiunile de teorie literară în clasele gimnaziale (vezi Convorbiri literare nr. 12, a XII-a/1982), dar nici să punem elevul în situația de a nu putea înțelege și interpreta imaginile artistice din cadrul operelor literare. Când se cere analiza mijloacelor și procedeele artistice, programa face trimiteri imprecise, de tipul „Utilizarea schemelor din manualul de teorie literară”, dar care este manualul de teorie literară, ce tip, ce profil? rămâne de văzut. Abia la clasa a XII-a se recomandă manualul de teorie literară pentru liceele de filologie. Pentru îndreptarea situației am propune alcătuirea unui capitol sau chiar a unui manual de teorie literară, atașat celui de studii literare. De asemenea, ar fi necesar ca în clasa a IX-a să se rezerve o oră pe săptămână pentru studii literare. În acest fel elevul își poate însuși instrumentele necesare de lucru, pentru a pătrunde esența fenomenului literar, răspunzând și exigențelor pe care le reclamă comentariul pe text, în cadrul orelor de literatură. Astfel, elevii vor face comentarii superficiale, nu vor ajunge la înțelegerea deplină a textului și în final nu vor putea beneficia de valențele formative ale acestuia.

Un alt aspect de principiu este acela că manualele nu sînt alcătuite după o concepție unitară. Cele pentru clasele a IX-a, a X-a și a XII-a, rămîn credincioase istorismului, iar manualul de clasă a XI-a abordează, am putea spune, structural fenomenele literare, reușind redarea acestora pe curente literare. Credem că și celelalte manuale ar putea realiza o prezentare a evoluției literaturii pe bază de structuri și teme sintetice, oprindu-se mai mult la analiza unor capodopere ale literaturii noastre: „Alexandru Lăpușneanu”, „Lucașfăruș”, „Amintiri din copilărie”, „O scrisoare pierdută”, „Baltașul”, „Ion”, „Morometii” etc.

Lipsa unei concepții unitare în realizarea manualelor este evidențiată și prin repetarea nejustificată, probabil în lumina principiului concentric, a unor curente literare, prin reluarea în studiu a unor

personalități ale culturii și literaturii și chiar a unor opere literare, fără cîștiguri instructive și formative deosebite. De exemplu, curentele umanismului și iluminismului se predau în clasele a IX-a și a XI-a; Dimitrie Cantemir, personalitate multilaterală a culturii și literaturii române se predă și în clasa a IX-a și în clasa a XI-a; Tudor Arghezi se predă în clasa a X-a și în clasa a XII-a; Amintiri din copilărie se predă în clasa a IX-a și în clasa a XI-a. Aceste aspecte evidențiază în primul rînd supraaglomerarea manualelor și supraincercarea elevilor.

Curentele literare prin natura lor complexă sînt mai greu de însușit în clasele a IX-a. Umanismul și iluminismul necesită o pregătire filozofică, o cunoaștere a literaturii universale, apoi reclamă existența unor capacități intelectuale, de analiză și sinteză. Abia manualul de clasă a XI-a poate oferi o imagine mai aproape de realitate a acestor curente, iar elevii dispun de capacitățile de înțelegere a lor. De aceea considerăm că ar fi mai nimerit ca aceste curente să se studieze în clasa a XI-a. Manualul de clasă a IX-a face doar un istorism, vorbind despre umanism sau despre iluminism. El ar putea cuprinde în schimb mai multe texte din literatura veche, comentate, ca și din Școala ardeleană, în prezentarea cărora să se evidențieze ideile umaniste și respectiv iluministe. Dimitrie Cantemir ar putea fi predat în clasa a IX-a cu operele de bază, fără a mai fi reluat și în clasa a XI-a. „Amintiri din copilărie” ar putea fi comentată mai temeinic în manualul de clasă a IX-a, nu și în clasa a XI-a, mai ales că ea mai este studiată și în clasele gimnaziale. Indicațiile metodice ale programei analitice referitoare la această operă pentru clasa a IX-a și a XI-a nu prezintă mari deosebiri și ar putea fi realizate temeinic în clasa a IX-a, evitînd supraîncărcarea manualului, de clasă a XI-a. „Scrisoarea III” de Mihai Eminescu, după ce este studiată în clasele gimnaziale, se predă și în clasa a IX-a tot prin evidențierea mesajului patriotic și a mijloacelor artistice, accentuîndu-se în clasa a IX-a, după indicațiile din programă, aspectele romantice. Fără a nega valoarea operei, am considera că nu mai este necesară restudierea ei în clasa a IX-a, unde am propune, ca manual să conțină poezia „Epigoni”, prin care poetul își definește concepția sa.

Descongestionarea manualelor prin evitarea repetărilor inutile a unor opere ar putea facilita promovarea unor scriitori destul de valoroși, care nu știm de ce nu-și găsesc locul în nici un manual cum ar fi: Cezar Petrescu, Agărbiceanu și alții. În acest fel, manualele pot oferi elevilor o imagine globală și completă asupra evoluției fenomenului literar românesc, pe calea realizării sarcinilor formative impuse de obiectul literaturii.

Prof. DAN NECULA
Liceul industrial Sînci

Noua noastră școală

Un act de cultură: prețuirea valorilor

Miercuri, 4 mai a.c., la Liceul nr. 1 de filologie-istorie din Capitală a fost sărbătorită: s-au împărțit premiile obținute de elevii la faza finală (pe țară) a concursurilor școlare. Din cei 24 de participanți, 18 au obținut, în total, 23 de premii și mențiuni. Din unghiul acestor rezultate, liceul respectiv s-a clasat, cum ne-a spus tovarășa inspectoare Monica Dumitrache, de la municipiu, pe primul loc în Capitală, iar la limba engleză această înțietate a dobîndit-o detașat. În cadrul aceleiași festivități au mai primit distincții alți 23 de elevi care, conform regulilor stabilite, n-au mers la finală, dar obținuseră premiul întâi la faza penultimă, pe Capitală. Prin bucuria sinceră încercată de întreg colectivul școlii, splendida performanță a dat un aer de căldă festivitate de familie împrejurării. În fața tuturor claselor, adunate în curtea interioară ca să-și aplaude reprezentanții, laureații au primit premiile din mina distinsei profesoare Eleonora Popescu, directoarea liceului, care i-a sărutat pe fiecare ca pe propriu-i copil întors victorios dintr-o confruntare de mare prestigiu. Șapte dintre finaliștii au obținut premiul întâi (trei numai la engleză). Liliana Tătaru din clasa a XII-a B a obținut un premiu special și premiul întâi pe țară pentru cea mai bună lucrare de franceză.

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului, tovarășa inspector general dr. Constanța Bărboi a citit în fața careului festiv o scrisoare adresată directorului liceului, în care sînt adresate felicitări elevilor și întregului colectiv didactic, scrisoare semnată de prof. dr. docent Iosif Tripsa, secretar de stat la M.E.I. Nobletea gestului este dublată de încărcătura emoțională cu care, în cuvinte simple, frumoase și puține, un profesionist al catedrei pe care viața și meritele proprii l-au propulsat în ierarhia școlară, găsește, iată, citeva clipe să răspîndească printr-un omagiu, atunci cînd trebuie, truda și dăruirea tăcută a unor colegi întru slujirea școlii românești. Dincolo de adresa oficială ce se va păstra de acum în arhiva de onoare a școlii, un asemenea gest are caratele emoției calde cu care elevii de azi își vor aminti toată viața, și vor povesti copiilor și nepoților lor, peste decenii — cînd, desigur, un coleg de generație al lor sau al copiilor lor va munci în biroul de la minister de unde vine astăzi scrisoarea — cum erau prețuiți admirabilii lor dascăli care i-au pregătit pentru viață, înainte de sfîrșitul mileniului al doilea. Pe nesimțite, festivitatea din curtea liceului bucureștean a devenit una din cele mai frumoase ore de dirigenție din viața acestor elevi. O oră în care participau la un act de cultură: prețuirea valorilor.

La sfîrșit, tovarășa inspectoare Constanța Bărboi a ținut să ne spună: „Între liceele de filologie-istorie din țară, Liceul

„Iulia Hașdeu” este unul din cele mai bune. Colectivul didactic este exemplar, atmosfera de muncă din școală deosebită. Elevii au, tocmai de aceea, o comportare ireproșabilă. Nu întîmplător este o concordanță între rezultatele de la concursuri și cele de la admiterea în facultăți. Aici sînt promovate valorile reale și cresc în această școală multe valori. Și mai trebuie spus ceva: calitatea profesională, morală a directorului este determinantă. Asta este hotărîtor pentru viața unei școli. Profesoara Eleonora Popescu, directoarea, de aici, este un strălucit exemplu de director. Mai are cîțiva ani pînă la pensie într-o carieră de o viață închinată total școlii. Dar întreg colectivul este admirabil și muncește extraordinar”.

Succesele remarcabile au obținut elevii Liceului „Iulia Hașdeu” și în anii trecuți la concursuri. Mulți din laureații finaliști de anul acesta sînt la a doua, la a treia participare în finală. Și nu este vorba de elevi care sînt buni la o singură materie. Profesoara de fizică Ana Paliu are cei mai buni elevi în clasa a XII-a B — clasa care a dat cei mai mulți laureați — și ne-a spus că acești elevi învață foarte bine la toate materiile.

Dar, apropo de numele școlii! Din respect pentru tradițiile acestui liceu de mare prestigiu, în care dincolo de materiile din catalog, se învață bine cultul muncii și al valorii, îmi îngădui să sugerez respectuos celor în drept reșezarea pe firma școlii din Obor a vechii denumiri: Liceul „Iulia Hașdeu”. Oricum, toată lumea îl numește astfel, de la trecătorii de pe stradă pînă la inspectorii școlari. Dacă nu știți cum să ajunși la Liceul de filologie-istorie nr. 1, poți afla în orice stație de tramvai. Dar cu condiția să întrebi de Liceul „Iulia Hașdeu”. Și poate nicidecum școala nu și-a meritat mai mult numele strălucitoarei fiice a celebrului savant și scriitor decît acum, la ora acestor performanțe ale atîtor valori tinere care îi sporesc faima.

În biroul directorului, am rugat-o pe profesoara Eleonora Popescu să-mi spună numele profesorilor care i-au „antrenat” pe performerii de anul acesta. Și, reîntors într-o bancă nevăzută, ca pentru a le săruta miinile primilor mei învățători, Sevasta și Ion Gherghinescu, am scris cîminte, ca atunci, după dictare, aceste nume de oameni minunați, de slujitori ai catedrei împătimiti în dragostea lor pentru copiii țării: Manuela Nae (engleză, trei premii întii), Anca Papastate (franceză, două premii întii), Magda Stăncuți (engleză), Astrid Rodineiu (română), Florica Vintilă (istorie), Polixenia Ardeleanu (istorie), Dorina Bolard (economie politică), Maria Voievod (filozofie), Ion Mierlă (geografie).

DORIN GHERGHINESCU

Biblioteca în aer liber

Incurcă — lume

Vai, ce dulce e acest incurcă-lume! El suride, el nu contestă niciodată nimic, el nu critică, el nu condamnă, el nici de afirmat nu afirmă, el va rezolva, el chiar miine, el are planuri mari, el e, înainte de orice, un băiat bun. E și politicos, e și binevoitor, le spune sărut-mîna văduvelor și orfanilor. Chiar și măcă-si îi spune sărut-mîna. Chiar și nevastă, în cite-o duminică.

Vai, ce dulce e! Și vai, surpriză, ce amare sînt chipurile celor cu care lucrează, șefii ori subalterni. Ca să nu mai vorbim de solicitanții care-i contemplant palizi suris și dau din cap că da, sigur, or să mai aștepte, ce altceva au ei de făcut pe lume decît să aștepte: o lună, un an, un secol... La urma ur-

mei, femeile pot să nască și în luna a treisprezecea de ce să se grăbească, grîul o să răsăre la larnă, zăpada poate face și ea o cerere de aminare — în fond e numai apă chioară, nu? Și, lucru de neînteles, se întimplă ca vreunul dintre solicitanții, ajuns la capătul răbdării, să se infurie, să amenințe, să spună vorbe grele. Vă imaginați că dulcele nostru amic se supără? Nu are nici un motiv — și apoi supărarea face rău la ficat. Vă închipuiți că-l dă afară din biroul lui furios, sau — mă rog — că-l invită politicos să iasă? De ce? Consum de nervi! Se uită surizător la insul mînios, îl face un semn amical cu mîna, și pleacă. Pleacă din propriul lui birou, lăsîndu-l pe celălalt în pace și singur-

tate. Cînd revine, după o lungă pauză petrecută la bufet, furiosul s-a declarat de mult învins, ba chiar se simte vinovat că l-a obligat pe bietul om să-și părăsească locul de muncă, l-a dat afară din propriul său birou, culmea! Și păgubașul se duce acasă trăgîndu-și palme autocractice, în timp ce Incurcă-lume continuă să-și vadă de treabă.

Adică să nu-și vadă de nici o treabă. Pentru că nu se pricepe. Și nu știe decît să incurce lumea, pentru că dulcele Incurcă-lume chiar incurcă mica lui lume! O incurcă rău — și uneori nici zece oameni pricepuți nu pot drege ce-a stricat nepriecut.

El e etern. Pretutindeni, în timpuri și în spații, au existat oameni puși să facă o treabă cu care nu aveau nici în clin, nici în mîinecă; și totdeauna s-au prefă-

cut c-o duc la capăt, și niciodată n-au dus-o nicăieri. Da, Incurcă-lume e etern, dar chipul lui se schimbă. Acum vreo douăzeci de ani era hoștărit și brutal. Astăzi, „s-a adaptat”: e mai degrabă sfios (cînd nu se-nfurie), cumsecade (cînd nu e vorba de portofelul lui), dispus să cocolească lucrurile, să caute o cale, chiar să găsească o soluție, fie și proastă dar soluție să fie. Are alte griji decît să-și facă rău. El nu vrea decît să-i fie lui bine. De ce să-și capete reputația dăunătoare ca e în stare să „calce pe cadavre”, cînd are la îndemînă arme cu mult mai blinde, cum ar fi un gîngăș transfer, o retrogradare — care e nu-e chiar-retrogradare, ci seamănă chiar cu o avansare (îndărăt, niscal șicane mititele de care te poți feri cu atîta ușurință lîpsînd din drumul lui... Că toată lumea păgubese-

te de pe urma sa, asta se știe. Da, dar el nu e o bestie, și tocmai de aceea de ce să nu accepțăm ideea trandafirică că ar fi chiar un om de ispravă; și atunci de ce nu ar cere chiar el să fie luat din locul unde nu are ce căuta și pus acolo unde s-ar pricepe să facă față? Pentru că incompetență absolută nu există.

Aceasta ar fi viziunea ideală asupra lucrurilor. Dar lumea e cum e! Incurcă-lume poate fi înlocuit — ceea ce se și întimplă uneori, și operația nu e nici blindă, nici plăcută. Pentru nimeni. Numai că acesta e un final, iar important e începutul: de ce să fie transformat un ins oarecare, util societății, într-un antipatic Incurcă-lume și să nu se militeze consecvent, din clipa în care se creează locul pentru găsirea omului potrivit? S-ar face o

mare economie, nu numai de timp și de bani, ci și de tristețe. Pentru că, să nu uităm, viața unuia care nu știe decît să incurce e, de fapt, în ciuda aparențelor, ratată. O viață de ins crispat, tracasat, neștiind cum să se poarte și făcînd unecori, din stîngăcie ori din lașitate, nedreptăți pe care el însuși le regretă. Ideal ar fi ca oamenii de bună-credință să fie scutiți de posibilitatea de ratare pe care le-o oferă o muncă mai presus de puterile și de priceperile lor. Să facem economii la tristețe, la nefericire? Sigur! Cu atît mai mult cu cît — în cazul dulcelui Incurcă-lume — e vorba nu numai de nefericirea celor pe care-l incurcă, ci și de nefericirea lui personală.

Și atunci — să-i compătimim? Ei nu, nici chiar așa...

FLORIN MUGUR

Fermecat de pictura

lui Botiș

(Urmare din pagina 9)

Itatea ei, discretă ei atingere de vizualitate a spectatorului creează o sordialitate pe care nu o putem defini prin noțiune ci numai prin interacțiunea dintre punctul de emisie format din planul tabloului și punctul de recepție al contemplantului implicate în actul estetic.

Distingem citeva direcții majore în universul pictorialului.

Una mi se pare a fi atmosfera dealurilor și satului natal care fără să mai fie figurativă, prin vivacitate, nu este nici abstractă.

La locul de ruptură dintre concretețea aproape fosforescentă a culorilor și raporturile așezărilor lor pe plan, găsim un mod de a înțelege această imbinare

fericită dintre tradițional și modern, tradiționalul fiind abordat d.p.d.v. modern, iar spațiul modern, cel al raporturilor, avînd cea angulație de tip grec amintînd de civilizația minoică.

Esențial în această pictură este ceea ce elimină ea din real și ceea ce adaugă ea realului păstrînd prin conexiune un echilibru tulburător.

În cazul picturii lui Teodor Botiș, tablourile mici mi se par cele mai impresionante pentru că ele creează un modul de concentrație și de reverberație rar întîlnit, ca să zicem așa — un fel lasere concentrînd culoarea-n miezul lor și desființînd practic d.p.d.v. coloristic tot mediul ambiental.

Verdele lui aparte, cărămizurile și alburile se vădesc a fi de excepție.

Un singur de astfel de tablou, pus singur pe un zid, iradiază brusc toată încăperea.

Expoziția ideală pentru Teodor Botiș ar fi aceea compusă dintr-un șir de camere goale conținînd cite un singur tablou în ele.

O altă linie, mai bine zis o altă direcție convergentă în arta pictorialului ne apare a fi studiul naturii statice.

Natura statică e un fel de a zice în cazul tablourilor lui, pentru că natura statică în ceea ce-l privește e mai mult o temă.

Aici culoarea își înțește dramatismul ei iar suprafețele au o ruptură mai netă între ele decît în cazul dealurilor.

Drumul de la real la real se face prin citeva unghiuri și dacă nu le observi prea atent și nici nu e cazul să le observi prea atent, caleidoscopul îți joacă festa schimbării de aură.

Predominant în această direcție este tipul de dramatism hieratic. Și aicea hieratismul este stîrnit nu de dimensiune ci de solemnitatea discretă amintînd de ritualul mesei cu străvechime de fond dacic.

O preluare extraordinar de discretă a citorva motive dacice așa cum s-au descoperit ele pe cioburi, transfigurată de vigoarea neîntrecută a culorilor, sugerează un fond istoric etern al reprezentărilor.

Aș vrea să spun cite ceva despre cu-

loarea cu totul aparte sau mai precis despre tipul de culoare folosit de Teodor Botiș în tablourile lui.

Versurile lui nu descînd din tipul de verde static, net, fîmvisit, sau din cel dulce, melodos, ci au ceva din acel verde al frunzelor bătute de vînt, neîpător dar intens.

Alburile lui au ceva de viscol iar cărămizii ceva din cea stranie culoare a vasului în secunda în care se sparge.

În fine o altă direcție în aparență mai calmă este aceea a portretisticii.

Și aici ca și în celelalte tablouri apar disjunții între model și reprezentare, cu precădere în tabloul ce reprezintă o femeie a cărei mină abia se distinge de fond creînd net sentimentul translației de la real la real, de la plasmă la materie.

Din același tip de spiritualitate, dar cu totul și cu totul alte mijloace, al unor pictori ca Ion Pacea și Alin Gheorghiu, Teodor Botiș se impune ca unul dintre reprezentanții de seamă ai noii școli moderne românești de pictură.

Tablourile lui mă tulbură și mă incită și de cite ori i le văd sau i le revăd, nu mă satur să le privesc.

atelier literar

G. Dumitrescu

Cara Draga : Vă mulțumim pentru vorbele bune pe care ni le adresați. Din păcate, nu vă putem răspunde, cel puțin deocamdată, „cu aceeași moneadă” și, firește, nu ne-am putea gândi să vă jignim buna — credință cu niște formule de complexitate ocazională. Paginile ne-au dezamăgit, prin verva lor artificială, forțată, debilitând o jenantă colecție de banalități și locuri comune din repertoriul și la nivelul tristelor programe distractive TV. Sperăm să putem înregistra în viitoarele texte o creștere semnificativă a controlului și exigenței de sine.

I. Tătar : Mai limpezi și mai cursive, parcă, mai consistente și mai inspirate, în general. O serie de pagini interesante, demne de atenție, în ultimele trimiteri : „Majorat”, „Nardis”, „Omul sub vremuri”, „Pobreașan” (oribilă vorbă !, nu există oare un echivalent românesc ?...), „Pseudosofism”, „Interviu”, „Păpușă”, „Cercul”. (Din păcate, multe din ele au unele accente și locuții indezirabile, după cum știți.)

Bogdan N. — Sibiu : O scrisoare cu mare risipă de vorbe, niște versuri discursive, neînsoțite, câteva proze imitând servil, cu stingă și ignoranță (uneori maimuțărind, cu fel de fel de „trabucuri”, „Marlipi” și „O. K.”...) proza scurtă americană (de la care, firește, se poate învăța cite ceva, dar nu în acest mod !...).

L. Munteanu Hg. : Am folosit, ca de obicei, exact numele pe care l-ați indicat dv.

T. Mataxa : Neașteptat de slabe, inconsistente.

J. Ștefan : Lucruri firave, anodine, mai aproape de foiletonul și reportajul gazetăresc. Ceva mai infiripată, „Zăpada albas-

tră”, dar încă prea risipită în detalii și relații fără aport.

Lena Roman-Petru : Un condei indeminatic, alert, inteligent (se vede și din versuri și, mai ales, din scrisoare). Care va fi cea mai potrivită cale de exprimare a sa, asta va trebui să căutați dv., merită osteneala. Nu trebuie să înțelegeți că drumul poeziei poate să rămână în afara acestor căutări (în „Abur secundar”, „Accident pluvial”, e ceva...), dar întrebarea de care pomeniți („unde e focul ?”), rămâne, trebuie să recunoaștem, foarte justificată !...

Mircea Antoniu : Nu putem trage o concluzie : probabil că în textele dv. (netrimise nouă) se mai află și altceva decît nesfârșite filozofări ieftine, banale, plicticoase (adică : niște întâmplări, niște personaje, analiză, acțiune etc.), care să le facă să semene a proză.

A. Lăscău : Se poate spune, într-adevăr, despre noile texte, că „soareci cenuși migrează spre Cuvint / Rozindu-i, coloanele sensului...” Un plus (alarman, în perspectivă !) de negură, de „soareci cenuși”, de ezitare (comodă ?) în pragul cristalizării revelatoare (de inoportune repetări, chiar — v. „miracolul sublim”). Mai bine, în : „Dar vesnicia”, „Cintecul lor e o ploaie (?)”, „Exist”, „Se lăsase întinerieul”, „Vis romantic”.

Felicia : Aveți dreptate, în ultima scrisoare (Silone zice undeva, citat într-un moto : „nu ne putem dărui înainte de a ne aparține”, sau cam așa ceva...). Cîteva pagini bune și foarte bune, din ultimele plicuri : „Sentimente”, „Testament”, „Licitație”, „Coborînd de la frunte”, „Motiv”, „Necunoscut”, „Educație”, „Nisip”, „Intimități”. Vă

dorim noroc și succes în marea „hop” care vă așteaptă !

S. Condor : Predomină, din ce în ce mai apăsător, „făcătura”, artificioasă, ostentativ isteată, într-un limbaj dizlocat, nefiresc, prețios, încărcat, cu un soi de răsfat metaforic-narcisist etc. Puține lucruri de semnalat (în ultimele două plicuri) : „Poem în fața oglinzii”, „Precauție”, „Zbor oniric”, „Echitația tăcerii”. E de căutat simplitatea, naturalitatea, freamțul sincer. (Scuze, pentru întirzierea răspunsului, dar cantitatea uriașă a corespondenței pe care o primim face asemenea întâzierii absolut inevitabile ; un sfat și o rugămintă, așadar, pentru dv. și pentru toți corespondenții : răbdare !)

Costel Blaga, Oct. Georgian, Daniela Mihuț, M. Ursachi, Dumitra Stancu, Cătălin Stănescu, I. Apostol, Cella Bărcă, Marta Pinteș, A. Bușniță, G.M. — Prahova (ceva, în „Curg gînduri-gînduri”), Dora T. Dumitrescu, Negruș-Costin Mioara, C. Coteș (parțial indescifrabil), Vanea Gilescu, Danil S. — Constanța, Flaviu Ragazan, T.T. — Birlad, C. Michael, Carmen Obreja, O. Șorogă, I. Mîngheras, G. Mormeci, Adrian Dumitrescu, Dinu P., Gh. Bohoghineanu, Petre Georgescu, Anca Muntean Amalia Dinuță, Viorica Dan, Tr. Cobișanu, Diana Valu, Ioan Albu, Em. Senescu, Eug. Bășa, Irina Nicolau, Grig. Angelescu, Nic. Hrisu, Doina Postea, Gh. Cozacescu, D. Achitei, Gligor Margin, D. Al. Nanu, Matilda Voicu, Aug. Codreanu, I. Băluță, Gh. I. Ion (ceva, în „Loz în plic”) : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

DUREREA

Durerea este foia subțire întins argintată din spatele oglinzii

foreastra prin care încere libertatea cu degetul.

PULS

Cuvintele apă nu se fac !

Continuăm să ne luăm pulsul căutîndu-ne încheietura mîinii pe o pagină albă.

Emil Petrescu

DOAR TIMPUL...

Pentru că nu m-am strigat niciodată mi-am pierdut numele și tot ce mi-am dorit mai mult de la viață.

A rămas timpul să-și scuture triste, petalele și amintirea-ți pierdută s-apună cu soarele.

Nuța Guliman

TRISTEȚE

Nu te răzbuna pe mine, tristețe pentru zilele în care am plins de bucurie am strigat de noroc am rămas mută în fața fericirii prea vaste nu te răzbuna, tristețe pentru zilele în care am ris de tine de puterea ta de înțelepciunea și de liniștea ta acum am atîta nevoie de ele...

Victoria Milescu

CU VIAȚA ÎN MINA

Numai otrăvuri mă-neonjoară, din ceruri se scurge fiere, pe peronul de plexiglas suprazistent aștept trenul-rachetă. Ca orice călător (respectabil) spre spații în valiza în mină, valiza cu rezerva mea de aer condensat, aer rezistent, pe care îl voi respira pe indelete în lumile unde mă voi duce, aer curat, sintetic, produs în moderne laboratoare, aerul meu, fără bacterii, viruși și alte felurite animale.

Îți va ajunge pentru șapte ani (mi s-a spus, gîndu se o linie de total), apoi te vei descurca prin forțe proprii, noi nu mai garantăm nimic, ne-am făcut datoria... Prin spații de dispoziție poți cultiva alge producătoare de oxigen... Cu valiza în mină, legată de gură prin cordonul ombilical cu care sorb gazele vitale,

aștept trenul-rachetă pe peronul peste care curg veninuri și tocmai cînd trebuia să aflu destinația, difuzorul găinii suferi o grea defecțiune.

Constantin Buiciuc

DIMINEAȚA

Coborînd de la frunte — un pisc traversînd ochii — un pas urmînd drumul interior al lacrimii oprindu-se-n dreptul inimii trecînd mai departe dimineața împinsă de-un val de somn întîrziat.

NISIP

în fiecare seară aruncam cite-o scoică-n mare adormeam mulțumită orice lucru frumos are-o rădăcină simplă și adîncă valul de dimineață o aducea la țărîm mă trezeam intristată marea nu-mi primește ofranda orice lucru respins e un fir tinăr cu rădăcină simplă cu fruntea sus fascinat de clopotul florilor anunțînd un anume fel de reflux darul meu refuzat de mare este nisipul de care se bucură floarea.

NECUNOSCUT

s-a spus totul se știe totul dar despre mama Mea nu se știe nimic dar despre tatăl Meu știți ceva aveți cumva vești despre fiul Meu tubiților vă ofer rîndurile-nghesuite-n palmă-nghesuită-n buzunar inima-mpingîndu-le și respingîndu-le fie care pui întrebări îi întind mina fie care răspunzi îi șoptesc la ureche : mi-e atît de dor de cel care află...

••• Lorena Păvălan

Întelepciunea lumii

Cuvinte fierbinți în tomuri prăfuite întelepciunea lumii în mii de volume de opere postume. Le frezesc cu privirea le simt cum vin către mine cuvintele cu trena lor sfîșiată de lacrimi de mari bucurii, amare și line. Privesc din fotolii zeci de infolii ceva freamătă-n rafturi un susur ca de ape rotate aceea e viața, îmi vine să strig viața cea fără sfîrșit încheisă-n coperti prăfuite, și nici nu tresar și nici nu-mi tremură minile în care țin cu smerenie această carte subțire și rară cînd în colțul din stînga, lingă volumele principse femeia-nvește bucată de slană într-o revistă cuminte și literară

Floarea aceasta plină de grație

Încercă să-atingi înec petala florii de cals viața reală se petrece numai în vis mîngîie cu ochii închiși floarea aceasta plină de grație viața reală curge doar în imaginație. Inspiră parfumul din această corolă mai mult iluzorie

viața reală este cea din memorie.

Romanța hazlie

În viața ta cu timbru rar nici o greșeală de tipar. În viața mea cu triste ape convoi de litere mioape. Un alfabet fără vocale pentru erorile finale din care ieși basma curată din care nu ies niciodată. Ce cuplu splendid sintem deci în acest secol douăzeci prin care trecem de minuță un arlecchin și o chivuță.

CORNELIA MUREȘAN

Constelația lirei

Domnul cu oglinda roșie

Drumul pe care-l citești în stetele vitrege ce este oare, dacă nu întunecata Cale a singelui, înrouată de lacrimi sub bestiarul celest...

Și tu, maseă de aer mai luminoasă ca luna

în primul pătrar, palidă umbră, hialină carnație, nu blestema invulnerabila ordine invocată de antici,

celui care trădează pretutindeni i-e dată dizgrația : un inel aruncat în paharul rivnit risipindu-și otrava, spiul cald de venin tulburînd limfa clară, invizibile ace infipte adine în masla de ceară a apostatului.

Buzele unse cu cadmiu, erezate apoi, singerează

— un sigiliu funest strălucînd ca o rană aprinsă pe gura lui crudă —

Palidă umbră, hialină carnație, Domnul cu oglinda roșie cunoscut dintr-un vis și eu, emul al jocului său derizoriu. Cum plutește pe apele vaste, prin piela de sulf

infamanta lucoare ce fulgeră brusc grupul infricșat al discipolilor.

Pe apele vaste : cineva mă caută, mă strigă pe nume cu dragoste, rumoarea abia deslușită ca o ceartă a sferelor

înăbușînd subteranul vacarm, sunetul slab care pilpăie stîns. Eu sint aici, orbecînd pe Căile singelui, în lupanarele morții.

Poem concret

Luna vitroasă rostogolindu-se pe masa de scris

izbind cu o undă sonoră bocalul eu preparate anatomice și pendula albastră. Fulgerînd pe ecranul de nori

imaginea reverberată a cifrei unui atînsă de umbra minutarului. Concretă. Devastatoare.

Despre dublet

Fiecare lucru are un dublet al său care-i este lucrului acela dumnezeu are un antîpod carele este pentru el Maimarele ; fiecare viețuitoare fie ea pește, om sau zburătoare poartă în sinele său ascuns o altă față de nepătruns încheie în ea eam chiia un schimnic chipul potrivnic. De aceea în fiecare din noi izvorăște magia lui dol.

GABRIELA CREȚAN

Geneza

La început a fost cuvîntul și cuvîntul creștea spre poem doamne ce transformări geometrice în lume altă formă alt adăpost altă măsură trecutul cercului începe undeva în triunghi triunghiul are timpul trecut în linie stearsă din loc în loc de minuscula ghîotină a imperfecțiunii imperfectul liniei se cheamă punct rotunjire invinsă și promisiune sau alt înțeles mai îndepărtat care apasă marginea encefalului ca un deget de analfabet la început a fost cuvîntul și cuvîntul venea probabil din viitorul unei sfere închisă într-o alta...

Habitudine

locuim pe emulsii și arme dereglate într-o baracă de tir nimeni altcineva în spatele țintelor poate de-ar-nervii mei întorși cu arcuiri de oțel după fiecare împușcătură locuim singur într-o baracă de tir o mică oază miraculoasă în mijlocul deșertului desigur aș fi putut locui mult mai confortabil

Intr-o pădure cangrenată sau în carcasă de reflector pentru încercuit zborul de noapte ori gestul evadării vezi bine răgazul cugetului l-aș fi avut cu siguranță locuind în memoria fumegîndă a unei întregi generații de calculatoare însă eu am fost repartizat într-o baracă de tir

nici arbori fluturi sau păsări în proprietate numai ținte și puști ușor de încărcat anotimpurile se perindau lenes prin fața colimatorului aceeași obsesie în spatele tarabei linia de ochire linia de ochire ca într-o transă hipnotică în zilele ploioase iubitorii de iluzii ieftine încheie cite un ochi apropiindu-se fecioare cochete cu bocanci din primul război mondial

amanți înșelați care știau în mod sigur mult mai mult mercenari docti lichele sinucigași belferi (astăzi pun oglinzi în fața țintelor abia sprijinindu-mi ochii de frunzele acestei toamne ploioase)

COSTIN GRIGORAȘ

Amurg

Liniștit coboară amurgul Aurînd pădurile Înalt peste foșnetul brazilor Își face casă tăcerea Și jos în iarba mărunță

În umbră asfințesc Chipurile pămîntului O cale de purpură a devenit totul : Drumuri de aur ce ne unesc sint Toate făpturile

Veghe

Cu pas dulce de mătase Trece luna peste case Cerul palid, cerul pur Duce manta-i de azur

Solitară și regală Arde-n chilloara goală Unde nimeni nu se-abate — Ca un sfesnic peste-o carte Iară stelele-i urmează Ca lumina după rază Bat în geamuri, mă deșteaptă Slova veche mă așteaptă

ANCA SĂRBULESCU

Un muzeu in labirint

Între Shakespeare și Holbein

Holbein. Autoportret

Căutind într-un album autoportretul lui Holbein, căci doream să-l revăd înainte de a scrie despre el, m-am oprit mai întâi la portretele făcute de pictorul german regelui Henric al VIII-lea, în serviciul căruia a intrat în jurul vârstei de treizeci și cinci de ani. După aceea am simțit nevoia să iau din bibliotecă „Teatrul” lui Shakespeare și să recitesc „Henric al VIII-lea”. Ceea ce, de data aceasta, a însemnat o aventură insolită. Și totul din pricina unei fraze tipărite cu litere cursive deasupra unei pagini a albumului, pe care am mai văzut-o, probabil, fără să-i dau nici o importanță, dar care acum m-a făcut să tresar: „Eu pot să ridic șapte țărani la demnitatea de conte, dar nu pot face din șapte conți un Holbein” (Henric al VIII-lea).

Prin urmare, și regii pot avea câteodată intuiții adânci. Chiar și cei mai autocațai dintre ei au înțeles uneori că arta depășește prerogativele lor, că ea are o noblete care întrece puterea unui rege. „Statul sint eu”, exclama Ludovic al XIV-lea. Dar Regele Soare n-a îndrăznit să miște un deget pentru a-l pedepsi pe Boileau cînd acesta, consultat asupra valorii versurilor regale, a răspuns: „Majestății Voastre totul îi este cu puțință. Ați dorit să scrieți versuri proaste și ați reușit”. Ba mai mult, după ce a auzit răspunsul lui Boileau, Ludovic al XIV-lea a încetat să mai scrie versuri. Henric al VIII-lea nu era nici el un amator în materie de absolutism. Dimpotrivă, a dat destule dovezi că în afară de Dumnezeu nu recunoștea nici o limită puterii sale. N-a ezitat să-l pună pe însuși lordul-cancelar, Thomas Morus, cu capul pe butuc, atunci cînd acesta a îndrăznit să nu fie de acord cu augusta sa dorință de a divorța de cite ori avea chef, nu s-a dat înapoi să trimită la moarte două din cele șase soții ale sale, probabil ca să fie sigur că divorțul e definitiv, și nici să infrunte blestemul papal. Și totuși acest rege care nu s-a sfiit să împingă utopia sub securea călăului, a priceput, se pare, că oricîți conți ar fi innobilat sau decapitat, apariția unui artist ca Holbein nu depindea de el. Cel mult, viața acestui artist depindea de capriciile, de gusturile, de nervii și de neantul Majestății Sale.

Ca în episodul cu Anne de Clèves care, cum se știe, a devenit, pentru citeva luni, a patra soție a regelui. Povestea e cunoscută și e de ajuns s-o reamintim, pe scurt, din perspectiva lui Holbein care a fost trimis pe continent să facă portretul Annei. Misiune întru totul normală, la urma urmei, deoarece fotografia nu fusese încă inventată, iar Henric nu vroia să-și aleagă orbește soțiile. Trebuia să le vadă chipul înainte de a le conduce la altar și apoi în dizgrație. În ce-l privește pe Holbein, el era artistul cel mai potrivit să facă acest imens serviciu Majestății Sale, fiind celebru pentru precizia desenului său. Drept care și-a luat uneltele și a traversat Canalul. Cînd a primit portretul, regele a visat în fața lui șase luni, timp în care s-au făcut pregătirile de nuntă. Dar stupoare. La debarcarea Annei de Clèves în Anglia, s-a văzut că portretul era atît de puțin conform cu originalul încît regele a fost pe punctul să-l aresteze pe Holbein și să-lucidă, sub acuzația de trădare. El nu înțelegea și, la drept vorbind, nici n-am putea să-i reproșăm asta, că tocmai astfel scrupulosul Holbein se dovedea un artist adevărat. El se străduise s-o deseneze pe Anne de Clèves așa cum era, dar îi impregnase chipul de misterioasă magie a artei. Cum foarte bine spunea cineva, de la sosirea tabloului pînă la debarcarea prințesei, Henric al VIII-lea a crezut că iubea o femeie de singe și carne, dar el nu iubise decît sufletul pictorului.

După toate aparențele, talentul i-a jucat o festă lui Holbein chiar în cazul portretelor regale. Cine se îndoieste de asta, să facă experiența pe care am făcut-o eu. Să recitească „Henric al VIII-lea”, trăgînd din cînd în cînd cu coada ochiului la portretele executate de Holbein din care ne privește suveranul. Va constata că unul din cei doi, fie Shakespeare, fie Holbein, ne ascunde adevărul. Mai mult, îl mistifică.

Marele Will și Fletcher, colaboratorul său la această dramă istorică, evită cit pot evenimentele penibile din domnia lui Henric al VIII-lea, tatăl reginei Elisabeta I, suverana din timpul lui Shakespeare. Acțiunea imaginată de ei pune în relief rolul nefast al cardinalului Wolsey, un partizan al papei, care ar fi fost pricina unor erori ale regelui și care, bineînțeles, e în cele din urmă demascat și pedepsit. Apoi, după ce Henric o repudiază pe Caterina de Aragon și se însoară cu Ana de Boleyn (mama Elisabetei I), el dă dovadă de toate calitățile unui mare rege. Drama se sfîrșește cu un imn de laudă la adresa fiicei lui Henric al VIII-lea. Mă rog, și marii scriitori au slăbiciunile lor. Se întimplă sau, încă o dată, ar trebui să ne aducem aminte de înțeleptul Miron Costin. Dar ce are comun această imagine pe care ne-o propune Shakespeare cu omul care ne privește în portretele lui Holbein? La Holbein, vedem un Henric cu corpul greoi și enorm, cu fața largă și congestionată, cu miinile grase și privirea dură, vicleană, neliniștitoare. Înțelegi că nu glumeau cei care spuneau că „nimeni din anturajul său nu se simțea în siguranță”. Într-adevăr, cine se putea simți în siguranță dinaintea acestei priviri reci, dinaintea acestui amestec de aroganță, forță animalică și duplicitate? Autorul „Utopiei” a descoperit înainte de a muri decapitat că fusese o utopie și încercarea lui de a se opune unei voințe care-l accepta pe Dumnezeu ca limită doar pentru că Dumnezeu nu era incomod, nu-i punea în pericol puterea, altfel, cine știe, l-ar fi încarcerat și pe el în Turnul Londrei.

Dacă portretul Annei de Clèves l-a indus în eroare pe Henric, pe noi portretele făcute de „Servitorul Majestății Sale” ne lămuresc pe deplin. Acest mare portretist care domină prima jumătate a secolului al XVI-lea în Germania, Elveția și Anglia, e un pictor care nu știe să idealizeze.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Dramaturgul Al. Kiriteșcu

Este, fără puțință de tăgadă, autorul „Gaițelor” — alături de Tudor Mușatescu și de Mircea Stefănescu — unul din cei trei urmași ai lui Caragiale care l-au continuat pe ilustrul și științietorul maestru pe drumul trasat de teatru, dîndu-ne fiecare în parte o tipologie umană, o mentalitate de clan sau individuală hîltă și o atmosferă de inuzabilă savoare scenică gustată cu aceleași fervori de la un contingent de spectatori la altul, dincolo de modă și de curente. Și poate că asta s-ar putea numi în fond Arta și — în speță — teatrul bun.

S-a împlinit anul acesta o jumătate de veac de la premiera „Gaițelor” la Teatrul Național, modificată substanțial față de cea dintîi formă, intitulată „Cuibul de viespi” care se reprezentase în stagiunea 1929-1930 de către asociația Blandra — Ion Manolescu — Maximilian — Storin.

Dar debutul lui propriu-zis are loc cu piesa „Invinsii” tot la Naționalul din Capitală în 1914. Și imboldul de a spune citeva vorbe despre el mi-l dă proaspăta retipărire a „Gaițelor” în seria „Rampa” inițiată atît de fericit de Editura „Eminescu”.

Am fost prilej cu Al. Kiriteșcu și coleg de breaslă, fiindcă peste realizările și vocația de dramaturg, în colecțiile zlelor din epocă, bunăoară la „Indreptarea, la Adevărul, la Lupta unde iscălea și cu

pseudonimul Cadet Rousell, la Cuvîntul, la Gazeta și la Viața se află risipită prodigioasa lui muncă de ziarist de calitate.

Era artier, a făcut o excelentă cronică dramatică, a practicat cu reale însușiri pamfletul, într-un cuvînt a fost o pană care a onorat profesiunea și care era citit cu plăcere pentru verva, causticitatea și culoarea lui.

Teatrul însă rămăsese marea sa pasiune. A scris mult și s-a ostenit mult. Am văzut la el piese în manuscris în cite trei, patru și cinci versiuni, totdeauna căutînd-o pe aceea care să-i dea grăuntele de mulțumire. Schimba scene întregi, tăia și adăuga, tinctura dialogului unde i se părea că un cuvînt nu-l exprimă intenția și lincezește, ca să extragă din vocabu-

L. KALUSTIAN

Preludii la o aniversare Gib I. Mihăescu

Mărturisesc că am avut de lubit — și, din fericire, mai am — în Drăgășani oameni care m-au ajutat să-mi adun amintiri scumpe. Și cum amintirile se leagă totdeauna de locuri, orașul viilor mi-a devenit de mult drag. De drag am ajuns în poarta casei de pe strada 1 Mai nr. 5. A deschis larg ușa Gheorghe Pavel. Era îmbrăcat cu pardesiul. Am ezitat, crezîndu-l pregătit să plece. Nu ieșea nicăieri, doar că — mi-a explicat — numai așa putea orîndui și cerceta citeva ore în fostul birou al lui Gib. Mihăescu. Într-adevăr, înaintur frigul așezat de toată iarna părea mai pătrunzător decît cel invitejit peste oraș. Soba era rece. Un dulap cu cărți, frumoasa lunetă, două portrete și masa de scris insufletită de hirtii mereu răsfoite. Deși pe zidul clădirii scria Casa memorială Gib I. Mihăescu, eram într-una obișnuită. Doar două vitrine — căpătate de la muzeul județean — adăpostesc exponate. Vorbele profesorului de istorie Gheorghe Pavel încălzesc atmosfera. Întreb. Imi răspunde. Mă mir. Imi povestește. Nu pare pătimas. E sigur însă că numai înțelegerea și respectul pentru cel ce s-a născut la Drăgășani la 23 aprilie 1894 și pe care Perpessicius îl numea în 1927 „tinăr și magnific maestru al prozel contemporane” l-au îndemnat să-l păstreze amintirea. Nu i-a fost deloc ușor. Ani lungi lucrurile familiei, ale scriitorului n-au mai încăput în casa ce-a adăpostit diverse instituții. Din 1975 aceasta aparține din nou familiei. Profesorul Pavel a fost sprijinit de oameni cu suflet aplecat spre cultură din conducerea județului și a orașului. Numai că nu s-a mers pînă la capăt. Casa memorială nu se bucură de statutul unui astfel de așezămînt. Gheorghe Pavel e reținut cînd îl rog să ne spună de ce ar avea nevoie. În primul rînd trebuie ajutat să încălzească la propriu casa cu amintiri. În ianuarie 1936, Cezar Petrescu scria în prefața ediției a V-a a romanului Rusoaița al lui Gib. Mihăescu — „adine și rar scriitor” — despre datorla unui popor de a fi recunoscător memoriei scriitorilor săi. Gib. Mihăescu murise de citeva luni cînd i s-a decernat, în 1936, Premiul Național. Ce mai e de făcut? Drăgășeneni trebuie să anime ei primii amintirea gazetarului militant și a scriitorului care a localizat multe din întîmplările personajelor sale între Dealul Olfului, Dealul Marcului și Dealul Verdii și care

și-a mărturisit recunoștința pentru orașul natal: „Aici... se poate prinde mai ușor un fenomen psihologic în chiar esența lui... Viața oamenilor se desfășoară mai adevărată”. Publicistul Gib. Mihăescu a fost martorul și susținătorul unor transformări fundamentale pe plan social, politic și cultural ale țării. Alături de Blaga, Agărbiceanu, Adrian Maniu, Cezar Petrescu și alții a contribuit la consolidarea noilor baze ale presei din Ardeal, menținîndu-se în afara intereselor partidelor așa-zis istorice. Conștiința lui cinstită se revoltă împotriva demagogiei cu care era tergiversată improprietărea țărănilor, demască pe profitorii de război, politicianul și financiarul. În mișcarea grevistă din 1920 vede simbolul vremurilor viitoare. Problemele muncitorilor loviți de politica antimuncitorească și antidemocratică sînt mereu redate în articolele sale. Acuză nepăsarea guvernului și a forurilor culturale față de cunoașterea și valorificarea moștenirii literare, combate snobismul traducerilor dictate de interese comerciale, talmăcirile din literatură noastră care nu o stuțesc. Subliniază lumea autentic românească din operele lui Creangă, Caragiale, Alecsandri, Sadoveanu. În 1933 scrie despre Pădurea spinzuraților a lui Liviu Rebreanu: „...putem intra în competiția valorilor universale”. Deși fascinat de scenă, e sedus de

lar spectacularul și efectul solicitat de teatralitate. Era din acest punct de vedere un meșteșugar în accepția completă a termenului și vedea întotdeauna roluri mari pentru actori.

Creația Soniei Cluceru în Aneta Duduleanu și a Natasei Alexandra în Frăulein — care pînă la „Gaițele” făcuse figurate de salon — s-au datorat în primul rînd acestei desăvirșite stăpîniri a meseriei în toată amplitudinea ei și a unei intuiții scenice cu care parcă se născuse; așa cum cronicarul dramatic care era — imi reamintesc foarte bine —, în cronicile lui de premiere, evoca de regulă freamătul sălii înainte de a suna gongul pentru ridicarea cortinei, ca să-l transpună pe cititorul absent de la spectacol în climatul lui.

Firește că trilogia română („Anigoara și Ispita”, „Florentina” și „Lăcustele”) cu toate calitățile sale, nu se ridică pînă la înălțimea „Gaițelor”, care e opera lui primordialisă: ar fi însă de văzut dacă cealaltă trilogie a Renasterii („Borgia”, „Nunta din Perugia” și „Michelangelo”), reluată, ar stîrni în publicul de astăzi curiozitate și interes. Nu știu și nu-mi dau seama. Dar sînt absolut sigur că un volum care ar întruni o culegere din uitată și pierdută la jurnalistică — în care să se includă cronicile dramatice, portretele și pamfletele — ar fi, pe lângă un document de vremuri, o carte care ar îndestula, etic și estetic, gustul generațiilor tinere de lectori. Și ar avea puțință să cunoască și cealaltă expresie a dramaturgului Alexandru Kiriteșcu care, după opinia mea, nu e cîtuși de puțin neglijabilă.

progresele cinematografului, saluînd în 1933 primul film sonor românesc. În cronicile sale reține nume care au rămas în istoria cinematografului. Prin reconsiderarea publicisticii sale, Gib. Mihăescu iese din claustrarea într-un univers în exclusivitate imaginar. Pentru toate acestea, pentru creația sa literară, e timpul ca o stradă, un liceu să-i poarte numele în Drăgășani; Oficiul județean de turism să cuprîndă casa memorială în trasee turistice. Un pliant, o ilustrată, o placă indicatoare trebuie să ne îndemne a-l călea pragul și chiar să-l cunoaștem mai bine opera.

Anul acesta sînt 50 de ani de la apariția romanului Rusoaița, 55 de ani de la consacrarea sa ca scriitor prin volumul de nuvele La „Grandiflora” și de la reprezentarea cu mare succes, la Teatrul Național din București, a piesei Pavilionul cu umbre (jucată de Marioara Ventura și Calboreanu), premiată de Asociația criticilor dramatice. În 1984 se vor împlini 90 de ani de la nașterea lui Gib. Mihăescu. E destul timp ca pînă atunci să se finalizeze niste acțiuni care să-l cinstească pe deplin memoria și să le facă cîinste celor ce le vor întreprinde. Sperăm să apară și volumele 3 și 5 din opera scriitorului, în îngrijirea profesorului Al. Andriescu.

REGHINA VĂRVICI

A doua carte cu prieteni

Nea Radu Bourceanu

(Urmare din pagina 9)

soarele și luna sînt două cucule întunecate, ca vinul ce-l beau amantii fără de moarte. Golful singelui și golful alb al hirtiei și fiecare golf al Mării Negre pe care o iubim împreună ca niște nebuni. Ca-ntr-o visare de om trist, ușa dumitale e măr muscat. Inima nu are simburî. Are numai mireasmă și iubire. Scriu și, pe perete, în fata mea, stă o luntre domestică cu pensula de Radu Bourceanu. Nu țî-ar place, nea Radule, să fim acolo în ea, cu Hamlet și întunecările pumnalului, cu umbra lui Iancovescu pe care mi l-ai dezvăluit într-o seară viforoasă (în mina lui, vinul mirosea a diamant, nu-i așa, nea Radule?), acolo pe alunecări alungite pînă în jafal marginet de București. Din desnădejde vreau să-mi umplu pătăria cu lună, s-o trag spre sprinceană dreaptă, cum numai matala, inimitabil, știi s-o faci și apoi dintr-o prea mare dragoste de noi însine, ca doi orbi tîmăduști de patima soarelui, ca doi snobi care se scutură de plictiseală, să începem să cîntăm:

Te leapădă de mine, Petre!
Te du! Așteaptă la masa tăcerii!
Iuda singerează la marginea serii;
Stau douăsprezece clesidre, nu pietre
În jurul rotundeii fintini pecetluite...

Poet, romancier, eseist, dramaturg, pictor și om de pricină minunată nu ai dreptul decît la Academia sufletului nostru bîntuit de fluturi.

Iubirea de frumos

Setea de cultură

La cursurile mele de poezie română și universală, bizantină, vin studenți și din alte orașe ale țării, de la Iași și Timișoara, bunăoară. Și-au exprimat dorința de a se organiza la Iași cel puțin o lună măcar pe an la Casa Pogor ori la Universitate o sinteză a acestor cursuri pe care le țin de un deceniu la București.

Citeam în toamnă titlurile prelec-

țiunilor de la Junimea din vremea lui Eminescu. Erau prelegeri de ținută europeană asupra marilor gânditori, asupra spiritualităților fundamentale ale omenirii și această tradiție a fost reluată la Iași de citiva ani încoace.

În iarnă începusem să citesc la Iași la Casa Pogor în fața citorvasute de studenți Introducerea la Poezia Bizantină, prelegere ținută la Academia din Creta în toamna anului trecut și nu mă voi sfii să spun ce bucurie ar fi pentru poetul ce sînt să pot continua acest început în orașul de aur al culturii noastre care este Iașul, mai ales că Poezia Bizantină stă la temelia

tuturor țărilor din răsăritul Europei din Grecia pînă la Novgorod din Creta în Maramureș peste țărrile Balcanice.

Este meritul acestor ani că se pot ține cursuri cu amfitreare pline de studenți care vin din iubirea bunei lor învolvi să asculte cuvîntul ce-l spuneau marii poeți ai lumii în Bizanț în măcile neamurilor lor, ce ne spun și astăzi nouă tuturor Roman Melodul, Dante și Eminescu. Voi fi bucuros să deschid cursul de poezie bizantină lîngă teiul lui Eminescu la Iași.

IOAN ALEXANDRU

Scrisoare comentată

Ghimici și Boboc

Patru familii din București, str. Romulus nr. 47, sect. 3, grupate două câte două, se aflau în luptă pentru o instalație centrală de încălzire cu gaze dorită de toți. În început, refuzată apoi de o parte dintre ei și, după construire, revendicată iarăși de toți. Articolul se intitula: „O instalație mai ieftină decât 26 de procese”. După apariția sa, cei care s-au considerat lezați (ignorând și hotărârile judecătorești care nu le dădeau dreptate) ne-au scris pe un ton jignitor. După care au continuat cu șicanele. „Șicane” e blind spus! Pentru că familiile Ghimici și Boboc au declarat, de față și cu alți martori decît vecinii lor, că vor astupa coșul instalației (afirmație care se găsește și în paginile mai vechilor dosare) și că vor arunca totul în aer dacă nu vor putea obține extinderea capacității centralei, beneficiul unei încălziri cu gaze. Am crezut că e vorba de-o glumă, dar — mergînd la fața locului — am constatat că în boxa care aparține familiei Șumcă, vecinul nemulțumit și-a adus cărbunii, trîntindu-i peste țevile și conductele care trec pe acolo. Asta contravine normelor legale de exploatare a unei centrale și poate provoca accidente. Zădărnice au fost rugămintele, protestele mai apoi, ale familiei Șumcă. Vecinii s-au dovedit neîndurători. Chiar și lucrătorilor cooperativei, care a realizat instalația, acestia le-au mărturisit intenția lor de a arunca totul în aer. Pompierii s-au sesizat și ei de nerespectarea legilor în controlul efectuat la adresa menționată. Se pare, însă, că nimeni și nimic nu poate înfrînge tenacitatea dusă la absurd a familiei Ghimici și Boboc. Problema care se pune este însă alta: oare pot fi admise sau trecute cu vederea asemenea porniri rudimentare și indecent mărturisite? Oare niște cetățeni la locul lor, prin nimic ostili unui mod civilizat de conviețuire, nu-și pot trăi în liniște și siguranță viața numai pentru că vecinii lor se consideră îndreptățiți să-i terorizeze ignorînd tot ceea ce înseamnă autoritate publică? Desigur, familia Șumcă este sătulă de procese cu vecinii și de aceea nu s-a mai adresat justiției (ale cărei hotărîri oricum cei doi nu le iau în seamă) ci au revenit, printr-o scrisoare, la redacție solicitînd sprijin. Atenționăm atît mîliția cit și procuratura sectorului 3, ca și conducerea administrativă a acestei părți a Capitalei asupra celor ce se întimplă în strada Romulus nr. 47, cerîndu-le să intervină, la timp, pentru curmarea definitivă a unei anormale stări de fapte. A unei stări născute de egoism și de o evidentă atitudine antisocială.

EMANUEL VALERIU

profesoară la Fălcișeni și se află dumneaiei separată foarte, pe bună dreptate, pentru că în tirgul Foltșenilor, unde „viața culturală gravitează în jurul celor două filme programate săptămînal la singurul cinematograful...”, filmele bune așteptate (adesea chiar românești) nu mai rulează din cauză de... prea puțini spectatori sau pur și simplu pentru că hotărăște acest lucru cine nici nu se cuvine și, evident, nici nu se pricepe decît la curentul electric (atît cit se pricepe) dar nu la filme.

■ Virginia Oprea din Cimpulung Muscel s-a adresat redacției cerînd sprijin pentru transferul fiicei sale, Mihaela Teculescu, medic principal neurolog, de la Spitalul municipal Roman la o unitate din Argeș. Redacția a trimis scrisoarea Ministerului Sănătății. Răspunde directorul direcției sanitare Neamț că „Direcția sanitară va aviza favorabil solicitarea făcută în sesiunea de transfer ce se va organiza în prima decadă a lunii iulie a.c.”. Deci un medic poate fi ajutat de alți medici. Chiar dacă greu și tirziu. E bine.

■ Alexandru Mărculețiu, șoseaua Pantelimon 113, ap. 106, sector 2: „Sînt foarte nemulțumit de noua centrală telefonică Ianului. Seara, de multe ori nu vine tonul normal ci doar tonul de „ocupat de centrală”. Trebuie să tot încerci pînă să dai telefon. Dacă reușești să prinzi numărul dorit, convorbirea îți se întrerupe din centrală automat. Trebuie să reiei chinul de la capăt. În schimb, numărul de convorbiri adiționale crește fără merit abonatului, toate „dis-tracțiile” acestea nedorite se înregistrează pe factura lunară.”

■ Direcția sanitară a județului Teleorman răspunde la o scrisoare a mai multor cetățeni din satul Băduleasa, comuna Putineiu: S-a repartizat un

medic stagiar permanent la dispensarul Băduleasa.

■ Intreprinderea de anvelope Danubiana: „Urmare scrisorii lui Spiru Gheorghe, om al muncii la I. A. Danubiana, domiciliat în comuna Popești Leordeni, prin care solicita să nu încheie contract cu C.A.P.-ul din comună pe motiv că locuiește la I.A.S. Popești Leordeni, vă comunicăm că am discutat cu acesta și a înțeles necesitatea de a încheia contractul, urmînd să solicite încheierea lui.” Numai că s-a bucurat nu ni se spune.

■ Marieta Birsan Olaru din București ne scrie că, vizitîndu-și părinții, pe strada Cazmalei, nr. 6, sector 2, a avut surpriza să descopere că singura cișmea de pe această stradă a fost mutată de gospodarii cișmelelor bucureștene tocmai în colțul străzii Baicului, stradă unde există canalizare și unde toți cetățenii au apă în curte. Cișmeaua în cauză era folosită de întreaga stradă a Cazmalei care, se precizează, e lungă. Cine și de ce s-o fi supărat așa de tare pe cetățenii de pe Cazmalei?

■ Iosif Crișan din Cluj-Napoca, strada Izlazului nr. 2, bloc O 3, scara 4, ap. 107, ne asigură că blocul în care stă a fost predat în 1980 beneficiarilor, fără ca, atunci, constructorul — Santerul 5 al T.C.C. Cluj-Napoca — să fi făcut trotuarele și aleile de acces, deși costul acestora fusese încasat de la proprietarii apartamentelor, transformați în păgubași. Și păgubași au rămas. Poate că și sub dealul Feleacului obrazul subțire cu cheltuială se ține, dar constructorii respectivi ar trebui să-și țină obrazul cu cheltuială proprie.

■ Din același oraș, Danil Lungu, strada Fabricii nr. 5, bloc B 5, scara 5, ap. 134, etajul 1, ne scrie exasperat de zgomotele și vibrațiile produse de agregatele

unei unități de mezeluri-brinzeturi ce se află sub apartamentul său. Nimeni din familie nu se poate odihni, iar semnatarul scrisorii ajunge la locul lui de muncă mereu obosit. Poate îi ia cineva apărarea în această luptă inegală...

■ „La 6 aprilie a.c., nepotul meu Cristian-Rafael Tomoșoiu, elev în clasa a VII-a, în vîrstă de 13 ani, a dispărut de acasă (strada Șuren Spandarian nr. 11, bloc 1, scara C, ap. 67, etaj 2,

sectorul 2). Odată cu el au dispărut din casă și 4000 de lei. În ziua dispariției copilului din fotografia alăturată, el era îmbrăcat cu cămașă gri, pantaloni maro și cană albăstră. Poate ne puteți ajuta...” Nușa Ion.

■ Dan Gh. Constantin din Băleni Sibiu, județul Dimbovița: Am cumpărat, în decembrie 1981, de la gestionarul Oprea Gheorghe de la depozitul de mobilă din Băleni, o sufragerie „Drobeta”. De atunci, încă n-am primit geamurile și oglinzile, deși le-am plătit. După cîți ani trebuie oare să vină și geamurile?

■ „Sîntem familia Brehuescu Verona și Gheorghe din satul Orășeni Vale, comuna Curtești, județul Botoșani. Avem 20 de ani de căsătorie, nu avem decît în jur de 40 de ani, dar n-am putut avea copii. Sora mea, Ciobanu Maria, trebuia să nască al treilea copil. Ne-am hotărît, ambele familii, să înfiem noi acest copil. El s-a născut la 2 august 1982. Am scos certificatul de naștere pe numele Brehuescu Sebastian. N-am știut că nu trebuia procedat așa. Certificatul a fost reținut, după ieșirea din spital, la miliția județului. Dar nimeni nu ne ajută să întocmim actele legale. De 8 luni sîntem pînă de la unu la altul și copilul n-are încă nume și certificat de naștere legal.” Îi rugăm pe cei în drept să dea mina de ajutor ce se cuvine. Garantăm că bărbatul care va crește din copilul acesta nu va fi un birocraț.

■ „Vă mulțumesc pentru publicarea primei scrisori. Vă rog să insistați ca și la noi, la NAVROM Giurgiu, să se infiripe o activitate culturală. Sînt și la noi oameni care iubesc muzica și poezia. Poate, cu sprijinul dumneavoastră, NAVROM ne va crea condiții, ca sîntem un grup de tineri care am putea alcătui oricînd o formație (chitare, baterie, recitatori extraordinari). Octavian Voinescu de pe nava N.R. „COMANESTI”.

■ C. Ștefănescu din București, strada Sibel nr. 3, bloc E, ap. 24, ne scrie că a dus-o pe nepoțica sa Cristina, de aproape 4 ani — „cea mai isteată dintre toate nepoțelele” — la Teatrul Tăndărică, în chiar „Ziua Internațională a Teatrului”, 20 martie a.c., unde au văzut piesa „Bu-Alli” frumos montată, dar de neînțeles pentru cei mici. Nu s-ar putea ca povestile jucate pentru copii să fie pe înțelesul copiilor?

■ Ferdinand Lăbăr, strada Arhip Nicolae nr. 1, bloc 100, ap. 33, Ploiești Vest, vrea să cultive ciuperca la domiciliu și dorește îndrumări practice de la un specialist. Sperăm că le va primi de la dr. Minătară.

■ Ioan Popescu, bulevardul Magheru nr. 9, București: „În Piața Amzei nu este nici un atelier pentru reparații radio. Dar, aproape, pe strada N. Beldișanu este un atelier de reparat casetofoane, foarte încăpător, unde ar putea lucra și un atelier de deparator.” Poate că se vor gîndi la acest lucru și mai marii acestor ateliere.

■ Constantin Georgescu din Ploiești, strada Baraolt, blocul 40 B, scara B, apartamentul 34,

ne scrie că, la nici 15 metri de acest bloc, s-a instalat din nou un circ autorizat de primărie. Ceea ce nu știu cei care au semnat autorizația este că viața locatarilor din jur a devenit un infern sonor din cauza unor... circari care strigă (lucrul acesta durează, ni se spune, cam o lună-două pe an), țipă în gura mare, mai ales duminică, pe fondul „muzical” al unor claxoane, fanfare, cîntece populare, indiene, totul amestecat într-un haos greu de suportat ca și reclamele urlate de felul acestora: „Alo, alo, circo, alo, circo!!! 5 lei copii, 7 lei adulții!!! Cel mai mare circ de sălbatic cu balauri... Original, magnific, esențial... Ride copiii cu lacrimi”. Aceste strigăte țin cit ține ziua. Oare nu se află în oraș nimeni care să ia apărarea cetățenilor asaltați de atîta factori poluanți?

■ Petraru Eugen din Doroboi, aleea Prieteniei nr. 4, bloc 9, scara 4, ap. 10, a cumpărat de la Cooperativa Bucecea, magazinul metalo-chimice, o bicicletă, cu factura nr. 241, din 23 martie 1983, și a plătit 1400 de lei, preț în care sînt incluse farul și dinamul, numai că vinzătorul nu i-a dat aceste accesorii.

Pagină realizată de DORIN GHERGHINESCU

Poșta redacției

■ Constantin Gorjan — C.F.R. Fiscălia: Nu beneficiați de indemnizație de detașare dacă ați fost trimis în localitatea în care dv. sau familia aveți domiciliu permanent sau dacă ați puteți inapoia la sfîrșitul zilei de lucru la locul de muncă obișnuit sau la domiciliul permanent ■ Elena Popa — Mogoșești — Siret (Iasi): Potrivit legii puteți alege oricare din pensii ■ Ana Vasilița și Maria Patrolea — Piatra Neamț: Liceele militare sînt direct subordonate Ministerului Apărării Naționale, iar condițiile de admitere sînt stabilite de același minister ■ Neaga Dragomir — Fundeni (Călărași): Nu aveți dreptul, pentru că nu ați realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală a C.A.P. decît în 6 ani ■ Viorica Chereștești — Sighetu-Marmăției: Relații privind concursul de admitere ce se va organiza în anul 1983 la Facultatea de drept, puteți primi de la decanatul facultății sau studiînd broșura admiterea în învățămîntul superior ed. 1983 ■ Elena Radu — București: Adresați-vă serviciului de sistematizare din sectorul de domiciliu ■ Nicodim Gligor — Bistra (Alba): Prin lege are dreptul. Dacă a ocupat mai mult decît i se cuvine, îl puteți acționa în judecată ■ Teodor Diaconesi — Arad: Celor care au lucrat în grupa a II-a de muncă li se poate reduce vîrsta de pensionare, la cerere, numai dacă au lucrat cel puțin 20 de ani în grupa respectivă de muncă ■ Margareta Oprea — București: Nu avem cum. Încercați dv. să vă convingeți soțul. Nu se renunță ușor la cei 30 de ani de căsnicie ■ Vasile Poruțiu — Lugoj: Dv. puteți cere la împlinirea a 62 de ani ■ Georget Păscu — Tirgoviște: Prin suprafața locuibilă se înțelege suprafața camerelor care prin construcție servesc locuitorului, inclusiv holurile și camerele de trecere. Suprafața acestor încăperi e cuprinsă în criteriul de repartizare a cheltuielilor de încălzire, indiferent dacă e dotată cu sistem propriu de încălzire sau nu ■ Liviu Florescu — Vulcan (Hunedoara): Cu trimitere de la unitatea sanitară de care aparțineți ■ Constantin Mihăit — Ploștina-Motru (Gorj): Ne-ați trimis numai copiile unor sentințe judecătorești. Scrieți-ne ce doriți ■ Elena Codreanu — Tg. Mureș: Pentru lămuriri, prezentați-vă sucursalei județene C.E.C. din localitate, str. Eroilor Sovietici nr. 17 ■ Ion Tasiac — Puchenii Mari (Prahova): În situația dv., nu ■ Marin Gheorghe — Uliștești (Dimbovița): La direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului.

MARGA NEDELEA

■ Nicolae Tokacek ne trimite fotografia alăturată pentru a ne convinge că unii posesori de autoturisme de Capitală își spa-

lă netulburăți mașinile pe marginea lacului de agrement Titan — Balta Albă, poluînd apa și împrejurimile. Problema de bun simț. Și de pază.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

■ „De mai multă vreme, tinerii din căminele de nefamiști ale Întreprinderii NIVEA din Brașov sînt lezați material și moral de comportamentul abuziv al administrației acestor cămine.” (Dumitru Gavrilă, secretarul Organizației nr. 1 U.T.C. Nivea)

■ Ion Stanciu, președintele Casei de ajutor reciproc a pensionarilor din Iași, ne roagă să facem următoarea precizare: cu sprijinul Inspectoratului școlar județean Iași au constatat că sesizarea referitoare la spectacolele pentru elevi „organizate sub egida noastră”, apărută în FLACĂRA din 24 februarie a.c., nu este de fapt decît o anonimă rău intenționată a cuiva care semnase profesor Elena Popa cu domiciliul pe strada Ștefan cel Mare nr. 7. În realitate, sîntem asigurați, spectacolele sînt de toată lauda, ca și efortul celor ce le susțin — prestigioși artiști (pensionari) ai Teatrului Național și ai Operei Române din Iași.

■ Oficiul forțe de muncă din cadrul D.P.M.O.S. București ne anunță că, în urma scrisorii trimise la redacție, Constanța Moise — strada Samoilă Dumitru nr. 10, sector 4 — a fost repartizată la Întreprinderea de încălzire „Dimbovița” ca muncitoare cu munca la domiciliu.

■ Un brăilean care semnează Gh. Olteanu, str. Școlilor, bloc A, ap. 25, sesizează că la Galați nu sînt puține statuile lăsate de izbeliște. În parcul „Libertății”, pe un soclu gol scrie „Mihai Kogălniceanu, 6 sept. 1817 — 20 iunie 1891”. Bustul ilustrului om politic nu se mai află acolo de cîțiva ani buni. Se pare că e ținut sub lacăt la un muzeu din Iași. Scrisoarea mai prezintă o parte jalnică a altor statui și grupuri statuare din Galați. Această indiferență costă incomparabil mai mult față de pretul în lei plătit pentru niște lucrări icroșite.

■ Gheorghe Iacob din Buzău, bulevardul Nicolae Bălcescu, blocul 22, ap. 21, este mîhnit de proasta gospodărire a comunei în care s-a născut V. Voiculescu. „Cele cîteva blocuri din Pîrscov arată jalnic la numai cîteva ani de la darea lor în folosință, iar în imediata apropiere se află un teren a cărui imagine îți lasă un gust amar de te întrebi ce-or fi făcînd gospodarii comunei sau măcar primarul?”

■ „La Tirgoviște, cînd un film nu aduce, cred, volumul de încasări planificat în prima zi sau chiar la primele 2-3 spectacole este scos imediat de pe ecran și înlocuit cu „Piedone” sau cu un film indian. Și asta săptămîna de săptămîna. Dar Întreprinderea cinematografică Dimbovița continuă cu sirguintă să tipărească programe lunare”. Oare în adevăr numai pămîntele nu par. Aldea Tihol, Tirgoviște.

■ Ion Cehan, maistrul principal Hidrocentrala Stejaru, comuna Pingărați, județul Neamț, propune ca hidrocentrala de la Bicaz să poarte numele celui ce a proiectat-o încă de la începutul secolului: acad. prof. ing. Dumitru Leonida, care la inaugurare, aproape octogenar, a spus: „Bicazul este ca și copilul meu. El s-a născut în anul 1908. Forma obiectul lucrării mele de diplomă la școala politehnică din Charlottenburg. Atunci am fixat și locul unde se află azi barajul, locul unde s-a construit tunelul de aducțiune și clădirea hidrocentrală.”

■ În urma scrisorii lui Nicușor Andronic, Consiliul popular județean Vaslui ne răspunde că „I.A.M.C. Vaslui i-a repartizat pentelului un apartament la blocul 194, scara A”.

■ Grigore Bălănescu, administratorul Asociației locatarilor din strada Leonard nr. 8/A, Timișoara, sesizează că nu s-au îndeplinit integral prevederile decretului prin care, în 1976, a fost expropriată proprietatea pe care s-a construit și blocul acestei asociații. Cel expropriat a dărimat gardul făcut de constructorul blocului. Casa și-a menținut-o la 2,5 metri de bloc. El încalcă și o hotărîre judecătorească definitivă care îl obligă să refacă gardul. Mai mult: a obținut autorizație să-și construiască garaj, iar el, în baza acelei autorizații a construit casă cu garaj — o casă mai mare decît cea de alături care este casa lingă care s-a construit „garajul”. Totul sub ochii funcționarilor primăriei care favorizează aceste ilegalități. Sperăm să se supere cel în drept! Îi rugăm să se supere.

■ Subsemnatul am cumpărat, cu șapte ani în urmă, țigla de Jimbolia, model 265, din care am fost nevoit să schimb aproape jumătate pînă în prezent. Ardeu Petru, Deva, strada Livezilor nr. 16.

■ Liliana Constantinescu este

Gardul meu, poteca mea, dar unde e familia NOASTRĂ?

Bătrînul a luptat ca voluntar în '916, apoi, ca alții țărani, a luat calea orașului: a lucrat ca șef de atelier „pe Sf. Dumitru, la București” și, în fine, ca lăcătuș mecanic la „Vulcan”. Se întoarce însă tot în satul său, unde timp de patru decenii cultivă un petic de pământ, iar soția „pune tutun”. „Cap am avut, zice, sănătate am avut, noroc n-am avut.” În colectivă n-a mai apucat să intre, din cauza bătrâneții, de aceea nici nu are pensie, doar una de urmaș după un fiu mort într-un accident de muncă. Bilanț după o viață de muncă: el 646 lei pensie, bătrîna — 170 lei și o casă de palantă. Nu este excesiv de mult, dar nu numai în cele câteva sute de lei și o locuință cu pereții crăpați se măsoară rodul „Am băiat la «Drumuri», la Craiova, în post mare, o fată învățătoare, și alți doi chiar aci în sat.” De fapt, de la acești doi copii (fata este azi bunică) se trage totul.

Este drept, toți au fost harnici, și-au văzut de treabă, au gospodărit relativ în stare și si-ar putea lesne ajuta părinții bătrîni, de n-ar fi o dihonie tristătoare, frizând pe alocuri absurdul. Iată un extras din scrisoarea care ne-a îndreptat pașii spre Praporu:

„Către revista «Flacăra». Subsemnații Stănescu Dumitru și Stănescu Oprica, domiciliati în comuna Amărăștii de Jos, sat Praporu, județul Dolj, vă relatăm marea noastră necaz pe care îl avem cu fiica noastră Cioacă Eugenia și soțul ei Cioacă Marin, cu același domiciliu, pentru săvîrșirea de înșelăciune.

În luna aprilie 1977, la insistențele soților Cioacă, am convenit să le vindem casa noastră, un grajd și o fîntină, noi rezervîndu-ne dreptul de a locui pe tot timpul vieții în camera dinspre curte și cu drept de folosință la grajd și la fîntină. Ca preț al vânzării nu am stabilit o anumită sumă de bani, ci obligația pentru fiica noastră și soțul ei de a ne întreține pînă la sfîrșitul vieții. În act s-a stipulat un preț de 11 000 lei, despre care se arată că ne-a fost plătit în întregime înainte de autentificare. În realitate nu s-a plătit nici un preț și nici nu ne-am înțeles în acest sens.

Fiind în vîrstă de 82, respectiv, 73 de ani și fără o pregătire necesară, nu ne-am dat seama că actul, așa cum a fost redactat, nu reflecta întru totul ceea ce am convenit și că nu cuprindea clauza de întreținere. Iată de ce socotim că nu reflectă voința noastră și am fost induși în eroare.

La o lună după «vînzare», fiica și ginerele nostru au avut o purtare total necorespunzătoare față de noi. Susținînd că sînt stăpîni în casă, ne-au alungat și nu ne-au dat nici un fel de îngrijire. Ne-am mutat în construcția din față.

Această plîngere am adresat-o procuraturii și altor organe legale, dar intrucît actul a fost înlocuit fără ca noi să-l fi citit înainte de a-l semna, instanța de fond din municipiul Craiova, bazîndu-se pe documentul existent la dosar, nu a dat curs favorabil plîngerii și a dat cîștig de cauză pritei, fiica noastră.

Unde să ne ducem? Ce să facem la vîrstă noastră?

În casa lui, de la Praporu, bătrînul ne spune că mîncîncă doar ouă și ceapă cu piine înmulțită în apă și încălzită la aragaz, ne înfățișează „medicamentele de foc și de inimă rea” cu care își ține zilele și evocă din nou scena de tristă amintire de la notariatul de stat din Craiova:

— Fata mi-a spus că dacă nu-i fac act de vînzare — și nu testament cu clauză de întreținere, cum voiam eu — se aruncă în fața trenului. „O să te țin ca în palmă, tătășule”, promitea ea. O lună după aceea, ne-a zis: „Eu sînt stăpîna aici”. Odată, am vrut să-i dau unul vecin pulari de corcoduș, dar fata nu mi-a îngăduit. Altădată, nurorii mele, soția lui Ion Stănescu, vecin cu noi, i-a interzis să pună coceni pe gardul ăsta, spunînd că e al ei. A ieșit cu bătaie și cu inter-nare.

Să descriem, pentru mai bună înțelegere, scena pe care se joacă, de cîțiva ani, drama de la Praporu: trei case (și curți) alăturate; în cea de la stradă locuiesc bătrîni; în fund, Eugenia și soțul ei; la cîțiva metri, peste gard, fiul Ion și familia. De fapt, totul formează o singură gospodărie, însă cu grijă delimitată de intrări separate practicate „ad hoc”, de garduri și poteci în proprietate personală și de uz strict exclusiv, ca nu care cumva să calce picior neautorizat pe unde nu trebuie. Și fîntină în plus s-au făcut, cu cheltuială tot în plus, astfel ca fiecare să bea doar apa lui. Și nu este vorba de state rivale, ci de părinți, copii și nepoți într-un colț de sat...

Ion Stănescu: „Cum a venit, în 1977, sora mea și-a pus gard; voia să știe care e poteca ei. Fîntina asta modernă de lângă casa mea, eu am pus să se sape. Dar Eugenia a trecut-o în act de vînzare ca și cum ar fi fost a ei. S-a constatat însă că este a mea.”

Eugenia Cioacă: „Totul este mult mai simplu decît credeți. Cînd bătrînul a încheiat actul, în 1977, era certat cu fiul său Ion. Noi l-am primit, conform înțelegerii, cu dragă inimă în casa noastră, în spatele celei de palantă. Ii ducem zilnic, după cum se cuvenea, străchioara cu ciobră, pituți, colac, lapte, iar de sărbători cite o jumătate de porc. Acum nu mai vrea el să primească nici un cap de afă, nici un pahar cu apă de la noi. Ion l-a convins să retragă actul. Eu sînt o simplă țărăncă, m-am spetit muncind, sînt bunică (fiica mea a murit de tină-ră), soțul e grăjdar respectat la C.A.P.,

de 20 de ani. Mina mea, lat-o: „o mină de greutate și de reumatism”, cum le explica profesorul studenților de la reumatologie, la Craiova. Cîț privește pe tata, vă declar solemn, scrieți și la revistă să citească toți: să vină la noi, să plece din casa veche tocmai bună de dărimat, să-și aleagă orice cameră vrea, avem loc berechet. Nu-l vom supăra cu nimic decît cînd îl chemăm la masă.”

Bătrînul: „Nu mă las nici în ruptul capului! Fata are oamenii ei, dar și eu am pus tensiunea în mine. String ban cu ban ca să plătesc mașină mică și tot am să merg pe la judecăți. Să-mi dea ea mie cu huo? Am oțică și atac. Nu mă las pînă n-o dobor, în numele dreptății. Am 19 confirmări de primire de la procuratură. Mă duc și la Suprem. Sînt cu lațul la git. Dar dacă miine anulează actul, chiar în curtea asta întind masă pentru toți: și pentru Eugenia și pentru Ion, pentru toți copiii. Mai întii de toate, actul! ACTUL!”

Bătrîna: „Eu, ce să spun? Spăl plîngînd în albie.”

Am discutat și cu băiatul de la Craiova, cel de la «Drumuri», care este de părere că „la mijloc e doar ambiție, vînovați sînt toți și nici unul; doar ambiție”.

Am vorbit și cu oamenii din Amărăștii de Jos, comună instărită, ai cărei C.A.P. este frunț pe întreg județul Dolj. Primarul, secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, vecinii îl consideră pe toți eroii dramei — fiindcă este, totuși, o dramă — din Praporu drept oameni cinștiți și muncitori și subliniază că loc și piine este pentru toți, că gospodăriile lor sînt mari — din păcate, la fel de mari ca ambițiile.

În concluzie, este oare iluzorii să sperăm în acest ceas al doisprezecelea (mai ales pentru moș Dumitru) că lucrurile s-ar putea îndrepta printr-o cumpănită intervenție a obștii sătești, printr-o „judecătă” fără togă și grefier, care să țină seamă și de unele explicabile susceptibilități și nemulțumiri ale bătrînului, întru totul remediabile — sîntem convinși — fără miliție și procuratură. Poate cu acest sfat (recunoaștem, nimeni nu ni l-a cerut) îi vom dezamăgi pe Ion Stănescu, fiul care de fapt a și întocmit scrisoarea către „Flacăra”. El ne-a declarat: „În fond, de la Flacăra nu voiam decît să trimită un expert care să stabilească un singur lucru, și anume, dacă acei 11 000 lei au fost realmente încasați sau nu.” Dar discutînd cu oamenii, ne-am dat seama că nu acest lucru trebuie să-l stabilească „expertul”, fiindcă nu de un procuror în plus este nevoie și de noi confirmări de primire a jabelor care să se adauge celor 19 existente în colecția lui moș Dumitru, ci de un bun-simț țărănesc sau bun-simț pur și simplu. El există. Am aflat că nepoții adolescenți care trăiesc la doi pași unul de altul în cele trei gospodării învrăjbite se înțeleg de minune între ei, se ajută la matematică, merg pe aceeași potecă și beau din aceeași fîntină.

LIONEL NIȚESCU ■

Flacăra revine

„Dacă dai, stai, dacă nu... te prezinți la concurs!”

Au trecut mai bine de trei luni de zile de cînd publicăm ancheta cu titlul de mai sus, prin care scoțeam la lumină numeroase abuzuri și ilegalități săvîrșite la Teatrul liric craiovean, sub directă obliăduire a directorului teatrului, Constantin Ungureanu. Pornind de la des-facerea ilegală a contractelor de muncă la 5 dintre coriști, neavertizați niciodată pînă la această măsură că ar fi dat dovadă de slabă pregătire profesională, ba, dimpotrivă, am pătruns într-o adevărată horă a unor încălcări ce se țineau lanț: contracte de muncă complete după nu se știe care principiu — unora dintre coriști încheiate pe 2 ani, altora pe 5 luni, altora fără nici o perioadă trecută în contract; un concurs care se da pentru ocuparea unor posturi fantomă, nu în perioada dintre stagiuni, cum zice legea, ci în plină stagiune; falsificarea unor documente — ca de pildă hotărîrea C.O.M.-ului din 9 august, în care, chipurile, s-ar fi aprobat hotărîrea neprelungirii contractelor celor 5 (în procesul verbal al C.O.M.-ului din 9 august este prins cuvîntul directorului Ungureanu care vorbește pe larg despre concursul din... 12 august!). În sfîrșit, cum chiar de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste se făcuse o anchetă, în referatul de constatare descoperind și alte abateri privitoare la întreținerea unui climat de muncă nesănătos în colectiv — ne întrebăm de ce Comitetul de cultură și educație socialistă Dolj tace? De ce Consiliul Culturii și Educației Socialiste tace? Mai ales că lucrurile, în mare, își urmează cursul cam la fel la Teatrul liric. Cu mici excepții care nu țin însă de eventualele măsuri pe care cei în drept ar fi trebuit să le ia. Unul dintre cei 5 coriști, Ilie Dirvoreanu, și-a cîștigat drepturile pe cale judecătorească, fiind reintegrat în muncă, după cum, Minodora Brediceanu și-a cîștigat, pe aceeași cale, drepturile bănești dar cum contractul ei expira la 1 februarie 1982, nu a mai fost reprimată. Abuzurile împotriva lui Dirvoreanu continuă — pentru că a îndrăznit să-și ceară drepturile firești: trebuind să participe la cea de a doua etapă a Concursului național „Floarea din grădină” și-a făcut cerere pentru 8 zile concediu fără plată. La întoarcere (cu trofeul de laureat al concursului

„Floarea din grădină”, prima voce bărbătească a Doljului care a cucerit un asemenea trofeu) i s-a comunicat că nu i se aprobă cererea, fapt pentru care nu i se mai permite să semneze condica. Așadar, lanțul abuzurilor continuă. Măsurile se lasă încă așteptate.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Au trecut cinci luni

Prin ancheta „Antinomiiile unui caz penal”, publicată în numărul din 3 decembrie 1982 al revistei, exprimăm o serie de dubii, de nedumeriri în privința condamnării la detenție, la doi ani și șase luni, a oierului Sterian Podaru din Pechea, județul Galați. Criticăm acolo, în anchetă, faptul că înșeși instanțele de judecată s-au pripit dînd ca verdict privarea de libertate pentru un om în stare de arest, a cărui vină nu era pe deplin dovedită.

Unde poate duce iresponsabilitatea

Aurel și Victoria Tules — el 42 ani, din comuna Cioara, Doicești, județul Brăila, ea 30 de ani, din comuna Vipecești, județul Buzău — au adus pe lume 3 copii: fetița cea mare are 12 ani, cea mică — 5 ani, între ele există un frățior de 8 ani.

Tocmai cînd aceste fragede vîrstare ale familiei Tules aveau nevoie ca de aer, apă și lumină de ocrotirea părinților, s-a produs destrămarea — tatăl cu doi copii rămînînd la Slobozia, mama cu fetița cea mică plecînd la Vipecești. Despărțirea în fapt a soților Tules — datorată obsedanțului pretext al altor destrămări familiale, neînțelegerile — este atestată, oficial, și de o hotărîre judecătorească privind îndreptarea copiilor, practic, separarea lor dureroasă.

Dar ce și cînd această traumă psihică n-ar fi fost de ajuns, copiii familiei Tules aveau să fie, cu cîteva zile în urmă, martorii oculari ai unei întîmplări nu numai de-a dreptul îngrozitoare pentru ei în momentul acela, dar și cu urmări deosebit de grave pentru mulți ani din viață.

Tatăl venise cu cei doi copii la Vipecești, atît ca s-o vadă pe „cea mică”, după cum avea să declare mai tîrziu, dar

În același timp sugeram — dacă vă aduceți bine aminte — ideea reluării atente a cercetărilor, spre a se clarifica aspectele neclare, punctele albe, cum s-ar spune, care, încă de la prima vedere, pledau în apărarea omului, ba, mai mult, exprimau chiar nevinovăția lui.

Iată însă că au trecut de atunci, din decembrie 1982, aproape cinci luni și revista n-a primit nici un răspuns din partea organelor vizate. Deși, conform prevederilor legale, ele erau datorate primele să răspundă în termenul stabilit, n-au făcut aceasta și au tratat cazul cu indiferență. Tocmai dumnealor n-au răspuns, adică tocmai cei chemați să vegheze la respectarea legilor.

Un om, deci, continuă să stea după gratii... În jurul lui s-a țesut o tăcere morntală, deși nimeni nu știe precis dacă a fost vinovat sau nu.

Încă așteptăm.

MIHAI STĂNESCU ■

să-i și lase pe ceilalți la mamă și bunici, în perioada vacanței de primăvară. Spre stupoarea copiilor, bunicii și mama n-au vrut să-i primească, fiind supărați pe tatăl lor (?!). Aurel Tules, care se afla sub influența băuturilor alcoolice, n-a găsit altă cale de ieșire din acest impas decît scotînd cuțitul.

„Am fost eu, om în toată firea, puternic șocat de ceea ce-mi relatau copiii, pe care, potrivit legii, eram obligat să-i audiez — ne declară colonel Florin Drimbă, din Miliția județului Buzău, care s-a ocupat de acest caz. În fața lor, tatăl «a lovit cu cuțitul atît pe mîmica cit și pe bunicul. Noi am țipat, ne-am speriat, dar ei tot n-au vrut să se impace». Mama copiilor și bunicul lor, din partea mamei, se află încă în spital în stare gravă, iar autorul faptei reținut pentru cercetări. Cele două tentative de omor îl vor lipsi mulți ani de libertate, timp în care copiii vor avea de suferit de pe urma iresponsabilității părinților lor, mai ales a tatălui! — mai precizează cu indignare ofițerul.

Miliția județului Buzău a făcut demersurile necesare pentru ca autoritatea tutelară de la locul de domiciliu al părinților respectivi să ia sub ocrotire pe cei trei copii.

Firește, societatea se va îngriji și de acești copii năpăstuiți. Dar ce vină au ei că trebuie să suporte un asemenea zbuclum de la o vîrstă atît de fragedă?

MIHAI GROZAVU ■

Un director cere aprobare ca să-și facă datoria!

O asociație de locatari harnică și întreprinzătoare s-a zbatut, cu ani în urmă, să devină beneficiara unei rețele termice. Asociația, întelegînd foarte bine prioritățile primăriei și, în consecință, imposibilitatea realizării dorinței lor, în acel moment, pe spezele amintitei instituții, a strîns bani de la membrii săi, peste 300 de familii la număr, și cu toate aprobările de rigoare, multe, foarte multe, avînd drept constructor I.C.R.A.L.-ul, în 1977, a devenit proprietara unei rețele termice cu o lungime de 5 300 metri. Costul ei, în jur de patru milioane lei.

Orașul bravilor cetățeni este Constanța. Asociația are numărul 188 și se află în cartierul Mihai Viteazul. Constructorul, adică I.C.R.A.L.-ul, aparține de G.I.G.C.L. — Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă. Acestea sînt personajele, locul și începutul acțiunii. Ceea ce urmează însă a fi făcut și obiectul de studiu al altor foruri care nu se află între granițele județului cu cea mai mare cantitate de bronz pe cap de locuitor. Și iată ce urmează. Peste aproximativ trei ani, în 1980, asociația, prin adunarea sa generală, perfect statutară, a hotărît în unanimitate de voturi să scape de titlul de proprietar al rețelei. Motivul: lipsa unui cadru calificat pentru întreținere. Ce spun membrii asociației: „Centrul de exploatare primește anual peste un milion și jumătate bani buni pentru apă caldă și căldură, fără să suporte vrece cheltuieli pentru această rețea”. „Ne chinuim mereu să găsim un meșter pentru întreținere. Am găsit un pensionar, mecanic, căruia îi dăm 600 de lei pe lună pentru întreținere. Cooperativele spun că n-au mesteri. I.C.R.A.L.-ul, deși este obligat prin lege ca în urma comenziilor să se ocupe de această chestiune, ne-a refuzat motivînd că sîntem particulari. După numeroase intervenții, în 14 septembrie 1980, cu adresa nr. 376, ne-au răspuns clar că nu fac reparațiile solicitate.”

Desigur, povestea este mai lungă, noi sîntem în 1983 și în trei ani se petrec multe. Pe scurt, G.I.G.C.L. răspunde invariabil că nu este de acord să preia o rețea cu numeroase defectiuni, care, mai tîrziu, le va da bătaie de cap, atentînd la situația financiară a grupului. „Preluarea rețelei termice, menționată cu încăpăținare fiecare răspuns al G.I.G.C.L., este posibilă numai după aducerea acesteia într-o stare bună, cu o funcționare normală...”

Toate bune cu excepția premiilor. S-o luăm metodic.

Lucrarea este realizată de către specialiștii I.C.R.A.L. după protecție aprobată. Procesele verbale de recepție atestă că, în 1977, rețeaua funcționa „bine” și „foarte bine”. I.C.R.A.L. dă ca perioadă de funcționare normală un timp de 20 de ani. Racordurile, „incriminate”, printre altele, de G.I.G.C.L., au fost realizate, potrivit dovezilor asociației, tot de I.C.R.A.L. Defecțiunile rețelei termice, pe care le invocă directorul general al grupului, ing. Nicolae Dan, nu sînt descoperite de o expertiză tehnică, ci sînt urmarea constatării unor diferențe de temperatură din cîteva locuințe, diferențe ușor de sesizat chiar și în locuințele care beneficiază de rețele administrate de E. T. Constanța. Și, în sfîrșit, un lucru de care nu se ține seama: Hotărîrea 17 din 11 decembrie 1981 a Comitetului pentru Problemele Consiliilor Populare care, la capitolul 3, art. 3. 1. 9. 2. 3. 5. prevede ca rețelele termice urbane realizate de orice investitor, după recepție, vor fi trecute în patrimoniul unităților de gospodărie comunală, urmînd a fi exploatate și administrate de către aceasta printr-o unitate specializată.

Discuția noastră cu directorul general al G.I.G.C.L. s-a purtat, în mare, în limitele celor prezentate mai sus. Așa cum am mai spus-o însă și acolo, totul lăsa impresia că puteam vorbi o săptămînă, o lună sau un an și nu s-ar fi schimbat nimic. În esență opinia tov. ing. Nicolae Dan se reducea la următoarele: „Să-mi dea cineva aprobarea că pot să preiau rețeaua și o preiau cu defecțiunile existente”. Care defecțiuni? Cine le-a constatat și cum? Și o ultimă întrebare: bugetele celor peste 300 de familii nu sînt la fel de importante ca și planul financiar al G.I.G.C.L.?

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Pentru prima oară în viața lor

La Galerieile Orizont, un bărbat și o femeie stau de vorbă. Discuția se poartă în termeni sinceri. Atmosfera este prietenească. Cei doi mărturisesc amănunte ale vieții lor intime pe care în mod obișnuit oamenii aflați temporar în conflict evită să și le destăinuie. Buna-credință și alte virtuți ale firii lor primează și împrejurarea ce-i așază fără voia lor pe poziții antagonice este pentru moment uitată. Fiecare pretinde celuilalt imposibilul, dar ei nu știu încă și mai târziu nici nu vor voi să afle. Amândoi sînt încredințați că dreptatea este de partea lor. Deci, în fața evidenței, celălalt va trebui să cedeze. Discuția continuă.

Din trecut, fiecare aduce

Iosif D., bărbatul, are 42 de ani. Aceasta este vârsta pe care și-o recunoaște. În această aproape o jumătate de veac a luptat, a răbdat și pînă la urmă a învins. Profesional. Mai multe premii naționale și internaționale autorizează aprecierea noastră. Ajuns pe această înălțime, un om serios înțelege că a sosit vremea să-și consolideze poziția cucerită în interiorul unui cămin obăduitor și păstrător al duratei. I. D. hotărăște deci să se însoare și, spre deosebire de mulți dintre colegii săi de profesie, să se bucure de darurile pe care numai copiii le pot oferi. La 42 de ani nu mai începi viața oricum. El dispune de o garsonieră. Viitoarea lui soție are și ea tot o garsonieră. Rigorile familiei nu se conformează intru totul principiilor aritmeticii. O garsonieră plus o garsonieră făc intr-adevăr două garsoniere, dar două garsoniere nu dau o casă prin simpla lor adunare. Casa o dau foruri investite cu prerogative în acest sens. Cu respectul cuvenit valorii, forurile își deschid ușile. Dincolo de ele, I. D. este ascultat, sfătuit, incurajat. Timp de un an. Oricît de binevoitor ar fi fost primit și oricît de mari ar fi fost eforturile celor ce-l primesc pentru a-l sprijini, săliile de așteptare au o umbră a lor și el, bărbatul care știe că vremea copiilor nu e veșnică consumă încet și sigur din ultimele rezerve de țărnie morală. Este de înțeles deci bucuria lui cînd în aprilie anul trecut i se înmînează comunicarea de repartitie a unui apartament corespunzător în strada Zorileanu nr. 66.

Ruxandra P., femeia, este mult mai tinără decît interlocutorul ei. Și viața ei a fost o luptă. Mai puțin glorioasă, dar mai dură. Încă din copilărie, R. P. a luptat cu boala. Cea mai cumplită boală a copilăriei: poliomielite. O boală care i-a închis viața în interiorul unei singure direcții: supraviețuirea. Și tot ea, maladia copilăriei, i-a stabilit și domiciliul, în apropierea spitalului, la mătusa ei, sora vitregă a tatălui. Tatăl are doi frați buni și două surori vitrege. La moartea mamei lor, frații au decis ca locuința ei, un modest apartament de două camere, să rămînă unei singure persoane, soriei lor Rodica. Nici unul dintre frați n-a avut copii. Singura nepoată fiind R. P., o nepoată bolnavă și plîpîndă, mătusa a adoptat-o devenindu-i a doua mamă. În casa acestei mătuși își petrece deci R. P. copilăria și adolescența. Și tot în această casă se retrage, neoficial, mama ei după divorț. Sotul mătușii se îmbolnăvește de cancer. O veche cunoștință le scrie din Elveția și le propune un consult la un medic celebru. În străinătate, în Elveția, unchiul lui R. P. moare în vîrstă de 70 de ani. Soția lui, Rodica, în vîrstă de 60 de ani, își stabilește domiciliul lîngă cimitirul în care este îngropat bărbatul ei. Înainte de a pleca, între mătusa și Ruxandra se perfectează un act de închiriere pe un an pentru a legaliza șederea fetei în apartament. După oficializarea stabilirii mătușii în străinătate, conform legii, apartamentul trece în patrimoniul statului. Locuința se află în strada Zorileanu nr. 66.

La data cînd Iosif D. primește comunicarea de repartitie pentru apartamentul din strada Zorileanu nr. 66, situația Ruxandrei P. nu era clarificată. I. D. are de partea lui investitura legală. R. P. invocă dreptul de posesiune, contractul cu mătusa și relația sentimentală.

Fondul nostru de sentimente latin și sudic, îmi dau prea bine seama, este impresionat cu precădere de starea celei din urmă dintre părțile implicate. Unul din oamenii de bine pe care îi cunosc și cărui i-am cerut părerea în acest caz a replicat fără nici o șovăire: Eu, unul, n-aș stărui să mă mut într-o

casă ocupată de altcineva nici chiar dacă aș avea în mină nu o comunicare de repartitie, ci manetele unui tanc. Cu atît mai mult cînd la mijloc e vorba de o ființă necrotită de destin. Am cerut atunci părerea unui specialist de înaltă probitate profesională capabil să se obiectiveze și să judece lucrurile cu singe rece: Răspunsul nu diferă în esență, ci în cuprindere: Situația specială a Ruxandrei nu poate fi ignorată. Iosif D. a acționat urmînd imperativele propriilor lui interese, bine și trainic justificate. Organul emitent al repartitiei avea obligația profesională și morală să soluționeze juridic și umanitar problema numită Ruxandra P. și să nu se grăbească a da un alt drept de folosință asupra unui apartament ocupat. Această superficialitate funcționerească a inghesuit soluția într-o fundătură...

Un răgaz de gîndire pentru cititor

Nu vă mai rețin atenția și cu alte păreri. Desigur, fiecare dintre dumneavoastră vă veți forma una personală. Între timp, pînă vă mai gîndiți, am să vă istorisesc o întîmplare pe care am mai relatat-o odată public, dar într-un cerc foarte restrîns. Pînă nu demult, bătrîni pași ai unui profesor venerabil erau purtați periodic de interese universitare către Anglia. Om cu tabieturi nu trăgea la hotel. Descoperise o gazdă, o văduvă bătrînă cu care împărțea năzuința senină intru ordine și liniște. Într-o noapte, către orele două, tîhna casei a fost violentată de zbirniit insistant al soneriei. S-a trezit speriat. Din vestibul răzbătea pînă la el vocea calmă a gazdei și de pe acoperiș ropotele dezlăn-

împrejurări. Iosif D. și Ruxandra P. n-au moștenit nimic în comun, n-au fost căsătoriți, n-au minori de încredințat. Ce își dispută? O locuință care nu este a nici unuia.

Suferințe ascunse

Iosif D.: Mie mi-a fost repartizat apartamentul din strada Zorileanu în baza adresei Consiliului popular al municipiului București, Oficiul reglementarea spațiului locativ. Timpul mă presa și așteptasem prea mult ca să mă gîndesc cine unde se mută. Aveam repartitie într-un apartament în locul cărui cedam două garsoniere. Nu primeam nimic gratuit, nici ce nu mi se cuvenea. Compasiunea mea pentru Ruxandra este reală, permanentă și generatoare de remușcări. Apartamentul mi-a fost însă mie atribuit și nu aveam timp să mai aștept; mi-a fost atribuit legal, în vreme ce ea locuia acolo deși contractul de închiriere îi expirase. Mai mult, îmi dădeam seama că nici nu-l va putea prelungi și dacă nu voi fi eu, va fi un altul, dar ea nu va rămîne. Toți ai ei au buletin de București cu alte adrese stabile. Ea însăși are altă adresă stabilă. În Zorileanu nu are decît viză de flotant. Sigur, cineva ar putea replica în același fel despre mine. Și eu figuram tot singur. De ce eu și nu ea? Și eu aveam unde locui. Nu se înțelege faptul că eu nu primeam nimic în plus, ci efectuaam un schimb. De asemenea, nu se înțelege că în cazul în care ar fi existat posibilitatea legală ca ea să își prelungească actul de închiriere cu noul proprietar — I.C.R.A.L. Herăstrău — acest lucru s-ar fi făcut în intervalul pînă ce eu am obținut ordinul de repartitie. Mai mult: Comitetul Executiv al Consiliului popular de sector a examinat ambele situații și a emis ordin de evacuare. Dacă I.C.R.A.L. He-

Ruxandra P. și familia: Poți folosi vorbele în tot felul. Și să obții orice. Se știe cum sună la urechile noastre o veste de felul: cutare a rămas în străinătate și în locul ei s-a mutat cu intenția de a frauda legea o fată singură, doar cu viză de flotant, care se lăfăie fără să aibă dreptul în două camere și așa mai departe. Poți obține ușor un ordin de repartitie dacă ești cit de cit influent și ei este fiindcă a pătruns peste tot. Oficiul reglementarea spațiului locativ nu i-ar fi expediat niciodată adresa cu comunicarea de repartitie dacă el n-ar fi cerut expres acest apartament, cu toate că știa că este ocupat. Am recurs la proces? Ca și cum aș fi făcut-o de bunăvoie sau de plăcere. Acest proces mi-a întors boala și am fost obligată să mă pensionezez. A trebuit să mă apăr. Puteam accepta cu miinile în sin să fiu azvirlită fără nici un motiv din casa în care am copilărit și am învins boala, din cartierul în care am învățat, de lîngă prietenii mei? Avem o familie veche, mai veche decît apartamentul ăsta mizer. Neamul nostru este înscris în istorie în mai multe domenii de activitate, chiar dacă n-am fost bogați. Ne-a rămas casa asta. El a invocat intenția lui de a se căsători. Cum adică? Mie mi se refuză acest drept? A venit la mine, la Galerieile Orizont. Am stat de vorbă. Am discutat deschis. Am fost convinsă că va înțelege. Dimpotrivă: tot ce i-am mărturisit sincer a folosit împotriva mea. Este o faptă bărbătească? Demnă?... Da, are acum două garsoniere, dar pe amîndouă le-a obținut tot de la stat. E meritul lui și al soției lui, dar aceste garsoniere să nu le invoce ca un drept asupra casei acestuia care a fost a familiei mele și pe care am pierdut-o în împrejurări tragice pentru noi, fiindcă mătusa mea de fapt și-a stabilit domiciliul lîngă un mormînt, nu într-o țară. Procuratura? A fost cineva. S-a hotărît ceva... În sfîrșit... Într-un memoriu la Procuratura Generală am explicat totul. Învățați-mă cum să-mi apăr casa cu mijloace legale împotriva unui om care nu se dă în lături de la nimic, nici chiar de la a cere ajutorul presei. Ce rost avea să vină la dumneavoastră? Vă rog să-l întrebați dacă i s-a întîmplat măcar o singură dată să nu fie primit acolo unde a bătut la ușă? Eu îi par puternică, nu cauza mea? Oamenii care mă ajută i se par de reacredință, nu se gîndește la imboldurile ce-i indeamnă s-o facă?

Legea ne apără, să o cunoaștem, să o respectăm!

Linia de sosire a cîștigătorului a dispărut

țuite ale ploii de toamnă. Într-un tîrziu s-a dumirit că cel ce sunase cerea găzduire. Hotelurile din apropiere erau supraaglomerate și un receptioner binevoitor îl îndrumase spre adresa lor. Era tîrziu, era frig, ploua torențial, unde să se ducă? Gazda era însă de neînduplecat. Este adevărat, se auzea pînă la el vocea ei inflexibilă, am camere suficiente, dar nu dispun decît de un grup sanitar și după lege am dreptul să găzduiesc o singură persoană. Și această persoană există. Doarme. Atunci, profesorul și-a tras în grabă halatul pe el și a ieșit în vestibul. Nu-i nimic, a intervenit el, mine dimineată eu voi renunța la folosința grupului sanitar în favoarea acestui năpăstuit. Bătrîna englezoaică l-a fixat cu o privire de gheață: Domnule! Este lege!

De la strămoșii ei din celălalt veac, femeia moștenise nu numai o casă, ci și credința inbranabilă că în fața legii nimic altceva nu trebuie să aibă întîietate. Iar eu m-am întrebant nu de puține ori de atunci dacă nu cumva tocmai asprimea unei astfel de educații a salvat străvechea insulă din ruinele propriului ei imperiu.

Să revenim la oile noastre păstorite de I.C.R.A.L. Herăstrău. Atît cererea Ruxandrei P., cît și aceea a lui Iosif D. ajung la un singur funcționar, tovarășul M. Polizache, șeful fondului locativ. În viața unui funcționar serios și hărțuit de zeci de solicitanți cum este desigur și tovarășul Polizache se ivesc inevitabil și împrejurări fără leșire, ca igrasia în locuințele vechi. Ca să nu părăsim termenii domeniului în care ne aflăm trebuie să spunem că în astfel de ocazii nedorite de nimeni nu există decît două posibilități: construcția, în sensul larg al cuvîntului, și demolarea, în sensul lui strict. Sensul larg al cuvîntului construcție cuprinde inițiativa, prevederea, lupta pentru adevăr și echitate. Sensul strict al cuvîntului demolare, în acest caz, cuprinde o singură accepțiune: șicana. Șicanezi adică una dintre părți pînă ce aceasta renunță. Altfel a fost șicanat Iosif D. încît chiar dacă acesta poate la un moment dat să-a gîndit să renunțe a ajuns să creadă că este victima unui complot într-o luptă cu niște forțe bine organizate și influente și ca orice victimă s-a considerat îndreptățit să lupte după principiul ori ea ori eu. S-a ajuns astfel la un proces care a durat un an de zile. Astăzi, termenul proces nu mai înspăimîntă pe nimeni. Să gîndim totuși puțin asupra acestei

răstrău ar fi acționat operativ, în spiritul legii, evacuarea ar fi fost astăzi făcută și nici procesul n-ar mai fi existat. Ruxandra s-a folosit de un fals comis de o funcționară de la circa financiară care a modificat cifra unui de la 1981 în șapte, adică 1987. Am înștiințat pe șeful fondului locativ despre acest fals care putea fi dovedit fără a se mai ajunge la procuratură. Funcționarii de resort din Consiliul popular al sectorului și apoi al municipiului au confirmat inexistența unui contract de închiriere pînă în 1987 și totuși I.C.R.A.L. Herăstrău nu a ținut seama. A fost preferată calea lungă, șicanatorie a proceselor. Procuratura a dovedit falsul evident cu ochiul liber. Contractul a fost anulat și am ajuns iarăși în situația de la început. Instanța a recunoscut valabilitatea deciziei de evacuare. N-am crezut că este posibilă următoarea situație bizară. La prima instanță, I.C.R.A.L. Herăstrău, prin juriconsultul său, apăra un act emis de forul său tutelat. Consiliul popular, împotriva unei persoane particulare. Pierde procesul în fața Ruxandrei și nu declară recurs. Nu este asta un act de abdicare de la interesele instituției? Am fost nevoit să introduc eu recursul și să apăr actul emis de Comitetul Executiv al Consiliului popular. Firește era interesul meu, dar și al juriconsultului ce reprezenta forul său tutelat. Am cîștigat. Pînă a nu cîștiga am făcut memorii în stînga și în dreapta pentru a împiedica un proces lung și dăunător atît pentru mine, cît și pentru Ruxandra. Mi s-a spus să aștept totuși terminarea procesului. Procesul s-a terminat. Există o soluție definitivă. Dar nu se pune în aplicare. Iarăși s-a intervenit, respectiv iarăși s-a dezinformat. Actul care suspendă executarea deciziei civile a tribunalului menționează că suspendarea este valabilă pînă la soluționarea recursului extraordinar, practică nelegală în sistemul nostru juridic. Suspendarea unei hotărîri judecătorești nu poate fi emisă decît de Procuratura Generală, nicidecum de un organism de stat administrativ. Tot acest act se referă la neîncheierea contractului cu subsemnatul intrucît locuința în cauză presupune un excedent de spațiu pentru o singură persoană. Între timp m-am însurat. Am și un copil. I.C.R.A.L. a refuzat să-mi primească la dosar certificatul meu de căsătorie și de naștere al copilului. O iau de la început?

Să revenim la fondul problemei: momentul inițial

Așa stau lucrurile, nu altfel. Iosif D. a cîștigat recursul. Sentința este definitivă, dar ea nu intră în executare. Paradoxal, actul care o suspendă este nelegal, dar drept. Nelegalitatea este aparentă însă. Decizia tribunalului consemnează numai legalitatea actului de evacuare emis de Comitetul Executiv al Consiliului popular de sector și chiar legal fiind forul ierarhic are dreptul să-i amine punerea în aplicare. Dreptatea este profundă și conformă legii. Tribunalul a analizat temeinicia deciziei de evacuare fiindcă atît i s-a cerut. Actul prin care se amină punerea ei în aplicare investighează mai adînc și pune sub semnul îndoielii chiar legalitatea emiterii ordinului de repartitie înainte de a se fi discutat drepturile ocupantei apartamentului și a se adopta o hotărîre în acest sens.

După doi ani, lucrurile au revenit la punctul inițial. Un funcționar pe cit de indatoritor tot pe atît de superficial a iscălit o adresă de disponibilizare a apartamentului în mod necugetat, a creat artificial o stare de conflict, a pus pe drumuri oameni și instituții. S-au găsit pe acest drum alți funcționari la fel de superficiali care au adoptat politica șicanării în locul atitudinii fățișe, bărbătești și demne și au împins faptele pînă la consecințele mutilării sufletești. După doi ani, Ruxandra P. continuă să ocupe o locuință asupra căreia nu i s-au formulat clar drepturile. Iosif D. s-a însurat, are un copil, a pierdut timp, răbdare și sănătate, a cîștigat un proces și locuiește mai departe într-o singură cameră de 14 mp, fără dependențe, dar cu o garsonieră, aceea a soției, într-un alt sector, care nu-i este de nicî un folos. Executarea sentinței a fost aminată pînă la promovarea (sau nepromovarea) recursului extraordinar. E drept, dar nefolositor. Procesul acesta inutil nu trebuie continuat. S-ar mai adăuga o sentință și atît. Forurile investite cu competența necesară trebuie să ia în analiză și să formuleze o hotărîre privind drepturile Ruxandrei P. asupra locuinței în care a crescut și continuă să trăiască alături de mama ei și să repare nedreptatea făcută lui Iosif D. prin emiterea unei repartitii inoperabile.

NICOLAE CRISTACHE ■

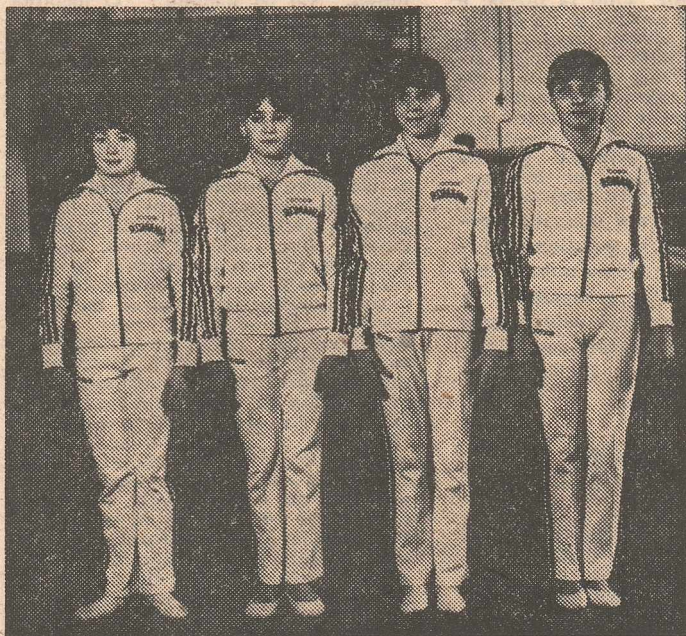

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ DE GIMNASTICĂ — PE PRIMUL LOC ÎN EUROPA

În momentul în care, la campionatele europene de la Göteborg, se încheia ultima linie acrobatică la sol și, Ecaterina Szabo cucerea medalia de aur în această probă în care dominante sînt virtuozitatea, înalta măiestrie și acrobatica de vîrf, gimnastica feminină românească își adăuga în impresionantul său palmares cea de-a 45-a medalie „europeană”, dovadă incontestabilă a valorii ridicate a școlii românești de gimnastică. Deci, la opt ediții ale campionatelor europene, un total de 45 de medalii, la ediția de la Göteborg consemnându-se, de altfel, bilanțul record al țării noastre, 9 medalii: 3 de aur, 3 de argint și 3 de bronz.

Nu de puține ori, după cum atît de bine se știe, gimnastele noastre au mai fost și stopate, din drumul care le ducea spre medalii, de arbitraje defavorabile. În linii generale, la Göteborg arbitrajul nu a ridicat probleme prea mari juriului de concurs. În ce privește pe cele trei concurente române — Ecaterina Szabo, Lavinia Agache și Mihaela Stănuț — autoare ale succesului amintit, doar Lavinia Agache a fost ușor depunctată la sol și sărituri. Ceea ce ni se pare însă important de subliniat este faptul că, mai ales în lupta pentru titlul de la individual compus, tactica adoptată de arbitre a fost de data aceasta alta: adversara directă și cea mai importantă a Laviniei Agache, care nu era alta decît campioana mondială absolută de la Moscova, sovietica Olga Bicerova, a fost vizibil plusată exact la sol și sărituri, astfel că avantajul pe care îl deținea la un moment dat sportiva româncă a fost anulat și Lavinia a trebuit să se mulțumească cu poziția de vicecampioană a Europei, la numai 5 sutimi de punct de învingătoare!

Ni s-a părut interesant să aflăm opiniile citorva dintre arbitrele judecătorești despre impresiile pe care gimnastele ro-

Göteborg '83:

**ECATERINA SZABO,
LAVINIA AGACHE,
CAMELIA RENCIU
(rezervă),
MIHAELA STĂNUȚ**

mâne le-au produs, despre perspectivele lor la viitoarele mari competiții internaționale.

Jackie Fie (S.U.A.), membră a Comitetului tehnic feminin, șefa de brigadă la birnă: Avîndu-le pe Lavinia Agache și pe Mihaela Stănuț în prima serie, mi-am dat seama că delegația României mizează la titlu cu Ecaterina Szabo, a cărei măiestrie o admirasem și în alte concursuri. Trebuie să vă spun că brigada mea a

acordat cu multă plăcere cea mai mare notă din concurs Laviniei Agache, 9,85. A fost o execuție de înaltă clasă, de uluitoare precizie și siguranță, în ciuda multor elemente de maximă dificultate și a fost foarte firesc ca româncă să devină campioană a Europei în această dificilă probă. Dacă Ecaterina Szabo n-ar fi ratat saltul grupat înapoi cu întoarcere ar fi primit cu siguranță 9,90, pentru că și ea a făcut dovada că are în această probă

un exercițiu de mare dificultate. Dacă adăugăm la acestea medalia de bronz cucerită de Mihaela Stănuț, atunci se poate trage concluzia că gimnastele române vor și pot să domine acest aparat. Nu le doresc decît să continue pe acest drum.

Lidia Ivanova (U.R.S.S.), arbitră internațională: Gimnastele sovietice și cele din România au ridicat considerabil nivelul calitativ al acestor „europene”, care se situează peste cota campionatelor mondiale de la Moscova. Succesele pe care Ecaterina Szabo, Lavinia Agache și Mihaela Stănuț le-au repercutat aici la Göteborg reprezintă, după opinia mea, un indiciu că gimnastica feminină românească se află acum, după nereușita de la „mondiale”, pe un drum bun, care poate să ducă la noi victorii internaționale în viitoarele confruntări. Prin această prismă, campionatele mondiale de la Budapesta pot oferi dispute nu numai de mare spectaculozitate, ci și de un nivel calitativ foarte ridicat. În ce privește nota Laviniei la sărituri, probabil că brigada a ținut seama de ușoara lipsă de precizie la aterizare.

Jaroslava Matlochova (Cehoslovacia), membră a Comitetului tehnic feminin al F.I.G.: Trebuie să vă spun că pentru multe specialiste prezente aici evoluția și rezultatele gimnastelor din România au constituit o surpriză. Precizez însă că o plăcută surpriză. Ecaterina Szabo, Lavinia Agache, care a fost atît de aproape de titlul absolut, ca și Mihaela Stănuț s-au numărat printre cele mai bune participante la această a 14-a ediție a campionatelor europene și mi felicit sincer pe tinerii antrenori români pentru ceea ce au realizat pe drumul afirmării continue a gimnasticii feminine în lume. Școala românească de gimnastică a trecut aici cu deplin succes un examen important.

Nadia Comăneci: Gimnastica românească are din nou un cuvînt greu de spus

Nadia Comăneci, multipla noastră campioană olimpică, mondială și europeană, gimnasta română despre care se scrie și se vorbește numai la superlativ, ea fiind și astăzi un nume care captează interesul a mii și mii de iubitori ai sportului, pare mai puțin dispusă în aceste zile să acorde interviuri. Ne spune că privește cu tot mai mult optimism și încredere prezența ei în echipa noastră universitară care va pleca la sfîrșitul lui iunie la Edmonton, în Canada, și — ca atare — timpul este acum pentru ea extrem de prețios. Îi spunem că dorim să o interviuăm pentru revista „Flacăra” și atunci Nadia accentuă cu plăcere invitația noastră, oferindu-ne, cu promptitudine, răspunsurile la întrebările pe care i le punem. Mai ales că pe tema „GIMNASTICA ROMÂNEASCĂ PE TRASEUL SKIEN '75 — GÖTEBORG '83” are multe de spus.

— Care dintre amintirile aceluia fierbinte an 1975 îți sînt cel mai proaspăt în memorie?

— Bineînțeles, în prim plan rămîn plăcutele amintiri legate de debutul meu la campionatele europene din acel an, desfășurate în Norvegia, la Skien, în care gimnastica noastră feminină a revenit atît de impetuos în centrul atenției internaționale și nu pot uita, desigur, că am învins atunci, chiar foarte clar, pe o mare gimnastă — Ludmila Turisceva. Cele patru medalii de aur pe care le-am cucerit la Skien au deschis un drum glorios atît pentru mine cît și pentru gimnastica românească, și nu pot uita că, în același an, cîștigasem cu cîteva zile înaintea „europenelor” o competiție de tradiție organizată la Londra, „Turneul campioanelor”. Cred că, în mare măsură, acest prim succes internațional realizat la marea arenă Wembley mi-a dat încredere în forța și capacitatea mea de concurs, astfel că la Skien am concurat fără mari emoții. În momentul în care am văzut că adversarelor le este frică de

mine, am cîștigat și mai mult curaj și am putut să evoluez în toată plenitudinea posibilităților mele. În vară, apoi, am participat la Jocurile preolimpice de la Montreal, împreună cu Teodora Ungureanu și din nou gimnastica românească s-a impus de o manieră impresionantă.

— Nu socotești, oare, că aceste strălucite succese au pus în gardă lumea gimnasticii și că s-au luat „măsuri” de contracarare?

— Răspunsul meu nu poate fi decît o presupunere. Este mai mult ca sigur că

federatiile care au fost „afectate” de succesele gimnasticii românești au căutat mijloace și căi de a le diminua proporțiile. Dar, după cum bine se știe, la prima mare confruntare de nivel mondial, gimnastica feminină românească a urcat noi trepte de afirmare internațională, dominînd cu autoritate Jocurile Olimpice de la Montreal și cred că fiecare iubitor al sportului reține cu plăcută satisfacție acele minunate seri ale Forumului din Montreal în care gimnastele românești ridicau pur și simplu tribunele în picioare. Atît eu cît și Teodora Ungureanu am cunoscut din plin plăcerea aplauzelor nesfîrșite ale publicului spectator, satisfacțiile pe care ți le dau comentariile elogioase din presă și reportajele TV și cred că voi păstra pentru totdeauna regretul că arbitrajul a nedreptățit-o atît de mult pe Teodora la sol, probă în care ar fi meritat cu prisosință o medalie.

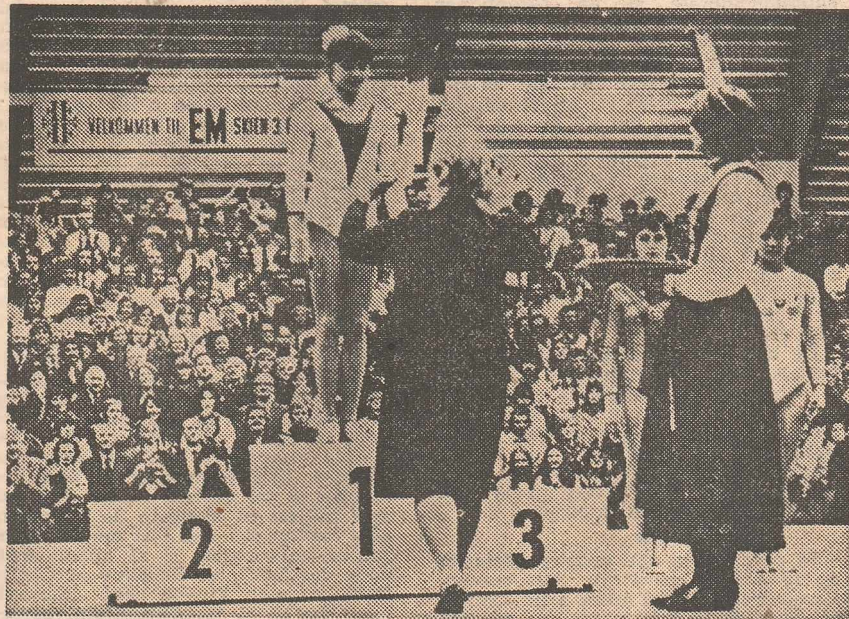
Pentru mine, cele trei medalii de aur reprezintă, firește, cel mai frumos capitol al carierei mele sportive.

— Ai concurat în ultimii 8 ani alături de multe gimnaste române în numeroase competiții „cu miză”, ai realizat succese care au făcut să se vorbească tot mai des despre nivelul ridicat al școlii românești de gimnastică.

— Este adevărat, e posibil ca după Jocurile Mondiale Universitare de la Edmonton să pun capăt carierei mele sportive. În acest context, mi se pare firesc să trec în revistă anii mei de activitate competițională, să mă refer la celele cu care am concurat, alături de care m-am bucurat sau am suferit. Emilia Eberle, Dumitrița Turner, Melita Rühn, Rodica Dunca și Marilena Vlădăraș — iată fetele „de aur” de la Fort Worth, alături de care, vă mai amintii, am putut să concurez numai la „îmbruse”. Un stupid accident la mijloc mi-a barbat drumul spre titlul de campioană mondială absolută, pentru care aveam cele mai mari șanse, și spre medalii pe arate, la care aveam, de asemenea, dreptul. M-am consolată cu bucuria că la sărituri și sol „aurul” a fost cîștigat de Dumitrița Turner și, respectiv, Eberle, pentru prima oară, campioană mondială. Sau cum poate fi uitată echipa care a luptat din toate puterile pentru medalia de argint la Jocurile Olimpice de la Moscova: Rodica Dunca, Emilia Eberle, Melita Rühn, Dumitrița Turner, Cristina Grigoraș și Nadia Comăneci? Apoi, la „mondialele” din 1981, a trebuit să ne mulțumim doar cu poziția a 4-a pe echipe, iar la individual n-am mai cucerit nici o medalie. Poate că dacă făceam parte din echipă lucrurile s-ar fi schimbat. Dar, oricum, recentele campionate europene de la Göteborg, cu cele trei românce de pe podium, care au cucerit nu mai puțin de 9 medalii, îmi dau dreptul să cred că s-a trecut peste punctul critic al gimnasticii noastre feminine și că ne aflăm acum pe un drum bun. Au apărut noi sportive — Lavinia Agache, Ecaterina Szabo, Mihaela Stănuț, Magdalena Ranca, surorile Renciu, Dorina Ungureanu, Mirela Iordoc, Laura Cutina, Lenuța Rus — care pot aduce noi lauri gimnasticii noastre feminine. Încerc o mare satisfacție că astăzi simbolică ștafetă a succesorilor gimnasticii noastre a fost preluată de la mine de talente autentice, de gimnaste tinere hotărîte să mențină la un nivel cît mai ridicat ștacheta performanțelor. Pentru acest lucru ar trebui să fim cu toții mulțumiți. Firește, vor veni examene mai grele, noi competiții de nivel mondial, dar sînt premise ca gimnastica românească feminină să aibă din nou un cuvînt greu de spus.

— Chiar și la Universiada de la Edmonton, cu Nadia în echipă?

— De ce nu? Îmi pare rău că în pregătirea mea din ultimele luni au existat și cîteva „pete albe”, adică perioade în care am lucrat mai puțin intens. Aceasta face ca acum, în aceste zile, împreună cu celelalte gimnaste studente, să muncesc mai mult, să facă antrenamente mai intense. Oricum, îmi asigur pe toți susținătorii mei că voi face totul să fiu selecționată în echipa pentru Universiadă și să pot fi gata să contribuim, din nou, cu toate puterile mele la un nou triumf al gimnasticii feminine românești.

Skien '75: NADIA COMĂNECI

Ne-am îndoit, și n-am fost singurii, că gimnastica feminină românească va izbucni, imediat după retragerea supercampioanei Nadia Comăneci și a coechipierelor ei Emilia Eberle, Dumitrița Turner ș. a. să rămînă în virtul ierarhiilor, strălucind la fel de tare. Temerile noastre au fost, din fericire, fără temei, campionatele europene, desfășurate săptămîna trecută în Suedia, consemnînd un splendid succes al gimnastelor române Ecaterina Szabo, Lavinia Agache și Mihaela Stănuț care, deși debutante într-o competiție de asemenea anvergură, au adunat 9 medalii, între care 3 de aur, ocupînd locul 1 în clasamentul pe națiuni (1. România 9; 2. U.R.S.S. 4; 3. Bulgaria 3 etc.). Excelentul bilanț de la C.E. de la Skien (1975) a fost astfel depășit ca număr de medalii, prestația de la Göteborg confirmînd că „noul val” din gimnastica noastră e talentat, dotat pentru performanțe înalte, robust, călcînd cu hotărîre și dezinvoltură pe urmele neuitatei campioane Nadia Comăneci, fiind ca-

pabil să aducă o contribuție de seamă la gloria sportului românesc.

„Eroina” întrecerilor din sala „Scandinavium” din Göteborg a fost, fără îndoială, Cati Szabo. Cu toate că încă nerodată în mari competiții (e născută în 1967, fiind descoperită de antrenorii Maria Cosma și Mihai Agoston),

Temei pentru „mondiale”

mezina echipei noastre a făcut dovada unui talent de proporții. Concurînd cu multă ambiție și dirzenie, dovedind singe rece și putere de concentrare, Szabo și-a adjudecat două medalii de aur (la paralele și sol), una de argint (la sărituri) și una de bronz (la individual compus), întrecînd-o, ca număr de medalii, chiar pe campioana absolută a Europei, sovietica Bicerova (3). Tot de 4 ori a urcat pe po-

diumul de premiere și Lavinia Agache (născută 1966, descoperită de aceeași tehnicieni), colega lui Szabo de la „Cetatea” Deva, ocupînd un loc 1 (la birnă), două locuri 2 (la individual compus și paralele) și un loc 3 (la sărituri). Zestrea de medalii a delegației noastre a fost completată de bronzul (la birnă) Mihaelei Stănuț (născută 1966, membră a Clubului sportiv școlar din Sibiu, descoperită de Adrian Goreac și Ana Crihan), toate cele 3 sportive române prezente în concursul de la Göteborg lăsînd o impresie excelentă, cu toate că, repetăm, ele au debutat la C.E. cu această ocazie, compania (62 de gimnaste din 22 de țări) fiind mai mult decît selectă.

Felicitîndu-le pentru această salbă de medalii, rod al unei munci îndrăgite, plină de privațiuni, să le urăm fetelor noastre „de aur” mult succes în continuare, amintindu-le că izbînda de la Göteborg, ce întoarce o nouă pagină în istoria gimnasticii feminine românești, le obligă în perspectiva „mondialelor”, a Universiadei și a Jocurilor Olimpice. (Ov. L.)

Antrenorii

Colectivul de tehnicieni al lotului reprezentativ de gimnastică este prin excelență, un colectiv tinăr, entuziast, pasionat și de o ridicată profesionalitate. O plăcută și surprinzătoare coincidență face ca Adrian Goreac, antrenor-coordonator, Maria Cosma (născută Florescu) și Octavian Belu să fi terminat cursurile I.E.F.S. în același an — 1974 — cu toții fiind colegi de grupă, iar Adrian Goreac și Octavian Belu amintindu-și cu plăcere că, timp de mulți ani, au locuit în aceeași cameră a căminului studențesc.

După ce timp de câțiva ani fiecare a lucrat separat la diferite cluburi sportive sau școli generale, iată-i acum reuniți la Deva, la conducerea destinelor lotului nostru reprezentativ, având deci, implicit, responsabilitatea cea mai înaltă în pregătirea echipei noastre feminine de gimnastică. Nu am fost deloc surprinși că miercuri la prinz, când am dorit să completăm documentarea noastră, i-am întâlnit pe toți trei împreună, fapt semnificativ care ține parcă să sublinieze unitatea lor de acțiune. Deși nu au venit în același timp la Deva, Octavian Belu având o „vechime” mai mare cu un an, ei sint animați astăzi de aceleași idealuri, de aceleași dorințe firești de a face totul pentru ca gimnastica feminină românească să-și adauge cu fiecare an noi și valoroase performanțe internaționale. Așadar, să-i cunoaștem pe cei trei tehnicieni prin date și fapte care le atestă calitățile ce i-au propulsat în fruntea „topului antrenorilor” din țara noastră.

Mario Florescu-Cosma

A absolvit cursurile I.E.F.S. în anul 1974, cu specializarea gimnastică. Timișoreancă fiind a preferat, totuși, să lucreze la Onesti, astfel că de la bun început activitatea sa profesională s-a legat de gimnastele care lu-

crau la liceul de gimnastică de aici. Dintre primele sale eleve fac parte, între altele, Lavinia Agache, Cristina Grigoras, Mirela Barbălată, Mihaela Riciu, la formarea cărora ea a lucrat împreună cu antrenorul Mihai Agoston. După puțin timp, în grupa acestor doi tehnicieni a intrat și Ecaterina Szabo.

După campionatele mondiale din 1981 Maria Cosma a fost solicitată să facă parte din colectivul tehnic al lotului reprezentativ, astfel că din 26 ianuarie 1982 își desfășoară activitatea la Deva. A fost coautoare la realizarea exercițiului la sol-impus pentru Jocurile Olimpice din 1976. Din 1982 este arbitru internațională, în această calitate oficiind la multe competiții organizate de F.I.G.

Soful său, Gheorghe Cosma, este coregraf la școala de gimnastică din Deva, având o contribuție remarcabilă la prezentarea artistică a exercițiilor gimnastelor din lotul reprezentativ. Cristina, fiica lor de trei ani, s-a născut în perioada Jocurilor Olimpice de la Moscova.

Adrian Goreac

Deci, ca și Maria Cosma, a terminat I.E.F.S.-ul în 1974, optând ca prim loc de muncă pentru clubul sportiv școlar din Sibiu. Impreună cu antrenorul Ana Crihan, Adrian Goreac le-a avut ca eleve pe Angela Bratu, Carmen Savu și Melita Ruhn, cea care s-a lansat atât de spectaculos la campionatele europene din 1979, de la Copenhaga, și a confirmat atât de strălucit la campionatele mondiale din același an, de la Fort Worth, unde a cucerit o prețioasă medalie de bronz la individual compus. La Sibiu a lucrat, de asemenea, cu componentele de astăzi ale lotului reprezentativ: Mihaela Stănuțel, surorile gemene Camelia și Simona Renciu, Magdalena Ranca, Dorina Ungureanu. Cu aceste fete Adrian Goreac și colegii săi de la C.S.S. Sibiu au atăcat anul trecut titlul de campioană pe echipe a țării, titlu pe care l-au și cucerit dealfel, după un duel extrem de interesant cu formația C.S.S. Onesti. Din 1982, Adrian Goreac a fost desemnat antrenor-coordonator al lotului nostru reprezentativ. La cei 32 de ani ai săi, el este un tehnician cu o recunoscută competență și experiență, rezultatele de la Göteborg întregind o frumoasă și semnificativă carte de vizită.

Octavian Belu

După absolvirea cursurilor I.E.F.S. în 1974, este repartizat ca profesor de educație fizică la Liceul agro-industrial din Valea Călugărească, apoi, în 1977, antrenor la Petrolul. Printre elevele sale s-au numărat Elisabeta Turcu și Mariana Constantin, ultima componentă a echipei noastre „de argint” de la Jocurile Olimpice din 1976. Lucrează la Deva din 1981, la început împreună cu Atanasia Albu, iar apoi — din 1982 — cu Adrian Goreac și Maria Cosma. Fetița sa, Iolanda, are 5 ani și vrea să fie, bineînțeles, componentă a lotului reprezentativ de... gimnastică a țării pentru a lucra sub conducerea lui tăticu.

ȘAH

cu Margareta Mureșan

Nona și Ira

Coincidența a făcut să întâlnească pentru prima oară la tabla de șah pe Nona Gaprindașvili și pe Ira Levitina, cele două pretendente care și-au disputat unul din sferturile de finală ale meciurilor candidadelor la titlul mondial de șah, cu ocazia participării la renumitele turnee internaționale de la Timișoara (1973, 1975), unde amindouă și-au înscris numele ca invingătoare. Dacă Levitina a câștigat neînvingătoare turneele din 1973, Gaprindașvili a dominat strălucitor unul din cele mai tari concursuri feminine din lume (1975), realizând un scor-record, pe măsura lui Fischer, de 100 la sută.

Ne-am obișnuit cu rezultatele de excepție ale Nonei Gaprindașvili, deținătoarea titlului suprem cinci ediții: 1962, 1965, 1969, 1972, 1975. Dealfel Nona este prima femeie din lume căreia F.I.D.E. i-a atribuit titlul de mare maestru internațional pentru rezultatele deosebite înscrise pe diagramele competițiilor masculine. Chiar, nu demult, în Italia, la Reggio Emilia, Nona a participat pentru pregătirea meciului cu Levitina, la un puternic turneu masculin, pe care l-a câștigat cu 8,5 p din 11 posibile în prezența unor nume cunoscute. Nu degeaba se spune că Nona, amintind de Vera Menckik, luptă cu mult succes pentru „emanciparea șahului feminin”. În perioada culminației sale șahiste Gaprindașvili s-a impus într-o manieră spectaculoasă, câștigând peste 15 turnee internaționale feminine. Din 1978, la 37 ani, a început să dea semne de obosală în joc, pierzând titlul mondial în favoarea unei alte gruzince, tinăra Maia Ciburdanidze, pierzând semifinala meciurilor candidadelor (1981) în fața gruzincei Nana Ioseliani, iar acum sferturile de finală ale meciurilor candidadelor susținute cu marea maestră Ira Levitina.

În Gruzia, unde sportul minții are cea mai puternică tradiție din lume, mireslele

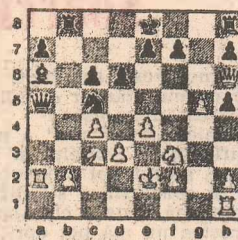
primesc ca zestre un șah cu indemnul la chibzuință, înțelegere și profunzime. În Gruzia, acolo unde șahul este un sport național, Nona, marea campioană, laureată a premiului „LENIN”, a medaliilor „MUNCII”, deputată în Sovietul Suprem, a devenit o legendă, un erou iubit. Multe fete se numesc Nona, iar întreprinderile producătoare de cosmetice jonglează cu produse purtând numele campioanei.

În ultimul timp, parcă prevestind o nouă culminație a forței sale șahiste, Nona a jucat tot mai energic, dovedind o profundă înțelegere a tacticii și strategiei. În joc este pe atât de periculoasă și de caustică pe cât de plăcută este ca om. Nu se pierde cu firea în poziții grele, dar dacă o privești vezi cum i se schimbă paloarea feței, cum ochii ei negri și aprinși capătă străluciri tăioase. Atunci când pierde o partidă nu se poate împăca cu ideea, analizează mult și profund deficiențele, mergând până la a recunoaște: „Ar fi multe partide pe care aș dori să le uit, mai ales pe cele pe care le-am pierdut în campionatul mondial”. Oare va reuși să uite infringementa la scorul de 6-4 suferită în fața Levitinei, din prea mare dorință de victorie?

În duelul Gaprindașvili-Levitina, nimeni nu-i acorda prima șansă Levitinei, care, după victoria în primele două partide ale meciului, s-a îndreptat cu pași siguri spre semifinale. Putini ar recunoaște în Irina Levitina de azi pe fetița veselă, cu ochi vioi și vorba aprinsă de altădată. Ea a devenit o persoană stăpinită și calculată, de parcă minunatele rezultate obținute de-a lungul anilor i-ar fi modificat firea. Marea maestră din Leningrad s-a lansat devreme în arena șahului — la numai 17 ani —, la virsta la care eu abia învățasem mutările. Ira câștiga atunci puternic campionatul al U.R.S.S. (1971), calificându-se astfel pentru turneul interzonal din Spania, de unde a obținut un loc în meciurile candidadelor la titlul mondial de șah. La întoarcerea acasă, concurențele de la interzonal au făcut o escală la Paris. Jucătoarele sovietice au fost provocate la un meci tur-retur de selecționata mascul-

lină a Franței. Cu piesele negre, Levitina, întilind pe maestrul G. Michel, a câștigat spectaculos după un sir de sacrificii:

LEVITINA

18... T:b2 f1
19. T:b2 D:c3
20. Td2 C:e4
21. d:e4 N:e4
22. Re1 D:f3
23. Tb2 D:h1
albul a cedat.

G. MICHEL

Meciul s-a încheiat în favoarea jucătoarelor sovietice cu scorul de 7-5, înscrindu-se astfel prima victorie a unei echipe feminine asupra unei selecționate masculine !!

Deși nu era considerată favorită în meciul cu Nona, Ira este un nume în șahul mondial, palmaresul său sportiv fiind impresionant, cu numeroase victorii în competiții internaționale (Leningrad—1972, Timișoara—1973, Budapesta—1973, Halle—1975, Belgrad—1977, Moscova—1979), cu patru titluri de campioană a U.R.S.S. (1971, 1978, 1979, 1980). În perioada anilor 1972—1978, a ajuns în semifinalele și în finala meciurilor candidadelor la titlul mondial.

Meciul dintre Nona și Ira se anunța drept un adevărat duel al tenacității și al experienței, dar de fapt a fost un exemplu de luptă psihologică.

Levitina s-a remarcat prin joc tăios, bărbătesc, demonstrând o cunoaștere exactă a teoriei moderne a deschiderilor. Deși a jucat ușor și sigur, a muncit mult în fiecare partidă, consumind fructuos mai tot timpul de gândire între o țigară și alta. Atât în atac cât și în apărare, a abordat partidele cu multă inteligență și stăpânire de sine, fără să-și asuma riscuri prea mari.

Gaprindașvili a jucat numai la câștig, indiferent de poziție, remizele nemulțumind-o (au fost doar două!). A fost surprinsă de forța tactică a adversarei, a încercat din răspuț să egaleze scorul, dar nu a reușit. Meciul reprezintă drama unei mari campioane ce încearcă fără succes să escaladeze titlul mondial de șah, fără să-și fi spus încă ultimul cuvânt.

MARGARETA MUREȘAN

Cronica șoselei

Căzuți în capcană

Mașinile, care din jalnice epave, se transformă din nou în elegante limuzine, sint rodul minilor de aur ale mecanicilor, tinichigiiilor, electricienilor și vopsitorilor. Imaginația, fantezia, priceperea lor proverbială depistează nu rareori, după o trudă îndelungată, cele mai „diabolice” defecțiuni. Din păcate, în rindul acestor profesioniști se mai găsește și pleavă. Din cine e formată? Din cei care își pun inteligența, fantezia, imaginația în slujba răului. Cum să deschidă cit mai „eleganți” ușile mașinilor, cum să le pornească cit mai rapid motoarele și să subtilizeze, la fel de operativ, din autoturisme, diversele obiecte uitate sau lăsate deliberat de posesorii lor, deseori neglijenți și ușuratici. Recent un șofer a lăsat motorul pornit, cu cheia de contact în bord. A intrat într-o tutungerie să-și cumpere țigări și ziare. Cum în magazin mai era lume, a întîrziat vreo 15 minute, oferind mașina pe tavă reprezentanților faunei hoților de și din autoturisme. În alt caz, posesorul unei foarte cochete Dacia 1310 a uitat, pur și simplu, așa cum uită în ce raft ai pus o carte, unde își lăsase mașina. „Căutam o adresă. Cartierele astea sînt foarte încurcate, tot felul de străduțe, alei și blocuri care seamănă leit unele cu altele”. A căutat 30 de minute mașina, pe care a găsit-o în cele din urmă în locul unde o lăsase, deschisă și plină de tot felul de obiecte tentante.

După ce fură mașini, autorii le folosesc deseori pentru noi isprăvi. În județ fuseseră semnalate două autoturisme dubioase. Unul cu număr de București și cel doilea, înmatriculat la Arges. Primul „așteptat la interceptie” este semnalizat și oprească. Bineînțeles, nu oprește. Lucrătorul de miliție abia are timp să se retragă pentru a nu fi lovit în plin. Cam la 300—400 m — știute fiind năravurile

acestor exemplare — sint pregătite un soi de baraje, formate din mașini grele, puse de-a curmezișul drumului comunal. Șoferul autoturismului încearcă să fenteze prin dreapta obstacolului, dar brachează prea puternic și se răstoarnă. Precum cascadorii, care, după spectaculoase răsturnări, ies din mașini teferi și nevătămați, așa și în cazul la care mă refer, hoții, fără nici o zgîrietură, ies repede din mașini și o iau la fugă pe cîmp. Întimplarea se petrece în plină zi. Locuitorii comunei, aflați la muncă, pe cîmp, privesc spectacolul inedit pînă în momentul cînd cei doi tineri abandonează mașina răsturnată. Urmează a doua fază a interceptiei, organizată ad-hoc de către săteni. Inspirați parcă dintr-un tratat de tactică militară, ei realizează o încercuire perfectă. Încercuirea celor doi de a găsi o fisură pe unde să se strecoare dă greș. Cercul se stringe tot mai mult. Unul din ei scoate cutitul și se repede spre un țaran, ceva mai mic de statură. În grabă, infractorul n-a observat că săteanul e el mic, dar îndesat și rapid în mișcare. Bățul de alun cu care este lovit peste mină se dovedește un „instructor” bun. Intervin încă doi săteni și hotul este făcut K.O. Oamenii cîmpului n-au cătușe, dar folosesc cu dexteritate și eficiență niște sîrmă asemănătoare cablului telefonic. Al doilea este mai agresiv. Nu se lasă cu una cu două. Îl ajută și fizicul. Pînă la urmă, e imobilizat și acesta. Sint predați lucrătorilor de miliție. Ocupația: mecanici auto. Locul de muncă: linie. Nu lucrează de doi ani. „Din ce trăiești?”. „Păi... mai facem și noi cite un rodaj”. „De genul celui de azi, nu?” Cel doi nu răspund, privesc lateral, unul spre păduricea din apropiere și altul spre sat. Inventarul făcut după percheziția mașinii: 3 casetofane (zmulse din lăcașul lor, 4 aparate de radio, 3 cartușe de Kent, piese auto nou-nouțe, două haine de piele etc.). „Cite zile ai... „trudit” pentru recolta asta?” „Păi... o noapte, de cînd am luat (au furat) mașina. De fapt, voiam doar să ne plimbăm puțin. O aduceam înapoi, exact pe locul de unde o luasem”. (Ce hoți mărinimoși!).

Nici autoturismul de Arges nu a dat curs semnului de oprire. Si pe ei, puțin mai departe, îi aștepta un baraj. La adăpostul norilor de praf, stîrniți de viteza mare a autovehiculului, care reduc vizibilitatea aproape la zero, cei doi coboară din mașină și se pierd printre monumentele funerare ale cimitirului acoperit de o puternică vegetație. „Aștia n-au decît două posibilități să se retragă din zonă. Ori la drumul național, ori la gară, remarcă un sătean. Se formează echipe pentru a primi cu protocolul cuvenit pe cei doi infractori. Noaptea, tirziu, ei apar la mica gară din cîmp. „Nu știu cum să vă zic, „bună seara” sau mai degrabă „bună dimineața”. Veniți de departe? Ați sosit cam devreme, e două și trenul sosește abia la 6. Unde sunteți că lucrați? La S.M.A.-ul din comună? Miinile văd că vi le îngrijii bine. Sint albe și nemuncite. Aha, lucrați cu mînuși. Pentru ce? Să nu vă murdăriți ori să nu lăsați amprente?” „Cei doi fac fete, fete, „Veniți de pe drum dinspre cimitir, nu din comună. Ați avut cumva vreo întîlnire cu ceva spirite? Dați minutele voastre fine să vă punem cătușele. Sinteiți obișnuiți cu ele. Cite condamnări aveți?” „Eu am făcut patru ani. Prietenul meu are mai multe. E și mai în vîrstă, are 30 de ani”. „Permise de conducere aveți?” „Unul din ei găsește resurse să dea o replică glumească: „Avem nevoie”. Inventarul din mașină, asemănător cu cel din mașina de București. În plus, ceva. Multe piese de la o mașină, probabil furată și apoi demontată. Cei doi flăcăi (care nu lucrează tot de 2 ani) s-au arătat dispuși să lămurască ulterior și această problemă. Mașinile au fost restituite posesorilor la nici 24 de ore de la dispariția lor.

Frontul comun cetățenesc împotriva celor certați cu legile, pusi pe trîndăvie, pe o viață de huzur, fără muncă, viață bazată pe însușirea rodului muncii altora, cred că reprezintă principala concluzie care se degajă din această poveste reală.

VICTOR BEDA

Omul care joacă

Puterea clubului

Avem firesc senzația, și prin datele calendaristice, că ne apropiem sau sintem în pragul finalului de sezon fotbalistic. Poate și pentru că în majoritatea țărilor ale căror campionate le urmărim cu interes, jocurile oficiale sint pe sfîrșite, mare parte a actorilor scenelor fotbalistice luînd deja drumul odihnei, spre sud de preferință.

Noi jucăm însă altfel, în sensul că nu mai mult decît alții ca număr de jocuri, dar mai întins ca durată a disputelor oficiale numite campionat sau cupă. Astfel, probabil că spre sfîrșitul lui iunie, va că-

dea și la noi cortina fotbalistică, nu prea avînd acum la îndemînă citeva date libere, de care ducem mare nevoie, pentru a programa unele întîlniri amînate. N-au prea fost gheață, ploaie, inundații sau ger ca în alte țări ale căror terenuri au fost uneori impracticabile ci, pur și simplu, ne-am speriat — ajungînd cu Craiova pînă unde nu se prea visa și nu eram pregătiți să credem — că jucătorilor noștri le trebuie mai multă odihnă (!), pentru a pregăti așa cum trebuie examenele oficiale... Astfel, am ajuns într-un impas de programare ce pare greu rezolvabil, amînînd decumdată prin forurile dirigitoare spre calendele grecești niște jocuri ce se pot disputa parcă și într-o simplă și singură săptămînă. Te întrebî firesc: Ce-o fi în capul acelor „nebuni” de englezi de ajuns să joace uneori chiar luni, miercuri și sîmbătă sau duminică oficial,

točmai pentru ca toată lumea să fie egal respectată și să nu se lase „loc de vorbe” ce apar, fiți convinși, și la ei?... Tîn mințile, e singurul exemplu care-mi permit să-l dau, că „reușita trupă” a lui Arsenal de acum trei ani a jucat în 29 de zile vreo... 19 jocuri oficiale, bineînțeles că foarte tari, în care putea să câștige tot (adică Cupa Angliei, campionatul, Cupa Ligii și Cupa Cupelor, pe care a pierdut-o după prelungiri, la penalty, pe „Heysel”) dar, așa s-a întîmplat... le-a pierdut pe toate! Frumusețea incredibilă (cum pronunța serios cineva) este că nu s-a supărat și nu a fost schimbat nimeni pentru și din asta, iubitorii echipei respective savurînd în continuare „ce bine-i că s-a putut și așa ceva”...

CORNEL DINU

Lumea în care trăim

Soarele, Luna și dispoziția omului

De ce este omul vesel sau trist, vioi sau posac? Poate fi descifrat mecanismul stărilor de spirit ale indivizilor? Poate fi modificat acest mecanism?

Revista britanică „Spectrum” a publicat un amplu articol consacrat influenței Soarelui și Lunii asupra dispoziției omului. Evident, nu mă pot pronunța asupra explicațiilor, argumentațiilor și concluziilor științifice prezentate de revistă în această problemă. Este o chestiune de strictă specialitate.

Cu toate acestea nu mă pot opri să nu fac unele asociații între observațiile publicației și anumite stări de lucruri din realitate. Și, atunci, se pare că un anumit simbul de adevăr tot există în această teorie.

Sigur, se întâmplă aproape fiecăruia dintre noi. De obicei însă remarcăm cu mai multă ușurință schimbările de comportament la alții. Întâlnim în permanență persoane care au o dispoziție foarte schimbătoare. Astăzi sînt joviali, bine dispuși, agreabili, plăcuți, civilizați. A doua zi, parcă sînt „înțorși pe dos” — posomorîți, irascibili, supărăcioși, grosolani. Într-un cuvînt, schimbăți total. Aproape să nu-i mai recunoști. Sînt oameni care astăzi zic una, mâine retractează, astăzi lansează doctrina războiului nuclear „prelungit”, mâine strategia defensivă, astăzi te îmbrățișează, îi ești cel mai bun amic, mâine îți întoarce spatele și nici nu te mai cunoaște.

Fără îndoială, se poate spune că dispoziția unui om, reacțiile lui, pot fi determinate, într-o măsură mai mare sau mai mică, de diferite circumstanțe de moment. Medicii au stabilit astfel, de multă vreme, că diferite frustrări afective, o emotivitate excesivă, oboseli de moment, eforturi prelungite, tulburări hormonale, bolile etc. pot crea unor anumite persoane, o stare de indispoziție mai accentuată sau mai puțin accentuată, de mai scurtă sau mai lungă durată.

Dar schimbările de dispoziție se pot datora și altor factori, dintre care mulți nu pot fi controlați de om. Specialiștii au constatat că modificările de dispoziție la unii oameni se pot produce și datorită variațiilor meteorologice bruște, vînturilor, alteranței anotimpurilor și chiar a ciclurilor Lunii și ale schimbării activității solare. În acest sens, revista de care aminteam arată că ritmurile biologice, modificate de alteranța anotimpurilor, determină schimbări ale dispoziției unor oameni o perioadă lungă. Se oferă astfel exemple în legătură cu deosebirile care-i fac pe mulți oameni din Anglia și Tara Galilor să treacă în timpul iernii printr-o stare de relativă „amorteală” (asemănătoare cu hibernarea animalelor), două care se „trezesc” primăvara, adesea cu o spontaneitate frapantă. Medicii japonezi au relevat o legătură sezonieră între creșterea fertilității la om și începutul primăverii.

O influență profundă asupra stării noastre de dispoziție, care nu intră în sfera fenomenelor psihice de care sintem conștienți, o au exploziile solare. Numeroși cercetători din diferite țări au demonstrat și publicat numeroase studii des-

pre faptul că schimbările pe care acestea le provoacă în cîmpurile electromagnetice afectează anumite organe receptoare la ființele umane ca și la animale. Spre exemplu, animalele reacționează extrem de violent la eclipsele solare. Acest lucru antrenează nu numai o modificare a ritmurilor biologice, ci și o dereglare a „orologului biologic”. În urmă unor cercetări îndelungate s-a descoperit că există anumite legături între prezența petelor solare și ritmurile cardiace, precum și între prezența acestor pete și procesul de tromboză coronariană sau ritmul de creștere la copii.

În sfîrșit, deși cercetările nu sînt încă prea înaintate în ceea ce privește influența Lunii asupra dispoziției omului — arată revista — specialiștii susțin totuși că există o legătură foarte mare între fazele Lunii și schimbările metabolismului și ale dispoziției oamenilor. Această legătură a fost confirmată de rezultatele testelor de personalitate, de întermiterile pentru psihoze, de numărul actelor de violență. S-a dovedit că la animale inferioare, mecanismul răspunzător de o astfel de legătură este declanșat de cîmpul magnetic ambiant la care reacționează animalul. Deci, s-a presupus că acest mecanism nu a fost pierdut definitiv nici de către om, pentru care forma de expresie este radiestezia (perceperea radiațiilor electromagnetice), care, potrivit unor eminenți experți, ar fi un fenomen fiziologic.

Iată, așadar, că dispoziția omului poate fi modificată nu numai de anumite schimbări psihice, de schimbările din raporturile noastre cu ceilalți, ci și de influențele provocate de Lună și Soare. Atunci, oare, nu este firesc să analizăm mai în amănunțime aceste surse externe care afectează dispoziția și schimbările de comportament ale oamenilor? Nu de alta, dar mi se pare nefiresc să lăsăm luarea unor hotărîri care privesc, spre exemplu, pacea și războiul, destinul omenirii, pe seama unor oameni asupra cărora forțe externe (Luna și Soarele) ar putea avea o influență nefastă în stabilirea deciziilor.

Pe de altă parte, fără să negăm rezultatele cercetărilor efectuate de specialiști, trebuie să spunem că nu numai Luna, Soarele sau alteranța anotimpurilor provoacă modificări ale stării de spirit a oamenilor. Chiar dacă, să zicem, Luna oferă la un moment dat o bună dispoziție, omul nu poate omite starea lui socială. Soarele poate avea efecte binefăcătoare, însă șomerul rămîne obsedat de găsirea unui loc de muncă. Pentru el, esențială rămîne slujba. Soarta lui este decisă la biroul de plasare a forței de muncă. Altcuiva nu contează. Buna sau proasta lui dispoziție depinde numai de aceasta. Or, pentru prea mulți oameni de pe Terra fenomene sociale ca șomajul, sărăcia, foametea au efecte dramatice. Starca lor de spirit este determinată de condiția socială. Luna sau Soarele nu izbutesc să-i înveselească...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației

„Adeverul”

Avem de cîva timp la îndemînă atractive lucrare intitulată așa: „Adeverul”, mișcarea democratică și socialistă (1895—1920). O datorăm Editurii politice și lui Tiberiu Avramescu, merituos în egală măsură în acest demers vizînd o operă ce-și așteaptă zidarii, concentrați în efortul lor de a contura edificiul final: istoria desfășurată a presei române. Sînt de toată lauda preocupările editorilor de a stimula autori pe terenuri nu cele mai prinoase lucrări de sinteză solidă, aprofundată, accesibilă publicului larg și utilă în interpretarea fenomenului politic, social, economic, cultural, științific. N-am să înțeleg de ce niște oameni cu condeiul mereu în poziție de bătaie nu s-au gândit, deși timpul trece oricum, să așeze sub reflector pagina presei prînsă ca ceva existent, palpabil, tumultuos adesea, nu fără denive-

lări și asta contează în cartea de istorie a țării. Presa n-are la noi vechimea altor indeletniciri; viticultura — să zicem. Sau albinăritul. Dar nici pe la alții n-a început odată cu epoca bronzului. Istoria, cită este, o poți însă vedea, citi, studia, confrunta. Nu de dragul prînderii în ramă a unor trăiri adunate sub colbul vremii. Ratiuni de altă natură, sublinierea esențelor, justifică o preocupare nu foarte ușoară dar nici cea mai grea din lume. Nu ca să avem și noi Sena noastră, dar o Enciclopedie a presei române ne-ar ajuta să deslușim intrinsec, unitar, comparativ, întîmplările biografice ale unui riu care, fără să urce mereu, are în palmares momente de strălucire și artizani de falmă. „Adeverul” reprezintă o bornă în răsturnarea clipei, iar mentorul său — Constantin Mille, unul ce trebuie cunoscut. Ne ajută cartea de care vorbeam. Sfîrtul de veac al cuplului „Adeverul-Mille” pare a fi un tronson viguros al magistralei române în teritoriul presei. Cartea ilustrează convingător recordul omului în epocă, respirația zia-

rului în ritmurile impuse de tropidația timpului.

Ne-ar putea fi îndemn seriozitatea lui Tiberiu Avramescu și decizia sa de a-și rupe din ani pentru ca o felie de viață din viața presei române să fie pusă astfel sub ochii doritorilor. Ea se alătură precedentelor acțiuni, individuale sau de grup, stîrnite din plăcerea de a pune pietre pe un drum cu atîtea și atîtea dale lipsă. Monografiile marilor noastre ziare și reviste, de ieri și de azi, își așteaptă rîndul. Cit ar fi de greu, ca orice publicație ce se respectă — și cine ar afirma că n-o face? — să încredînteze oamenilor săi misiunea de a descifra un drum parcurs, lung uneori, scurt și neocopt altelei. Repet, nu de dragul pozel.

Din nevoia de informație. Din necesitatea de a contura profiluri ce prin alăturare ne pot ajuta să numim individualitatea presei române. A trăirilor sale reprezentative.

Cartea de la care am plecat caligrafiază din nou acest îndemn.

NEAGU UDROIU ■

Păsările...

Vă amintiți? La început a fost liniștea, o liniște compactă, densă, care părea definitivă. Apoi, regula acestui univers ermetic, paralizat și perfect silențios s-a stricat imperceptibil. O lovitură mică, înfundată, petrecută departe s-a auzit mai întîl ca un reviriment timid. Au urmat alte câteva, nesigure, ca un zvon dincolo de orizont. Cercul a început să se stingă împunsăturile s-au înmulțit și s-au apropiat, o ciurială rece a înfrînt liniștea ca un început de agresivitate metodică devenită o nouă regulă. Bufniturile s-au contopit, apăsătoare și vitrege, o sacadare netrebnică a umflat aerul într-un crescendo neiertător, ca o vîitură de zgomote, zumzetul și icnelile au devenit avalanșă, lumea părea mestecată și ruptă de masele înfiorătoare, un cutremur de zgomote a forțat temelile vieții și prin acoperiș, prin obloane și ziduri au apărut deodată ciocuri hulpave și devoratoare, un cataclism de pene și de gheare: păsările...

Articulat ca un record de subtilitate acest cosmar, culme a suspensului, i-a asigurat lui Hitchcock încă o tresă de cavalier al spaimii. Spaima de păsări ca și bucuria de păsări este la fel de plauzibilă ca și spaima de computer sau bucuria de computer.

Un oroloiu încă nedescifrat, un radar încă misterios, o forță încă neclarificată asigură păsării, cumînți și colorate, atunci cînd implacabila migrație își inaugurează ciclul o fascinată putere și siguranță care derutează omul și îl lasă pe gînduri nebătătorite. Rîndurile arctice parcurs, de la Polul Nord la Polul Sud 20.000 de kilometri... Altele pleacă de pe coasta europeană a Atlanticului pînă vizavi într-un zbor neîntrerupt de 86 de ore la o altitudine de 6.400 metri pe un traseu fri-

guros și foarte sărac în oxigen... O pasăre minusculă, colibri, străbate Golful Mexic bătînd din aripi de 50 de ori pe... secundă. S-a dovedit că, parcurgînd mii de kilometri, păsările se întorc în același loc, în același copac, orientîndu-se după soare și după stele și nu după reperele terestre.

Pasărea a devenit o temă de meditație pentru om și o sursă de rivnă. Nu știm dacă omul va deveni, cîndva, un model pentru pasăre. Deocamdată omul, într-o lungă istorie a împrumuturilor și recalibrărilor a desprins din păsăreț ce i-a convenit și ce a putut după chipul și asemănarea sufletului său cînd înaripat, cînd jalnic. Cîțesc, într-un buletin documentar, o știre despre o calmă reușită, care demonstrează pe pămînt cum poate omul manipula tehnologic și rapid ceea ce milenii de acumulare genetice au oferit păsării acolo sus: este vorba de avionul cu „autonomie infinită” — un soi de perpetuum-mobile zburător. Avionul va fi o aripă zburătoare construită din materiale moderne — material plastic armat din fibre de carbon —, iar pe extradosul său va purta panouri cu celule fotovoltaice care vor furniza energia necesară decolării și zborului la înălțimea de 22.000 m, unde vînturile sînt mai reduse. Deși anvergura aripii zburătoare va fi de 90 m, greutatea în zbor a aparatului nu va depăși 1.500 kg, din care 50 kg vor reprezenta instrumentele de observație. La bord se vor afla acumulatori, care vor fi încărcăți în timpul zilei cu electricitatea produsă de o parte din celulele solare și vor restituți această energie în timpul nopții pentru a asigura continuarea zborului. Una din utilizările posibile ale acestui avion cu autonomie infinită ar fi supravegherea din aer a culturilor agricole în anii '90.

Avioane pasnice și migratoare vor supraveghea neobosite și cinstite starea de sănătate a ogoarelor lumii. Alte păsări,

de o fantastică percutanță a urli vor face imposibilul pentru ca aceste ogoare să nu mai existe. Ele vor migra, la comandă, din adîncurile apelor, vor zbura vertiginos, se vor orienta nu după stele, ci după programul introdus de om în creierul lor tranzistorizat și își vor băga ciocul, adînc, în continentul inamic. Dar să citez din „International Herald Tribune” care dă detalii despre viitoarele hoarde zburătoare: „D-5” vor putea să transporte între 10 și 15 încărcături nucleare, fiecare cu o putere de explozie echivalentă cu 475.000 tone TNT. Rachetele „Trident-1” sau „C-4”, care se instalează în prezent, transportă între 8 și 10 încărcături nucleare, fiecare cu o putere destructivă de 100.000 tone TNT, echivalentul a 100 kilotone. Bomba lansată asupra Hiroșimei a avut o forță explozivă de 20 kilotone. Încărcăturile plasate în partea din față a unei rachete de tip „Trident-2” vor putea lovi cu mare precizie, abaterea calculată fiind de 120 metri de obiectiv. Ele vor putea să-l distrugă chiar dacă este aparat cu blindaje de oțel și beton.

În plus, rachetele „Trident-2” au o rază de acțiune de 9.600 km, comparativ cu raza de numai 7.660 km a rachetei „Trident-1”. Acest lucru va face ca submarinele „Trident” să aibă chiar și mai mult spațiu oceanic în care să rămînă ascunse.

Zburătoarele viitorului, născute în arsenalele de pe pămînt, pregătesc suspensul perfect al soartei omului care riscă să nu mai devină niciodată un exemplu pentru păsăreț...

RADU BUDEANU ■

Mondo umano?

Memoriile și bluiul

Într-o luni dimineață, acum două săptămîni, știrea a făcut inconjurul lumii cu o rapiditate uimitoare: revista vest-germană Stern anunța că a intrat în posesia Jurnalului lui Hitler — 60 de caiete mari — și, pentru după-amiaza respectivă, organiza o conferință de presă pe marginea acestui tentant subiect. Firește, ziaristii autohtoni sau cei acreditați la Bonn s-au pregătit asiduă pentru a consemna ceea ce unii credeau că este o descoperire istorică fabuloasă. În acea după-amiaza, 250 de ziaristi, unii abia trăgîndu-și suflarea din cauza precipitării cu care plecaseră din Roma sau Paris, Londra sau Haga, luau loc într-o sală din Hamburg, unde redactorul-șef de la Stern le infățișa odiseea descoperirii acestui atît de întins Jurnal intim — 1932—1945, aprile. 4 ore a durat întîlnirea cu presa și la capătul ei rezeșea că D. Heidemann, reporter la Stern — unul dintre cei mai buni specialiști ai perioadei hitleriste, cel care a realizat un interviu cu „măcelarul din Lyon” (Klaus Barbie, pe atunci aflat în Bolivia) — a cumpărat acum zece ani ianțul lui Hermann Goering, numit Karin II, pe care, într-o vreme, a avut ca invitați și foști nazisti. Unul sau unii dintre aceștia, reintrați în atmosferă, i-ar fi povestit că, la 21 aprilie 1945, un avion ce evacua documente secrete ale lui Hitler de la Berlin la Berchtesgaden s-ar fi prăbușit la Boernersdorf. Interesindu-se în Germania federală, apoi în Austria, Elveția, Spania și în America Latină, reporterul D. Heidemann a aflat că un fost ofițer poseda carnetele secrete ale lui Hitler. Pînă la urmă, după tratative în cadrul cărora, între altele, posesorul n-ar fi acceptat să i se divulge numele, cele 60 de caiete au ajuns la Stern. Revista respectivă s-a îngrijit să le ofere unor experți spre autentificare, dar, se pare, perioada în care aceștia le-au putut consulta a fost prea mică pentru a emite o opinie fermă. De pildă, lordul Drake (adică acel cunoscut istoric britanic Hugh Trevor Roper) le-a crezut, mai întîi, autentice pentru că apoi să incrimineze pe drept „politica informației senzationale a revistei din Hamburg”. Și istoricul italian Duilio Susmel, specialist în perioada nazismului, a recuzat autenticitatea caietelor respective din care, însă, Stern a început să publice extrase. Astfel, la un moment dat, Hitler ar fi susținut că știa dinainte și la perfecție despre planul lui Rudolf Hess de a zbura în Anglia. Dar acesta din urmă tranșase demult chestiunea: „Führerul n-a știut niciodată, nimic”. Erau apoi și alte mari nepotriviri între realitate și... întîmitate: după „noaptea de cristal” (9 XI 1938) cînd 7.000 magazine, proprietăți ale unor evrei, au fost arse sau distruse — Hitler ar fi zis (în caiete) că „trebuie să dea imediat ordine necesare” pentru curmarea acestor „excese lamentabile” (sic!) și că „trebuie să-l atenționeze (sic!) pe Goering”. Din ceea ce s-a publicat pînă acum rezultă că prima anecdota și nicidecum faptul politic. Cu toate acestea, ducînd aceeași politică a informației senzationale, mai multe publicații occidentale (franceze, engleze) au cumpărat, și ele, drepturile de a reproduce Memoriile lui Hitler. Între timp, Stern a intrat însă în focul presei vest-germane care o critică vehement pentru acest cult nesăbuit al falsului. Căci asta era și, vineri seara, Stern a anunțat că incetează să le mai publice fiind vorba de într-adevăr așa ceva. Așa s-a consemnat un bluf istoric fabulos și nu o descoperire istorică fabuloasă.

DUMITRU CONSTANTIN ■

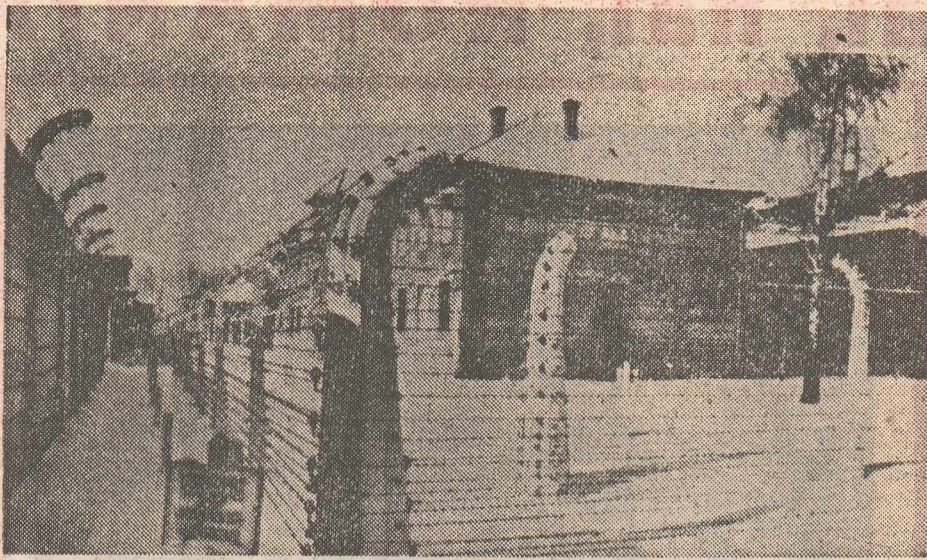
Lumea se amuză

După N.R.I. — R.D.G.

Un drum spre Maidanek

Autobuzul nu gonește. Abia trece de 60 km pe oră. Ar trebui să-mi incind ochii cu imaginile peisajului inedit, care se înfățișează în splendidoarele culori ale unei primăveri timpurii. Emoția mă copleșește însă în așa măsură, gândurile îmi răscolește sufletul atât de puternic încât nu pot recepționa nimic din ce se perindă prin fața ochilor. Autobuzul cu care am plecat din Varșovia a părăsit Lublinul și se apropie de unul din fostele lagăre naziste, de faimosul lagăr de exterminare Maidanek.

Cu 39 de ani în urmă am cunoscut, cum se spune, „pe viu” infernul lagărelor de concentrare hitleriste din Polonia. Am crezut că, după aproape patru decenii, voi putea vizita un astfel de lagăr cu un anume calm, cu o anumită detașare pe care tot aștept să mi le dea timpul ce se scurge implacabil. Dar degeaba. Rămănițele de-atunci, mai ales cele sufletești, nu vor în nici un chip să se cicatrizeze. Suferințele, umilirile, bestialitățile de-atunci nu pot fi și nici nu trebuie să fie uitate. Am simțit și am afirmat acest lucru dintotdeauna. De aceea, am scris și scriu mereu despre acele timpuri. Această convingere mi-a fost din nou întărită acum, după ce am ascultat 4 zile la rând, de dimineața până seara, comunicările prezentate la Sesiunea științifică organizată de Comisia superioară de cercetare a crimelor hitleriste din Polonia, sesiune consacrată genocidului nazist în Polonia și în Europa.

Cele 160 de referate și comunicări rostite în secțiuni și în plenum au recompus un tablou pe cât de autentic și meticolos, pe atât de răscolitor al ororilor naziste, al dimensiunilor fără precedent ale genocidului săvârșit, al incredibilelor bestialități practice în mod curent; au condamnat, fără drept de apel, nazismul și au pus în evidență pericolul neonazismului, al oricăror forme ale urii de rasă; au reliefat datoria civică și morală a tuturor oamenilor cinstiți de pretutindeni de a face totul ca crimele trecutului să nu se mai repete, de a lupta împotriva războiului, pentru pace și înțelegere între popoare. Multe din referate au evocat aspecte din dramatica luptă de rezistență. Dealțul, însăși sesiunea ca atare a făcut parte dintr-un complex de activități prilejuate de aniversarea a 40 de ani de la eroica răscoală a ghetoului din Varșovia. Cei care s-au perindat la tribună, din peste 20 de țări, majoritatea din Europa — dar și din S.U.A., Israel, Australia și Japonia — au fost profesori de istorie, magistrați, cercetători, pedagogi, șefi de arhive și președinți de comitete și fundații cu caracter antifascist. Ei și-au argumentat opiniile, aprecierile pe documente, pe anchete sociale, pe investigații desfășurate, cu competență și migală, ani și decenii la rând. Printre cei peste 300 de participanți la sesiune am fost și cițiva supraviețuitori ai lagărelor de concentrare.

Intr-o pauză, un participant, șef de arhivă în țara lui, aflând că voi prezenta referatul din partea delegației române, m-a întrebat: „În care arhive v-ați documentat?”. I-am spus că referatul pe care-l voi susține despre martirajul celor 160 000 de oameni nevinovați deportați din nordul Ardealului cotropit de horthyști la Birkenau-Auschwitz are la bază nu atât documentele ce încep să se îngălbenescă în arhive, cât faptele pe care le-am trăit sau la a căror săvârșire am fost martor ocular.

Firește, în referatul pe care l-am expus s-a arătat că premisa deportării efectuate în acest teritoriu și a exterminării celor mai mulți dintre cei deportați a constituit-o samavolnicul Dictat de la Viena, din august 1940, prin care cel de al treilea Reich, în complicitate directă cu Italia, fascistă, a anexat Ungariei horthyste partea de nord-vest a teritoriului României, în speță nordul și estul Transilvaniei.

Realitatea este că întreaga practică sinistrală acumulată de-a lungul anilor în înfăptuirea „soluției finale”, în organizarea asasinatului în masă, în planificarea și executarea transporturilor spre Birkenau-Auschwitz a fost fructificată din plin în desfășurarea acțiunii de deportare a evreilor din Ungaria și, îndeosebi, a celor din partea anexată de România.

Imaginile înregistrate acum 39 de ani cu ochii îngroziiți de spaimă a coborârea din vagoanele pentru vite pe rampa morții de la Birkenau-Auschwitz în loc să pălească dobindesc o nouă acuitate pe temelii documentelor păstrate în arhive. Atunci, sătămâni și luni de zile la rând, n-am vrut să accept, n-am putut să cred ceea ce mi s-a spus — la citeva ore după despărțirea de mama și trei frați — că

ei, toți cei care au intrat în coloana din dreapta, nu mai sînt în viață. În ziua aceea de 9 iunie 1944, sosiseră, pe acea rampă, 4 garnituri a câte 50 de vagoane din nordul Transilvaniei, iar bărbații rămași în viață au încăput toți într-o baracă.

Realitatea am văzut-o cu ochii mei. Mărturiile scrise abia acum, după aproape patru decenii. Acel ritm de exterminare a fost posibil pentru că Eichmann și Höss au dispus și au asigurat din timp luarea unor măsuri speciale la Birkenau, pentru că frecvența transporturilor din partea de nord a Transilvaniei anexată de horthyști depășea capacitatea de ardere a crematoriilor, adică 9 000 de cadavre în 24 de ore. Horthyștii transportau zilnic cite 12 000—13 000 de deportați. Ca urmare, așa cum s-a consemnat în procesul-verbal al Tribunalului Militar Internațional de la Nürnberg, „S-a amenajat în mare grabă o cale de acces directă de la rampa morții spre crematoriile... efectivul Sonderkommando-ului din incinta crematoriilor a fost ridicat la 600 de persoane, apoi, peste 2—3 zile, la 800 (...). Cel al Komando-urilor de la sortatul obiectelor — de la 150 la 700 de oameni (...) s-au săpat gropi uriașe, lungi de 300 de metri și largi de 15 metri — ca în perioada cînd încă nu existau crematoriile — în care cadavrele ardeau întruna, ziua și noaptea. Evreii unguri lăsați în viață (10 la sută din cei sosiți) au fost trimiși în lagăr.”*)

Față de aceste mărturii consemnate la Nürnberg se impune o precizare. După ce pină și o căpetenie nazistă de talia lui Speer s-a plîns că „este disproporționat de mică forța de muncă pe care camerele de gazare de la Auschwitz au lăsat-o în viață din primii 150 000 de oameni” (este vorba de primele loturi din partea ocupată a Transilvaniei și din Ucraina subcarpatică n.a.), Mengele, mereu prezent la selecționările de pe rampa morții, a trebuit să se mulțumească cu trimiterea direct spre camerele de gazare doar a 3/4 din fiecare convoi.

Condițiile în care au avut loc deportările din partea ocupată de horthyști a României, calvarul pe care l-au străbătut cele 160 000 de victime din clipa în care la Kosice au fost preluate de SS îndreptățesc aprecierea că martirajul lor a fost cel mai cumplit, că el a fost pregătit cu o tenacitate și o cruzime nemăfintilnite, că în săvârșirea lui hitleristă, secondata de horthyști, au atins apogeul asasinatului în masă organizat, au realizat „perfectiunea” tehnică a morții pe bandă rulantă.

De ororile fascismului nu a fost scutită nici România. În problema evrească, deși în România au fost salvați de la holocaust mai mulți evrei decît aproape în toate țările Europei luate la un loc, totuși nu pot fi uitate crimele săvârșite de legionari și de unele organe ale regimului militar-fascist al lui Antonescu, crime dezaprobată și condamnate de poporul român.

În autobuzul care ne duce spre Maidanek stau lângă Christof Schmink-Gustav, un tânăr profesor de istorie a dreptului la Universitatea din Bremen. Sintem la fel de copleșiți de gravitatea dezbaterilor la care am participat: drumul spre Maidanek ne tulbură pe amî-

doi. În impunătorul hol al aulei în care a avut loc sesiunea a fost montată o expoziție sui-generis. În fiecare pauză am privit din nou și din nou hărțile cu lagărele de concentrare, tabelele sintetice cu „eficiența” lor zguduitoare. Dachau: pe poartă au intrat 250 000; au fost exterminați 148 000, adică 59,5 la sută; Ravensbrück: au intrat 132 000, exterminați — 92 000, adică 69,7 la sută; Neuengamme: au intrat 106 000, exterminați — 82 000, adică 77,4 la sută; Birkenau-Auschwitz: au intrat 4 405 000, exterminați — 4 000 000, adică 90 la sută. Peste tot erau ilustrate cu un semn distinct lagărele de exterminare totală: Chelmno: au intrat pe poartă lagărului 330 000, au fost exterminați 330 000, adică 100 la sută; Belzec: au intrat 600 000, au fost exterminați 600 000, adică 100 la sută; Treblinka: au intrat 900 000, exterminați 900 000, adică 100 la sută. Printre lagărele morții se numără și Maidanek-ul. De aici și tulburarea care ne cuprinde pe măsură ce ne apropiem de acest lagăr, devenit muzeu.

Discuția firească cu interlocutorul meu se transformă spontan într-un veritabil interviu.

— Care este opinia dv. de profesor în istorie a dreptului: cine-i vinovat, cine răspunde pentru sirul inepuizabil al crimelor care au făcut obiectul sesiunii și pentru a căror inventariere exhaustivă deceniile care s-au scurs de atunci n-au fost suficiente?

— Calitatea mea de profesor n-o pot despărți de cea de om, mai ales cînd e vorba de crime împotriva umanității și nici de aceea de german, avînd în vedere că acel genocid fără precedent în istorie a fost săvîrșit de nazisti. Vinovații sînt, desigur, făptuitorii, die Täter, toți cei implicați: de la cei suspuși, care au conceput, ordonat și organizat holocaustul, pină la cei care l-au săvîrșit. Este evident însă că un popor, luat în întregul său, nu poate fi făcut vinovat; vină colectivă, la scara unui popor nu există, dar răspundere, răspundere morală colectivă există. De aceea, în ce mă privește — și ca mine gîndesc mulți, foarte mulți în R. F. Germania —, meditez mult asupra celor întâmplate, pentru a le înțelege și, mai ales, pentru ca, trăgînd învățămîntele din lecțiile istoriei, să acționăm astfel încît trecutul să nu se mai poată repeta niciodată și sub nici o formă.

— Și totuși, cum a fost posibil ca din sirul unui popor unanim apreciat pentru gradul de cultură și civilizație la care s-a ridicat să se găsească atîta neomeni care să conceapă sute, mii de fabrici ale morții, să le construiască, să organizeze funcționarea lor impecabilă, să păzească cu o mină pe tragați, cu cealaltă minuiind cravașa, ca moartea pe bandă rulantă să nu se oprească nici ziua, nici noaptea.

— S-a ajuns, după mine, la acel sistem de dictatură, teroare și neomenie denumit nazism, în care au fost posibile lagărele de concentrare, pentru că oamenii n-au știut din vreme să lupte împotriva lui, nu i-au intuit primejdiiile, forțele înaintate au fost divizate. Apoi, trebuie recunoscut că generații întregi au fost crescute sub deviza „du musst das machst” (tu trebuie să faci ce ți se ordonă). Nimeni nu le-a spus, nu le-a

cerut: gîndește-te! judecă! optează! O altă explicație este războiul, Războiul de agresiune sălbătește, naște monștri, creează un cadru favorizant degradării umane, stimulează fărâdelegile.

— În consecință...

— În consecință, noi, generațiile de azi avem datoria față de noi înșine, față de viitorul nostru — și ca o dovadă că condamnăm trecutul — să apreciem lucid, în toată gravitatea sa pericolul neonazismului. Sigur, numărul celor care încearcă să propage, într-o versiune nouă, vechile sloganuri naziste, să nege crimele trecutului, gîndindu-se de pe acum la cele ale viitorului sînt puțini. Dar, într-un moment de criză, recrudescența lor ar putea lua proporții. De aceea, subestimarea lor este dăunătoare, reprezintă un mare pericol.

— Și generațiile prezente, îndeosebi generația tinăra de azi din țara dv., înțeleg pe deplin acest adevăr?

— În orice caz, tinerilor de azi, generația mea de profesori și pedagogi le vorbește mult mai mult despre ce a însemnat nazismul, despre cortegiul de suferințe, despre distrugerile irrecuperabile pe care le înseamnă războiul decît ni s-a vorbit nouă cînd eram elevi și studenți și cînd mulți din profesorii noștri, ca foști „soldați”, cum se denumeau, ne vorbeau deseori nostalgic despre faptele lor de armă.

Interviul nostru se întrerupe brusc. Autobuzul s-a oprit pe neașteptate. Coborim și intrăm într-un fost imperiu al morții. Mă despart de grup și de distinsul meu interlocutor. Vreau să străbat lagărul singur, însoțit doar de gîndurile mele. N-am nevoie de ajutorul ghizilor și translatorilor. N-am nevoie pentru că dintr-o primă privire îmi dau seama că Maidanek-ul este o variantă micșorată a Birkenau-lui sau o proiecție mărită a Kaufering-ului ori Landsberg-ului, lagăre în care mi-am străbătut calvarul de Häftling. SS-iiști au dat dovadă de fanatisme inepuizabile în a găsi metode de tortură și modalități deucidere.

Tot ce știu de la Birkenau, la Maidanek am regăsit la dimensiuni reduse. Aici există un crematoriu cu 5 cuptoare. Acolo erau 4 crematorii cu 43 de cuptoare. Aici, într-o cameră de gazare abia intrau 200 de persoane. Acolo erau înghesuite cite 2 000. Și gardurile sînt mai joase, iar blocurile de pedepasă sînt mai puțin înălțătoare. O singură deosebire mai izbîtoare. La Birkenau nu exista nici o evidență nominală. Nici măcar cantitativ, adică numeric; de aceea nici nu s-a putut stabili exact numărul celor exterminați. Aici, celor ucși li se întocneau fișe medicale individuale. Citesc una din ele: Naționalitatea: evreu. Numele: Handler Julius. Blocul: 20/A. Numărul: 1 132. Ora decesului: 8.15. Identificarea cadavrului: 8.35. Cauza: infarct.

În comparație cu Birkenau-l, două lucruri m-au zguduit profund aici. Intîi, uriasa movillă de cenușă rămasă după arderea cadavrelor. Acolo au reușit s-o care, s-o împroștie înainte de părăsirea lagărului. Aici — nu. Monumental ridicat în memoria victimelor de la Maidanek este copleșitor prin simplitatea lui. O uriasă cupolă acoperă tone, vagoane de cenușă. Apoi m-a zguduit o săliță de lingă cuptoarele crematoriului în care, pe un podium, într-o simplă, dar impresionantă vitrină de sticlă, sînt grămeli de oase omenești. La Birkenau, SS-iiști au aruncat în aer cele 4 crematorii înainte de a părăsi lagărul. La Maidanek n-au apucat să facă acest lucru. N-au avut timp nici măcar să stingă focul care ardea zi și noapte. Cînd au intrat trupele sovietice în lagăr, primul lucru pe care l-au făcut a fost aprindea focului în cuptoare. Oasele cadavrelor — cranii, tîbi, humerusuri — care nu se transformaseră încă în cenușă se odihnesc acum în acea impresionantă vitrină de sticlă înconjurată permanent de flori proaspete aduse de vizitatorii muzeului.

La ieșirea din lagărul-muzeu mă reîntîlnesc cu tinărul profesor de istoria dreptului de la Universitatea din Bremen. Mai aruncăm în tăcere o ultimă privire spre imensa cupolă ce acoperă cenușa rămasă de pe urma celor 360 000 de cadavre arse în acest lagăr. Citim pe frontispiciul cuvintele săpate în piatră: „Soarta noastră vă previne!”.

OIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

*) Eichmann en Hongrie. Documents publies par Leval Jenő, Budapest, 1961, pag. 236.

Nu speriați copiii!

Virginia Johnson, 11 ani, din Boston este obsedată de o idee — va avea oare timp să se sinucidă în cazul în care orașul său va fi supus unui atac atomic? La Santa Monica, în California, Tim Wood de aceeași vîrstă a explicat psihologului școlii că preferă să nu știe ce se întîmplă în jurul lui, decît să descopere că în următoarele 24 de ore cineva îi va pune capăt vieții. Ross Field, de 9 ani, din New Jersey, consideră că atunci cînd știi că în orice clipă o rachetă nucleară poate zbura spre tine și că în următoarele minute vei fi praf și pulbere, senzația este îngrozitoare. Mai bine să trăiești cu ochii și urechile astupate.

Îngrijorați de aceste relatări și de altele similare, psihologii americani au lansat un strigăt de alarmă. În timp ce

adultii discută probleme nucleare, chiar dacă se situează pe pozițiile celor care pledează pentru dezarmare, copiii lor trăiesc teroarea apocalipsului atomic. Noaptea, visele lor sînt tulburate de viziunile morții, ziua, cînd vorbesc cu prietenii și profesorii, manifestă deschis teama că vor muri tineri. Dintr-un studiu întreprins de doi psihiatri de la Universitatea Harvard, William Beardslee și John Mack, rezultă că 70 la sută dintr-un eșantion de elevi sub 11 ani sînt conștienți că în cazul unui conflict nuclear S.U.A. nu se vor putea salva. Conștiința unei catastrofe iminente are consecințe negative asupra dezvoltării personalității adolescenților. Într-o lume fără viitor — explica Robert Lifton în „Newsweek” — singurele atitudini posibile rămîn cinismul și egoismul radical. Aspirațiile naturale și idealurile tradiționale nu pot fi luate în considerație. La 10 ani, Roberta Snow din Boston declara profesoarei sale

că „niciodată nu voi face copii pentru că toți se vor naște diformi”!

Teroarea nucleară nu e nouă pentru americani. În anul '50 și '60 jocul cel mai comun al copiilor era „de-a ascunselea” în cazul în care țara lor ar fi fost atacată. Dar, sublinia sociologul Tony Wagner, cu 25 de ani în urmă, oamenii aveau încă încredere în viitor, în guvern și în înțelepciune. Azi, cea mai mare parte a copiilor n-au încredere în adulți și în instituții. În plus, această stare este amplificată de incertitudinile și teama părinților, care, oricît de abili ar fi în a-și ascunde emoțiile, pină la urmă sfîrșesc prin a se deconspira în fața copiilor.

Cum să înfrunți fantasma nucleară? Psihologii consideră că metoda optimă este discuția deschisă, explicația onestă, dar că trebuie vorbit doar cînd copiii întrebă. Ceea ce le poate da un pic de

încredere — consideră Beardslee — e să știe că părinții lor luptă activ pentru pace.

Că toți părinții din lume luptă activ pentru pace, zicem noi, ar fi singura și sigura soluție pentru dispariția coșmarurilor ce maltratează visele copilăriei. Tinerii în loc de Fei-Frumoși, rachete pe post de Ilene Costeene, moartea atomică în loc de apa vieții. Traumatizarea sufletelor acestor micuți oameni este produsul firesc al psihizei războiului și înarmărilor, al neistovitului apetit al oamenilor mari pentru ucigașele arme.

Viitorul nostru, al tuturor, copiii, trebuie asigurați prin fapte că totul a fost un vis urît cu zmei și vrăjitoare și că, așa cum se întîmplă de obicei în basme, răii vor pierde, iar cei buni vor semna „happy-end”-ul.

IOAN ROȘCA ■

15 mai, București, un nou meci în Campionatul european

Hai, hai, ROMÂNIA!

Grupa a V-a a preliminariilor campionatului european (a cărui fază finală e prevăzută pentru 1984, între 12 și 27 iunie, în 7 orașe din Franța) găzduiește duminică, 15 mai, două partide, România — Cehoslovacia la București și Suedia — Cipru la Stockholm. Ne interesează, în primul rând, meciul de la București, care va opune singurele echipe neînvinse ale grupelor, plasate după cum urmează în clasament:

1. România	4 3 1 0	6-1 7 p (+1)
2. Cehoslovacia	4 1 3 0	11-5 5 p (+1)

Notînd că în așa-zisul clasament al adevărului (calculat, se știe, în temeiul diferenței dintre punctele pierdute acasă și cele dobîndite în deplasare), reprezentativele de fotbal ale României și Cehoslovaciei se găsesc la egalitate (+1), tricolorii cîștigînd un punct în Italia, cehoslovacii pierzînd unul pe teren propriu (2-2 cu Suedia după ce conduseseră cu 2-0 pînă în minutul 88 l), dar acumînd două din Italia (2-2) și Cipru (1-1), să procedăm la o avâncronică a întîlnirii de poimîne.

MECIUL CU NUMĂRUL 26

Între 1 iulie 1923, cînd a avut loc, la Cluj, prima partidă (6-0 pentru oaspeți) și 18 mai 1980, cînd s-a disputat ultima (2-1 pentru Cehoslovacia la Brno), cele două reprezentative s-au întîlnit de 25 de ori, cele mai multe întîlniri (14) fiind amicale. Nu vom trece în revistă, din motive de spațiu, toate cele 25 de meciuri, dar vom spune că palmaresul e favorabil fotbalistilor cehi, care au obținut pînă acum 14 victorii. De 6 ori au cîștigat românii, 5 partide s-au încheiat la egalitate, golaverajul fiind în favoarea oaspeților, 55-31.

În două rînduri, în 1934 (la Triest) și în 1970 (la Guadalajara), România și Cehoslovacia și-au disputat șansele în cadrul campionatului mondial, 2-1 pentru Cehoslovacia în 1934 (goluri Puc și Nejedly, respectiv Dobay, care a deschis scorul), 2-1 pentru România în 1970 (Neagu în minutul 53, Dumitrache în minutul 78 din penalty, Petras în minutul 3). Iată, pentru a vă face o imagine, „radiografia” meciurilor directe susținute de cele două formații după 1970:

16 mai 1971, Bratislava: 1-0 (0-0) pentru gazde, prin golul marcat de Vesely (minutul 88). De remarcă că în echipa noastră a evoluat și actualul director tehnic al tricolorilor, Mircea Lucescu;

14 noiembrie 1971, București: 2-1 pentru România, 1-0 la pauză. Au înscris: Dembrovski (26), Capkovic (51), Dobrin (52), ultimul (o raritate pentru el) cu capul! În minutul 22, Lucescu a ratat o lovitură de la 11 metri, iar golul egalizator s-a produs în urma unei pase trimise lui Capkovic de portarul Răducanu! Acest meci, ca și precedentul, s-a desfășurat în preliminariile C.E.;

31 martie 1975, Praga: 1-1 (1-0), amical. Goluri: Nehoda (41) și Kun II (76). De notat că, spre finalul partidei, a intrat Balaci (înlocuindu-l pe Lucescu), el și Bicovsky fiind singurii jucători din formațiile de atunci rămăși în loturile naționale;

22 septembrie 1976, București: 1-1, scor stabilit în prima repriză, Panenka (22) și Dudu Georgescu (30); amical;

6 octombrie 1976, Praga: 3-2 (1-1) pentru Cehoslovacia; tot amical; autorii golurilor: Panenka (38), Dobias (66), Ondrus (69), respectiv Balaci (7) și Dudu Georgescu (53). Românii au condus cu 1-0 și 2-1, ratînd egalarea la 3-3, Dudu Georgescu neputînd fructifica o lovitură de la 11 metri (76);

14 august 1977, Rabat (Maroc): România — Cehoslovacia 3-1 (2-1) în finala Cupei Mohamed al V-lea. Au înscris Dudu Georgescu (10 și 35 din penalty), Iordănescu (85), respectiv Nehoda (30). Între tricolori: Moraru, Bölöni, Balaci și Crișan;

18 mai 1980, Brno: 2-1 (1-0) pentru gazde, grație golurilor realizate de Vizek (33 și 61) și Adrian Ionescu (51).

În partidele disputate la București, România a cîștigat de 4 ori, Cehoslovacia de 3, alte 3 meciuri încheindu-se la egalitate. Palmaresul rămîne, judecînd după clasamentul adevărului, favorabil vizitatorilor, dar el are, și partida cu Italia (cea dintîi victorie a tricolorilor) a demonstrat-o, o valoare mai mult simbolică, decînd forța și forma de joc arătate la ora partidei. Să mai amintim

Meciul România—Cehoslovacia va începe duminică la ora 20,30, fiind precedat, de la 16,45, de un interesant triunghiular athletic feminin România—Bulgaria—R.S.F.S.R. În cadrul acestuia vor concura, între alte sportive de renume internațională, recordmanele lumii la săritura în lungime, Vali Ionescu și Anisoara Cușmir. Campioanele noastre se vor reîntîlni astfel cu pistele de la „23 August”, pe care, la 1 august 1982, au stabilit înaltele lor performanțe.

U.E.F.A. a incredintat conducerea partidei de fotbal România—Cehoslovacia unei brigăzi de arbitri din Belgia: Alexis Ponnet la centru, Marcel van Langenhove și Jean Francois Crucke la linie, primii 2 (originari din Bruxelles și respectiv, Wemmel) figurînd în „list of international referees” scoasă de F.I.F.A. pe 1983. Cei 3 arbitri urmează să sosească la București, cu avionul, miine seară, la ora 19,30.

În calitate de observator al forului european va oficia Constantin Cosmopoulos, vicepreședinte al federației grecești. El va veni mai devreme, astăzi seară, avînd de urmărit și întîlnirea echipelor de tineret, programată pentru miine, cu începere de la ora 17, la Iași.

Ultimele informații: meciul România—Cehoslovacia se va juca cu o minge „Adidas”, marca „Tango”. Fiecare formație va trece pe foaia de arbitraj 11 titulari și 5 rezerve, avînd drept să efectueze două înlocuiri (inclusiv portarul). Porțile stadionului „23 August” se vor deschide la ora 15.

că, în toamna lui 1982, fotbalul românesc și cel cehoslovac s-au aflat din nou față în față, prin intermediul echipelor campioane, Dinamo și Dukla Praga, care s-au întîlnit în cadrul C.C.E. După cum se știe, campionii noștri i-au eliminat pe cei cehoslovaci (2-0 la București, 1-2, după prelungiri, la Praga), rezultat care, nu-i așa, trebuie privit ca incurajator în perspectiva meciului de duminică.

FOTBALUL CEHOSLOVAC

Să continuăm avâncronica prin a spune câteva cuvinte despre fotbalul din țara oaspeților. El e unul dintre cele mai vechi din Europa (federația s-a înființat în 1901), fiind totodată și foarte puternic (5 919 cluburi, 541 379 de jucători legitimați). De-a lungul timpului, reprezentativa Cehoslovaciei a obținut o serie de performanțe de răsunet, ajungînd în două finale de campionat mondial (în 1934, 1-2 cu Italia; în 1962, 1-3 cu Brazilia), cîștigînd o dată titlul olimpic (1980, 2-1 cu R.D.G.) și o dată titlul european (1976, 7-5 cu R.F.G. după executarea loviturilor de la 11 metri). La ultimele europene, desfășurate în Italia, în 1980, naționala Cehoslovaciei a ocupat un onorabil loc 3, întrecînd cu 10-9, tot după 11 metri, formația țării organizatoare.

Și la nivelul cluburilor, fotbalul cehoslovac a cunoscut satisfacții deosebite, cel mai mare succes fiind realizat în 1969, cînd Slovan Bratislava a cucerit Cupa cupelor.

În vremea din urmă însă, judecînd după rezultate, fotbalul respectiv și-a pierdut mult din strălucire, naționala jucînd slab (nici o victorie) la Mondialul spaniol, drept pentru care antrenorul Jozef Venglos a fost destituit, locul său fiind preluat de Frantisek Havranek, pe lîngă care lucrează, ca secund, inginerul Ivan Hrdlicka, fost internațional prezent la București în meciul din 1971 (a jucat extremă dreptă). Cei 2 au remaniat lotul, păstrînd dintre „veterani” doar 3-4 (Jurkemik, Bicovsky, Stambacher) și punînd accent pe jucătorii tineri, cei mai mulți provenind de la Bohemians Praga (echipa ajunsă, ca și Universitatea Craiova, pînă în semifinalele Cupei U.E.F.A.). După Mondial, reprezentativa Cehoslova-

ciel n-a mai pierdut nici o întîlnire din 5 disputate, izbușind două victorii (între care, la 16 aprilie, 6-0 cu Cipru) și 3 egalități, fiind plasată în clasamentul european post-mondial (vezi „Flacăra” din 6 mai) pe locul 8-10, la egalitate cu Irlanda de Nord și Polonia. În aceeași țară, reamintim, echipa noastră națională e plasată mai bine, pe locul 6.

În rezumat, deși nu mai e, ca altădată, o „mare putere” pe continent, fotbalul cehoslovac rămîne redutabil, formațiile lui și, în primul rînd, naționala putînd fi oricînd capabile de performanțe dintre cele mai răsunătoare.

PE CINE CONTEAZĂ HAVRANEK ?

Antrenorul Havranek a anunțat lotul pentru București: Hruska, Miklosko (portari), Jakubec Prokes, Fiala, Jurkemik, Levi (fundași), Bicovsky, Chaloupka, Stambacher (mijlocasi), Janecka, Cermak, Danek, Kovacik (atacanți). Acesta e, în raport cu cel convocat pentru partida cu Cipru, cam același, singurele noutăți fiind numindu-se Stambacher și Kovacik. Dacă ultimul e un jucător tînăr, mai puțin cunoscut, în schimb Frantisek Stambacher (Dukla Praga) e un „veteran” (a implinit 30 de ani la 11 februarie), el pîrînd încă o concesie făcută de selecționeri „vechii gărzi”.

Iată „cărțile de vizită” ale fotbalistilor cehoslovaci:

Zdenek Hruska (Bohemians Praga): născut la 25 07 1954 (18 meciuri în echipa națională); Ludek Miklosko (Banik Ostrava): 9 12 1961, 2 A; Frantisek Jakubec (Bohemians): 12 04 1956, 15 A, 1 gol pentru reprezentativă; Zdenek Prokes (Bohemians): 13 06 1953, 5 A, 1 gol; Jan Fiala (Dukla Praga): 19 05 1953, 27 A; Ladislav Jurkemik (Inter Bratislava): 20 07 1953, 53 A, 3 goluri; Stanislav Levi (Bohemians): 16 11 1959, 1 A; Premysl Bicovsky (Bohemians): 18 08 1950, 42 A, 10 goluri; Peter Zelenski (Bohemians): 27 11 1958, 2 A; Pavel Chaloupka (Bohemians): 4 05 1959, 6 A, 2 goluri; Ladislav Vizek (Dukla Praga):

22 01 1955, 39 A, 11 goluri; Petr Janecka (Zbrojovka Brno): 25 11 1957, 21 A, 5 goluri; Vaclav Danek (Banik Ostrava): 22 12 1960, 3 A, 1 gol; Milan Cermak (Bohemians): 24 12 1949, 6 A, 1 gol.

Așadar, 8 jucători de la Bohemians Praga, mulți dintre ei „descoperiți” de Havranek: Prokes, Levi, Zelenski, Chaloupka, Cermak. Ei aparțin „noului val”, dorința lor de a afirma imbinîndu-se cu experiența unui Bicovsky (33 de ani), unui Jurkemik (decanul selecționării), unui Vizek (golgeterul lotului). Cum va juca Havranek, la ce formulă de echipă va apela el? Greu de spus. E însă sigur că va apăra Hruska, iar linia de fund va cuprinde „betonul” lui Bohemians plus Jurkemik. La mijloc, e posibilă reîntîlnirea lui Stambacher, care n-a apărut în formație contra Ciprului (cînd, fiind meci acasă și în fața unui adversar slab, Havranek n-a folosit decît 2 mijlocasi, pe Chaloupka și Bicovsky). Atacul va conta, probabil, tot pe Vizek, Danek și Cermak dar, firește, orice modificări, de ultim moment, sînt posibile.

Delegația cehoslovacă, formată din 22 de persoane, și-a anunțat sosirea pentru miine, pe calea aerului. Ea va veni la București la ora 16,20, iar la 20,30 va efectua, dacă timpul o va permite, un antrenament la lumina reflectoarelor pe gazonul de la „23 August”. Cînd scriem aceste rînduri, încă nu știm exact la ce hotel vor locui oaspeții. Din informații, pe care le avem, ei vor alca între „Ambasador”, „Național” și „Parc”.

CE-I NOU ÎN TABĂRA TRICOLORILOR ?

După ultima etapă de campionat, selecționeri Mircea Lucescu și Mircea Radulescu au convocat un lot lărgit (22 de jucători), pe care l-au deplasat, pînă marți, la Poiana Brașov. Acolo, retrași la hotelul „Intim”, tricolorii s-au pregătit cu trageri de inimă, convinși că, după victoria în fața Italiei, campiona lumii, le sînt necesare, poimîne, două puncte spre a putea prinde „trenul” de Paris. Din păcate, antrenorii s-au confruntat cu destule probleme, cea mai importantă fiind cea legată de recuperarea virului de atac Cămătaru. Accidentat în partida Universitatea — Benfica, el e în curs de refacere, dar utilizarea lui continuă să rămîndă incertă, deși s-au făcut și se fac eforturi mari în acest sens. Necazuri a avut și Ungureanu (tatăl său a suferit un infarct), dar acestea se pare că au trecut. Calm, lucid, Mircea Lucescu așteaptă cu încredere meciul de duminică, dar el mai are încă de răspuns la cîteva întrebări cheie: va începe cu Moraru sau cu Lung? El va folosi, chiar din minutul 1, pe Augustin? Cu cine-l va înlocui, dacă va fi cazul, pe Cămătaru? Cu Gabor (mai sigur) sau cu Cirtu (mai puțin probabil)? Să reamintim că Ticleanu nu va putea juca, el avînd de ispișit ultima etapă de suspendare dictată împotriva lui de U.E.F.A. după eliminarea suferită în Florența.

De marți la prînz, tricolorii și-au fixat „cartierul general” la minihotelul Stelei de la „Ghencea”. Le-am făcut, ieri, o scurtă vizită și i-am găsit liniștiți, optimiști. Conștienți de dificultatea partidei, ei nu acceptă nici o altă variantă în afara victoriei, pentru care s-au pregătit cu multă conștiinciozitate, fiind decisi să lupte din răsputeri, pînă la ultima picătură de energie, pentru ea. Înainte de a încheia această avâncronică, dorim să subliniem, o dată în plus, rolul important ce va reveni, duminică seară, publicului ce va lua cu asalt, sintem siguri, tribunele de la „23 August”. Înnoșiții noștri spectatori, cei care au ajutat echipa națională în tentativa (reușită) de a întrece squadra azzurra, cu toate celebritățile ei, au datoria să fie, poimîne, tot timpul alături de tricolori, îmbrăbîndu-i, încurajîndu-i. Meciul nu va fi, o repetăm, ușor, căci oaspeții vor face, și ei, totul spre a cîștiga. De aceea publicul trebuie să înțeleagă că echipa n-are voie să riste grăbindu-se, să înțeleagă și să aibă răbdare. Sintem convinși că așa va fi.

Nu ne mai rămîne, înainte de a pune punct, decît să le urăm jucătorilor noștri, în numele zecilor și sutelor de mii de suporteri, al tuturor celor ce-i iubesc și prețuiesc, mult succes!

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

Flacăra, Redacția, București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Tele foane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinăscu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru Victor Niță, Horățiu Pătrașcu, Tanio Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Clu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanițoiaia — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Victor Rădulescu — 14 53, Dan Birlădeanu — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănean — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU